

Koersdocument 2020-2023

3 september 2019

Inhoudsopgave

Koersdocument 2020-2023	1
Inleiding - leeswijzer	3
Financiële opgave	6
Mogelijkheden	7
Financiën ten opzichte van andere gemeenten	9
Programma's - taakvelden	11
Bestuur en organisatie	12
Veiligheid	20
Economie en toerisme	25
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	32
Werk en Inkomen	53
Onderwijs	61
Bereikbaarheid	65
Wonen en stedelijke ontwikkeling	76
Openbare ruimte	84
Cultuur en Cultureel Erfgoed	97
Sport	107
Financiën	112
Bijlage mogelijkheden	128

Inleiding - leeswijzer

Voor u ligt een Koersdocument dat opgesteld is als onderlegger voor de gemeenteraad bij het richting geven aan de inhoudelijke keuzes die moeten worden gemaakt om de Stadsbegroting 2020-2023 te maken en vast te stellen. Het document is een verkenning van mogelijkheden om geld te besparen of inkomsten voor de gemeente te verhogen. Dat is nodig om tekorten op te vangen. Die zijn vooral ontstaan omdat het Rijk minder geld beschikbaar stelt aan alle gemeenten. De Nijmeegse gemeenteraad gebruikt dit document om in september en november lastige keuzes te maken die uiteindelijk moeten leiden tot een sluitende begroting. Dit Koersdocument is dus geen stuk waarin al besluiten genomen zijn, het laat de gemeenteraad alleen zien wat zou kunnen. Het is aan de raad om te bepalen welke maatregelen zij straks daadwerkelijk neemt. Geen eenvoudige taak want veel keuzes zijn niet eenvoudig en doen ergens 'pijn'.

In dit document kunt u lezen wat de aanleiding is om van de gebruikelijke procedure rond de Zomernota af te wijken en u vindt een uitgebreid overzicht van mogelijkheden om te komen tot een meerjarig sluitende begroting. Daarnaast heeft het college alvast een concrete koers uitgestippeld die kan leiden tot een solide financieel toekomstbeeld. Ook is de door de raad gewenste vergelijking met benchmarksteden toegevoegd en er is onderscheid gemaakt tussen wettelijke en niet-wettelijke taken.

Aanleiding

Nijmegen staat voor belangrijke keuzes. Bij het opstellen van de Zomernota lag er al een pakket van maatregelen. Daarnaast zijn we dit jaar geconfronteerd met fors nadelige financiële effecten vanuit het Rijk in onder meer de Meicirculaire. Of het daarbij blijft is helaas nog niet met zekerheid te zeggen want er zijn daarnaast onzekere factoren die vooralsnog blijven bestaan. Denk maar aan de nog grotendeels onbekende effecten van de Septembercirculaire of de herziening van de verdeling van het gemeentefonds 2021.

Met teveel onzekere variabelen in het spel, die wel essentieel zijn voor het overgrote deel van onze begroting, dreigt de stad financieel gezien een beetje op slot te worden gezet. Natuurlijk houden we rekening met schommelingen, maar de laatste jaren zien we erg grote verschillen tussen realistische inschattingen en de werkelijkheid. Daar is bovendien laat over gecommuniceerd door het Rijk. Dat zorgt ervoor dat het zoeken naar de balans tussen positief en negatief begroten een steeds complexer en onvoorspelbaarder proces wordt. Voor het college en de gemeenteraad is dat erg lastig sturen terwijl de gevolgen voor onze inwoners fors kunnen zijn.

Zoals bekend kampen alle Nederlandse gemeenten met dit probleem en we hebben dit daarom gezamenlijk aangekaart bij het Rijk. Er wordt gelukkig naar ons geluisterd. Zo is in de Tweede Kamer een motie aangenomen over trap-op trap-af lopend begrotingsjaar. Dat biedt voor nu uiteraard nog geen oplossing voor gemeenten. Bovendien ligt er nog geen definitieve oplossing voor de langere termijn. Daarom blijven we ook vanuit Nijmegen aan de deur kloppen in het belang van onze inwoners. Voor hen willen we namelijk een betrouwbare overheid zijn die werkt vanuit een gezonde en stabiele financiële basis.

Lokale opgave

Dat laat onverlet dat we op dit moment simpelweg nog aan de lat staan om tot een meerjarig sluitende begroting te komen. Op basis van de laatste intensieve doorrekeningen van de Meicirculaire ligt er uiteindelijk een extra opgave voor Nijmegen van structureel ruim 8,5 miljoen euro. Dat betekent dat we stevige besluiten moeten nemen die ervoor zorgen dat onze financiën op orde zijn, voor nu en de toekomst. Op die manier kunnen we in het belang van alle Nijmegenaren blijven staan voor een sociale, duurzame, economisch veerkrachtige en aantrekkelijke stad.

Normaal gesproken geeft de gemeenteraad richting aan de begroting bij de Zomernota, maar vanwege de onvoorziene omvang van de opgave en de (te) korte termijn om daar een goede analyse op te maken is het proces aangepast. Op verzoek van de raad is daarom dit Koersdocument gemaakt. Hierin staan alle mogelijke maatregelen beschreven die we als gemeente zouden kunnen nemen om ons 'huishoudboekje' op orde te krijgen. Ook is aangegeven welke maatregelen de raad al eerder heeft gezien in de Zomernota. We hebben dat open en transparant gedaan. Dat heeft geleid tot een pakket voorstellen waarmee we ons doel ruimschoots halen. Maar let wel, het zijn geen keuzes die lichtvaardig te nemen zijn of die geen 'pijn doen' in onze stad.

Verkenning college

In het proces naar de begroting heeft het college van B&W al verkend op welke manier invulling gegeven zou kunnen worden aan het dichten van het financiële tekort. Dat is gedaan met vier 'knoppen' waaraan je zou kunnen draaien: kostenverlagende maatregelen, inkomstenverhogende maatregelen, financieel-technische maatregelen (inclusief reserves) en uitvoeringskosten van de gemeentelijke organisatie. Belangrijke scenario's daarbij waren:

Scenario 1:

Dit scenario zou vormgegeven kunnen worden door maximaal in te zetten op de financiële techniek. Dit doet een beroep op onze reserves en we verlagen de reservering voor de toekomstige volumegroei. Dit is samen al goed voor € 4,1 miljoen.

Daarnaast kunnen we bij alle verbonden partijen en subsidierelaties waar we een soort van 'exploitatiesubsidie' aangeven, de prijsindexering aftoppen en daarbij een reeks van 1%, 2% en 3% hanteren, startend in 2021. Dit levert een besparing op van ruim € 2,7 miljoen.

Als daarbij de ambtelijke organisatie ook maximaal taakstellend een bezuinigingsopgave krijgt opgelegd (€ 2,5 miljoen), dan is een pakket van ruim € 10 miljoen samengesteld.

Scenario 2:

Dit is een variant op het eerste scenario. De bezuinigingsopgaven voor de verbonden partijen en subsidierelaties en de eigen ambtelijke organisatie vangen een groot deel van de opgave (samen € 5,2 miljoen).

Van alle inkomstenverhogende maatregelen benutten we die mogelijkheden waarbij inwoners en bezoekers diensten afnemen (zoals parkeergelden, toeristenbelasting, toegangsgelden en leges verhogen). Die keuze zou ongeveer € 1,4 miljoen opleveren).

Het restant van de opgave is dan nog ongeveer € 1,7 miljoen; deze zou dan bijvoorbeeld versleuteld kunnen worden in het OZB tarief.

Scenario 3:

In dit scenario wordt eerst gekeken naar kostenverlagende maatregelen. Zoals verderop zal blijken, hebben we ambtelijk een pakket van maatregelen geïdentificeerd waarbij het advies "overnemen" geven. Er wordt dan in 2023 ruim € 4 miljoen aan kostenbesparing gerealiseerd.

Dit pakket moet dan worden aangevuld met een aantal 'grotere brokken, bijvoorbeeld de CAZ en het gratis openbaar vervoer. Maar ook gevolgen voor keuzes die in het coalitieakkoord zijn gemaakt, bijvoorbeeld cultuur, onderhoud openbare ruimte, duurzaamheid en de korting op de OZB niet-woningen.

Het college heeft gekozen voor een mix van deze scenario's. Dus maatregelen te nemen die zo min mogelijk impact hebben voor inwoners en bedrijven, we verdelen de pijn tussen de gemeente en verbonden partijen, en daar waar nodig temperen we onze ambities in het algemene belang. Bovendien is niet gekozen voor op het oog 'makkelijke oplossingen' zoals een brede, algemene indexering of het zonder meer aanspreken van de saldierves. Dat kan op de langere termijn namelijk gevolgen hebben. Indexering is bezuinigen zonder te zeggen waar, maar wel degelijk met negatieve consequenties voor de uitoefening van onze taken. Daarbij is in de bezuinigingsrondes sinds 2010 al het nodige ingeleverd; veel laaghangend fruit is al geplukt zowel binnen de gemeente als bij de verbonden partijen.

Met de onzekerheden die nog voor ons liggen, vinden wij het extra belangrijk om zo betrouwbaar en toekomstbestendig mogelijk te begroten.

Dat betekent concreet dat we u een verkenning aanbieden met oog voor de toekomst en waarin we zo min mogelijk inkomstenverhogende maatregelen voorstellen zodat we onze inwoners en bedrijven ontzien. De voorgestelde oplossingen zijn vooral gevonden in kostenbesparingen en financieel-technische maatregelen. Zo is er intensief gezocht naar geld dat structureel niet uitgegeven wordt of dat op korte termijn nog niet per se nodig is. Daarbij is kritisch gekeken naar ons eigen beleid en naar verbonden partijen. Op die manier verdelen we de pijn en houden we belangrijke diensten en voorzieningen overeind. Dat klinkt heel eenvoudig, maar er zijn wel consequenties. Het gaat hier namelijk niet om overbodig geld dat maar op spreekwoordelijke planken ligt. Financiële 'lucht' betekent ook flexibiliteit die regelmatig nodig is, bijvoorbeeld om onverwachte zaken op te vangen. Daar boeten we dus op in, maar we denken dat de voorstellen zo zijn dat we dit aankunnen. Bovendien blijven we sparen en onze reserves aanvullen waardoor onze grote buffer nog steeds op orde is en ruimschoots voldoet aan de door de gemeenteraad gestelde eisen.

Alleen voor 2023 zien we vooralsnog de noodzaak om minder toe te voegen aan de saldireserve. Daarmee blijft de saldireserve overigens nog steeds boven de afgesproken lijn. We willen bovendien afspreken dat mogelijke meevallers vanuit het Rijk daar waar enigszins mogelijk worden ingezet om de saldireserve weer te compenseren. Zo blijven we ook in de toekomst in staat om problemen op te vangen of kansen te benutten.

Daarnaast passen we de landelijke richtlijnen en afspraken over het gemeentefonds Jeugd en beschermd wonen toe. Die geven lange(re) termijn zekerheid over de financiële bandbreedte die Nijmegen moet hanteren waardoor we geld kunnen vrijspelen.

Natuurlijk zijn er ook voorstellen die onze inwoners meer direct raken. Zo stellen we voor om de leges voor een aantal gemeentelijke producten (weer) kostendekkend te maken. Dat sluit aan bij ons uitgangspunt om dat zoveel mogelijk te doen. Daar staat tegenover dat we geen generieke maatregelen agenderen die per definitie grote groepen inwoners raken, zoals het sterk verhogen van de OZB of het helemaal los laten van de inkomensgrens van 130 procent van het minimuminkomen om voor bepaalde voorzieningen in aanmerking te komen.

Alles overziend denken wij dat dit document opening biedt om de helaas negatieve financiële effecten waar we voor staan op te vangen. Dat is zeker geen eenvoudige opgave. Toch kunnen we de gemeenteraad een koers presenteren die leidt tot een evenwichtige oplossing op korte en lange termijn. Daarbij temperen we soms ambities, maar we laten ze niet los. We beperken lastenverhogingen voor onze inwoners en we houden voorzieningen die belangrijk zijn overeind, maar we doen dat efficiënter. We trekken de financiële teugels voor onze eigen organisatie en verbonden partijen aan, maar laten wel ruimte om te werken aan een toekomstbestendige stad met voldoende financiële armslag.

De komende periode gaat u als gemeenteraad voor Nijmegen ingrijpende besluiten nemen om een meerjarig, sluitende begroting te maken. Wij hopen dat dit Koersdocument u helpt om die belangrijke keuzes te maken.

Financiële opgave

De afgelopen meicirculaire van het gemeentefonds heeft een fors negatief effect op het financieel beeld. Uw raad is daarover op 18 juni 2019 geïnformeerd.

In deze brief werd nog een nadelig effect berekend van € 6,7 miljoen in 2020 oplopend naar € 10,6 miljoen in 2023.

In deze brief gaven wij aan dat de doorrekening nog eens kritisch werd nagelopen. Dit heeft geleid tot een positieve bijstelling van het effect met circa € 2 miljoen. Het nadelig effect komt daarmee in het laatste jaar uit op € 8,5 miljoen.

Onderstaande tabel begint met het saldo van de Stadsbegroting 2019 -2022. Daarna zijn de regels opgenomen van de afweging die ons college ter voorbereiding op de zomernota heeft gedaan. Dit is opgenomen in de oorspronkelijke zomernota.

Aan dit resultaat voegen we het effect van de meicirculaire toe om te komen tot de financiële opgave. Deze financiële opgave loopt op van € 4,3 miljoen in 2020 naar € 8,4 miljoen in 2023.

bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Stadsbegroting 2019 - 2022	1.141	510	1.271	1.271
Ontwikkeling algemene middelen / taakstellingen (zomernota)	3.660	825	-2.421	-1.139
Veranderingen programma's (zomernota)	-4.502	-464	1.957	-16
Financieel beeld in oorspronkelijke zomernota	299	870	807	116
Effect meicirculaire gemeentefonds	-4.630	-6.947	-9.014	-8.477
Financiële opgave	-4.331	-6.077	-8.207	-8.361

Mogelijkheden

In het deel "Taakvelden" is per taakveld aangegeven welke (besparings-)mogelijkheden er zijn. Daarbij zijn ook de meldingen en eventuele besparingsmogelijkheden opgenomen uit de oorspronkelijke zomernota.

De mogelijkheden zijn zoals in de inleiding aangegeven onderverdeeld naar vier hoofdknoppen, deze zijn eerder in de inleiding geïntroduceerd:

- Kostenverlagende maatregelen
- Inkomstenverhogende maatregelen
- Financieel-technische mogelijkheden
- Uitvoeringskosten

Ons college heeft aan deze hoofdknoppen gedraaid met de volgende uitgangspunten:

- we nemen maatregelen die zo min mogelijk impact hebben voor inwoners en bedrijven
- we verdelen de pijn tussen de gemeente en verbonden partijen
- daar waar nodig temperen we onze ambities.

Met deze uitgangspunten hebben de volgende maatregelen de voorkeur van ons college:

Bedragen * € 1.000	taakveld	2020	2021	2022	2023
Kosten reductie					
Afschaffen vergoedingen aan ambtenaren op stembureaus	0.2 Burgerzaken		21	21	21
Samenwerking Euregio onderuitputting	0.1 Bestuur	11	11	11	11
Samenwerking KAN onderuitputting	0.1 Bestuur	15	15	15	15
Vrijval budget Public Affairs	0.1 Bestuur	40	40	40	40
Ondernemersfonds extra	3.3 Bedrijfsloket	100	100	100	100
Aframen niet gebruikt budget gezondheidsbescherming	7.1 Volksgezondheid	10	10	10	10
A-structurele middelen Rijk armoede en schulden	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	50	50		
Diversiteit; preventieve taken migranten en vluchtelingen	6.1 Samenkracht en burgerpart.	25	25	25	25
Gezondheidspreventie aframen budget overige kosten	7.1 Volksgezondheid	6	6	6	6
Huisvesting consultatiebureaus, restant budget	7.1 Volksgezondheid	89	89	89	89
Hulpmiddelen	6.6 Maatwerkvoorz. (WMO)	575	575	575	575
Restant subsidiebudgetten gezondheidspreventie	7.1 Volksgezondheid	14	14	14	14
Voorlichtingscampagne	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	40	40	10	10
Bijzondere bijstand - naturalisatie	6.3 Inkomens regelingen	100	100	100	100
Bijzondere bijstand niet indexeren	6.3 Inkomens regelingen	300	300	300	300
Vermogenstoets CAZ	6.3 Inkomens regelingen	150	150	150	150
Werkbedrijf - wsw	6.4 Begeleide participatie				1.000
Indexering subsidies Onderwijs	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzk.		97	194	291
Onderwijshuisvesting - Vrijval financiële ruimte	4.2 Onderwijshuisvesting	300			
Versoberen wijkbudgetten	2.1 Verkeer en vervoer	50	50	50	50
Minder maaien	5.7 Openbaar groen en recreatie	75	75	75	75
Versoberen energiebeleid (follow up)	7.4 Milieubeheer	100	100	100	100
Evenementenbeheer onderuitputting	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.	20	20	20	20
Onderzoeksbudget cultuur onderuitputting	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.	50	50	50	50
Onderhoud binnensportaccommodaties	5.2 Sportaccommodaties	50	50	50	50
Onderhoud buitensportaccommodaties	5.2 Sportaccommodaties	50	50	50	50
Product sport algemeen onderuitputting	5.1 Sportbeleid en activering	75	75	75	75
Sportontwikkeling - combinatiefunctionarissen	5.1 Sportbeleid en activering		150	150	150
Inkomensverhogend					
Verhoging leges huwelijken	0.2 Burgerzaken	18	18	18	18
Verhoging leges RNI uittreksels	0.2 Burgerzaken	6	6	6	6
Verhoging leges uittreksels Burgerlijke Stand	0.2 Burgerzaken	8	8	8	8

Bedragen * € 1.000	taakveld	2020	2021	2022	2023
Inboeken extra resultaat verkooplijst	8.3 Wonen en bouwen		2.000		
Verkoop panden - verandering t.o.v. oorspr. Voorstel	8.3 Wonen en bouwen	2.000	-1.000	-1.000	
Hogere opbrengsten precariobelasting	0.64 Belastingen overig	75	75	75	75
Financiële techniek en onderzoeksopdrachten					
Bijdrage saldireserve	0.10 Mutaties reserves				2.500
Extra middelen gemeentefonds jeugd	0.7 Algemene uitk. en overige uitk.		0	1.000	1.000
Verlagen reservering toekomstige volumegroei	0.7 Algemene uitk. en overige uitk.		500	1.000	1.500
Verlagen bestemmingsreserve BW	6.81 Geëscaleerde zorg18+			4.000	
Vrijval reservering Energietransitiefonds	7.4 Milieubeheer		2.000		
Onderzoeksopdr. (taakstellend) - jaar eerder resultaat	0.8 Overige baten en lasten			1.000	
Totaal		4.402	5.870	8.387	8.484

Met deze voorkeursmaatregelen ontstaat een sluitend financieel beeld voor de Stadsbegroting 2020-2023.

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

Uw raad heeft gevraagd om vergelijkingscijfers met andere gemeenten. Bij elk taakveld is een overzicht opgenomen hoeveel Nijmegen per inwoner uitgeeft/ontvangt en hoeveel dit bij vergelijkbare gemeenten is. We hebben hierbij de door de raad vastgestelde lijst van benchmarksteden gehanteerd: Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht en Tilburg. De cijfers zijn afkomstig van het CBS en betreft de begroting 2019.

Het is van belang te realiseren dat de vergelijking 'slechts' een jaarschijf betreft, waarin sprake kan zijn van aanzienlijke incidentele lasten en of baten. Bovendien geeft de benchmarkvergelijking indicaties van mogelijk interessante zoekrichtingen, maar geen absolute graadmeter.

In het samenvattend overzicht hieronder zijn de taakvelden gegroepeerd naar de programma indeling van Nijmegen en is een totaalstelling per programma opgenomen.

In de kolom "NIJ" zijn de cijfers voor Nijmegen opgenomen, in de kolommen ARN t/m Til de cijfers van de benchmark gemeenten. In de één na laatste kolom (gem.) is het gemiddelde opgenomen. De laatste kolom "verschil" geeft aan hoeveel Nijmegen meer of minder uitgeeft/ontvangt per inwoner dan het gemiddelde van de vergelijkingsgemeenten.

Voor uitgaven zijn zwarte letters gebruikt, voor inkomsten zijn rode letters gebruikt.

Wanneer Nijmegen minder uitgeeft of meer ontvangt dan is een "V" toegevoegd; wanneer Nijmegen meer uitgeeft of minder ontvangt dan is een "N" toegevoegd.

uitgaven(in zwart) en inkomsten (in rood) in € per inwoner	NIJ	ARN	EIN	ENS	GRO	LEI	MAA	TIL	gem.	verschil
Bestuur en organisatie	349	357	413	387	554	523	516	396	449	101 V
0.1 Bestuur	28	38	71	43	42	45	62	32	48	19 V
0.2 Burgerzaken	18	18	16	27	25	58	17	18	26	8 V
0.4 Overhead	303	301	325	317	487	420	436	346	376	73 V
Veiligheid	105	94	116	95	93	94	119	131	106	1 V
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	73	70	61	79	79	77	66	71	72	1 N
1.2 Openbare orde en veiligheid	32	24	55	16	14	18	53	60	34	3 V
Economie en toerisme	23	31	8	60	73	54	56	30	36	13 V
2.3 Recreatieve havens	0	0	0	2	0	2	1	0	1	1 V
3.1 Economische ontwikkeling	11	20	8	24	27	27	36	27	24	13 V
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	0	3	16	40	0	5	64	1	1 N
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	3	2	1	6	8	13	2	4	5	2 V
3.4 Economische promotie	8	9	4	13	3	12	13	3	7	1 N
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	1.207	1.211	1.023	1.179	1.120	966	1.024	1.099	1.089	119 N
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	179	91	126	117	108	100	54	248	120	58 N
6.2 Wijkteams	50	101	149	66	134	79	11	11	79	28 V
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	36	45	37	49	43	9	192	38	59	23 V
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	205	282	206	206	149	159	134	125	180	25 N
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	132	217	195	237	246	205	259	223	226	94 V
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	449	407	240	403	402	335	322	388	357	92 N
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	113	33	35	56	0	19	0	32	25	88 N
7.1 Volksgezondheid	43	35	35	45	38	60	51	35	43	1 N
Werk en Inkomens	442	487	287	467	391	320	309	367	375	67 N

uitgaven(in zwart) en inkomsten (in rood) in € per inwoner	NIJ	ARN	EIN	ENS	GRO	LEI	MAA	TIL	gem.	verschil
6.3 Inkomensregelingen	210	181	56	132	167	90	65	165	122	88 N
6.4 Begeleide participatie	144	238	158	235	118	207	180	136	182	37 V
6.5 Arbeidsparticipatie	88	69	72	100	106	23	64	65	71	17 N
Onderwijs	145	145	113	100	115	134	58	87	108	38 N
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0	0	5	1	1 V
4.2 Onderwijshuisvesting	97	95	70	50	60	64	35	44	60	37 N
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	48	50	43	51	55	70	22	38	47	1 N
Bereikbaarheid en mobiliteit	132	119	102	113	136	260	132	159	146	14 V
0.63 Parkeerbelasting	96	0	63	29	30	104	16	21	37	59 V
2.1 Verkeer en vervoer	161	147	143	115	138	258	182	144	161	0 V
2.2 Parkeren	57	28	10	25	18	82	35	34	15	42 N
2.4 Economische havens en waterwegen	2	1	1	2	4	16	0	0	3	1 V
2.5 Openbaar vervoer	7	1	11	0	6	9	0	1	4	4 N
Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	36	18	42	57	88	42	67	175	70	34 V
8.1 Ruimtelijke ordening	14	7	47	16	43	18	45	20	28	15 V
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijvende..)	25	1	3	11	6	1	0	113	18	6 N
8.3 Wonen en bouwen	2	9	2	30	39	23	22	43	23	26 V
Cultuur en erfgoed	200	229	203	181	262	245	214	208	220	20 V
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproduct..	67	77	117	83	72	66	90	63	81	14 V
5.4 Musea	30	28	22	13	73	58	4	32	33	3 V
5.5 Cultureel erfgoed	6	7	4	0	2	11	12	1	5	1 N
5.6 Media	34	52	2	18	2	33	42	31	26	8 N
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recr..	63	66	58	68	112	76	66	81	75	13 V
Openbare ruimte	38	31	10	18	27	2	83	30	25	63 N
7.2 Riolering	27	27	3	18	6	11	47	17	18	9 V
7.3 Afval	24	22	6	15	39	32	66	64	35	59 N
7.4 Milieubeheer	41	18	20	15	13	45	31	51	27	13 N
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	0	0	1	1	5	0	0	0	1	1 V
Sport	74	109	65	55	66	62	67	80	72	2
5.1 Sportbeleid en activering	27	106	9	9	4	10	17	8	23	4
5.2 Sportaccommodaties	46	4	55	46	61	53	50	72	49	2
Financiën	2.751	2.770	2.383	2.676	2.870	2.704	2.480	2.641	2.646	105 V
0.10 Mutaties reserves	26	25	23	51	258	89	31	397	125	99 N
0.11 Resultaat van de rekening van bat..	2	0	0	0	0	0	0	2	0	2 N
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	4	9	6	21	1	9	17	24	10	6 N
0.5 Treasury	16	9	10	13	19	27	2	38	16	0 N
0.61 OZB woningen	245	144	144	128	144	169	58	89	125	120 V
0.62 OZB niet-woningen	221	180	163	169	170	238	203	100	175	47 V
0.64 Belastingen overig	8	2	5	7	5	70	55	18	23	16 N
0.7 Algemene uitkeringen en overige ui..	2.220	2.514	2.019	2.330	2.298	2.096	2.065	2.098	2.203	17 V
0.8 Overige baten en lasten	22	93	24	0	26	8	85	72	11	32 V
0.9 Vennootschapsbelasting	0	4	0	3	0	1	0	0	1	1 V

Programma's - taakvelden

Overzicht programma's en taakvelden

Bestuur en organisatie

- 0.1 Bestuur
- 0.2 Burgerzaken
- 0.4 Overhead

Veiligheid

- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

Economie en toerisme

- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.3 Bedrijfsloket
- 3.4 Economische promotie

Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg

- 6.1 Samenkracht en burgerparticipati
- 6.2 Wijkteams
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
  - 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
  - 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
  - 6.81 Geëscaleerde zorg18+
  - 6.82 Geëscaleerde zorg18-
- 7.1 Volksgezondheid

Werk en Inkomen

- 6.3 Inkomens regelingen
- 6.4 Begeleide participatie
- 6.5 Arbeidsparticipatie

Onderwijs

- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzk.

Bereikbaarheid

- 0.63 Parkeerbelasting
- 2.1 Verkeer en vervoer
- 2.2 Parkeren
- 2.4 Economische Havens en waterwegen
- 2.5 Openbaar vervoer

Wonen en stedelijke ontwikkeling

- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.2 Grondexploitatie
- 8.3 Wonen en bouwen

Openbare ruimte

- 5.7 Openbaar groen en recreatie
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.4 Milieubeheer
- 7.5 Begraafplaatsen

Cultuur en Cultureel Erfgoed

- 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.
- 5.4 Musea
- 5.5 Cultureel erfgoed
- 5.6 Media

Sport

- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.2 Sportaccommodaties

Financiën

- 0.3 Beheer overige gebouwen en grond
- 0.5 Treasury
  - 0.61 OZB woningen
  - 0.62 OZB niet-woningen
  - 0.64 Belastingen overig
  - 0.7 Algemene uitk. en overige uitk.
  - 0.8 Overige baten en lasten
  - 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)
  - 0.10 Mutaties reserves

Bestuur en organisatie

0.1 Bestuur

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoort de facilitering van de bestuursorganen. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> college van burgemeester en wethouders (loonkosten, reis- en verblijfskosten e.d.); raad en raadscommissies (vergoedingen, excursies e.d.); de ondersteuning van de raad, griffie; Lokale ombudsfunctie, accountantscontrole	<ul style="list-style-type: none"> regionale, landelijke en internationale bestuurlijke samenwerking; onderscheidingen openbare optredens Rekenkamerfunctie

Tot dit taakveld behoren niet:

- de ambtelijke ondersteuning en beleidsadvisering van de burgemeester en het college van burgemeester en wethouders horen onder taakveld 0.4;
- een bijdrage aan/van een verbonden partij, zoals een gemeenschappelijke regeling, als vergoeding voor de uitvoering van taken. Deze moet worden verantwoord op het taakveld/de taakvelden waar de verbonden partij werkzaam voor is;
- de gemeentesecretaris, die behoort onder taakveld 0.4.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60002	Besluitvormingsproces	231	231	231	231
60004	College	0	0	0	0
60078	Overige projecten IOS	-3	-3	-3	-3
60079	Stedenband Pskov	0	0	0	0
60080	Stedenbanden met Masaya	0	0	0	0
60726	Accountant	161	161	161	161
61055	Openbare optredens / activiteiten	159	159	159	159
61056	Onderscheidingen	22	22	22	22
61057	Samenwerking KAN	275	275	275	275
61058	Samenwerking Euregio	39	39	39	39
61059	Externe Geldstromen	0	0	0	0
67001	0.1 Bestuur Uitvoeringskosten	4.024	4.024	4.024	4.024
		4.908	4.908	4.908	4.908
Saldo van lasten en baten		4.908 N	4.908 N	4.908 N	4.908 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	0.1 Bestuur
Benchmark gemeenten	
Arnhem	38
Eindhoven	71
Enschede	43
Groningen	42
Leiden	45
Maastricht	62
Tilburg	32
Gemiddelde benchmark	48
Nijmegen	28
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	19 V

* Rood: inkomsten per inwoner
* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Kosten reductie				
Afschaffen Nijmeegse onderscheidingen en huwelijks-attenties	10	10	10	10
Beëindigen lidmaatschap VNG	231	231	231	231
Beëindiging samenwerking GO Arnhem Nijmegen City Region	260	260	260	260
Samenwerking Euregio onderuitputting	11	11	11	11
Samenwerking KAN onderuitputting	15	15	15	15
SEU, Beëindiging samenwerking Euregio Rijn Waal	28	28	28	28
Stoppen bijdrage aan stedennetwerk G40 en Platform 31	55	55	55	55
Versobering openbare optredens	73	73	73	73
Vrijval budget Public Affairs	40	40	40	40
Financiële techniek / onderzoeksopdrachten				
Contributies, lidmaatschappen en abonnementen	pm	pm	pm	pm
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	66	66	66	66

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Afschaffen Nijmeegse onderscheidingen en huwelijks-attenties

De besparing op het budget voor Nijmeegse onderscheidingen en huwelijks-attenties kunnen we realiseren door te stoppen met de Vrede van Nijmegenpenning, de kinderlintjes en de verkiezing Nijmegenaar van het jaar. Ook is een beperkte besparing op het budget huwelijksattenties mogelijk. De besparing is € 10.000.

Beëindigen lidmaatschap VNG

Beëindigen van het lidmaatschap van de VNG levert € 231.000 op.

Beëindiging samenwerking GO Arnhem Nijmegen City Region

Beëindiging van de samenwerking met GO Arnhem Nijmegen City Region levert € 260.000 op.

Samenwerking Euregio onderuitputting

Afgelopen jaren is gebleken dat het budget samenwerking Euregio voor ongeveer € 11.000 niet wordt ingezet. Dit kan dan ook vrij vallen.

Samenwerking KAN onderuitputting

Afgelopen jaren is gebleken dat het budget samenwerking KAN voor ongeveer € 15.000 niet wordt ingezet. Dit kan dan ook vrij vallen.

SEU, Beëindiging samenwerking Euregio Rijn Waal

Beëindiging van de samenwerking met Euregio Rijn Waal levert € 28.000 op.

Stoppen bijdrage aan stedennetwerk G40 en Platform 31

Stopzetten van bijdrage en contributie levert € 55.000 op.

Versobering openbare optredens

We versoberen openbare optredens door het budget hiervoor te halveren. We stoppen dan met de Waal-in-vlammenbijeenkomst tijdens de 4-daagse; als we onze bijdrage hieraan stoppen, levert dit € 20.000 op. Verder kunnen we de nieuwjaarsreceptie afschaffen. Hiermee besparen we € 38.000. In veel andere gemeenten is de traditionele nieuwjaarsreceptie in het kader van bezuinigingen al eerder afgeschaft. Ten slotte kunnen we € 15.000 besparen op overige posten, zoals op seizoenskaarten voor NEC (kosten: € 9.000 per jaar). Dit levert een mogelijke besparing van € 73.000 op.

Vrijval budget Public Affairs

Op het budget van Public Affairs van € 40.000 zit geen directe bestedingsverplichting (dit budget staat in het financieel overzicht onder het taakveld '0.4 Overhead' weergegeven). Dit kan vrijvallen .

Contributies, lidmaatschappen en abonnementen

Een onderzoeksopdracht naar noodzakelijkheid en/of wenselijkheid van contributies, lidmaatschappen en abonnementen geeft inzicht in een mogelijke bezuiniging.

0.2 Burgerzaken

Omschrijving BBV

Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijke en niet-wettelijke taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
paspoorten en rijbewijzen; bevolkingsregister; straatnaamgeving en kadastrale informatie; burgerschap; verkiezingen, referenda; burgerzaken leges opbrengsten	

Dit taakveld bestaat aan de batenkant vnl. uit van de burger ontvangen rijksleges en gemeenteleges. Aan de lastenkant bestaand de uitgaven voor het grootste deel uit naar het rijk doorgestorte rijksleges, en de overheadkosten van de afdeling. De 'vrij' besteedbare budgetten zijn minimaal en dienen overwegend ingezet te worden om het verstrekken van de legesproducten mogelijk te maken (waardepapieren, verzendkosten, speciale apparatuur etc).

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60021	Burgerlijke stand	32	32	32	32
60022	BRP	52	52	52	52
60023	Reisdocumenten	256	278	275	275
60024	Rijbewijzen	262	251	223	223
60026	Naturalisatie	108	108	108	108
60028	VOG en Legalisaties	138	138	138	138
60029	Verkiezingen/referenda	35	335	335	335
61138	Dienstverlening	42	42	42	42
61266	RNI-loket	20	20	20	20
67004	0.2 Burgerzaken Uitvoeringskosten	4.074	4.080	4.021	4.021
		5.020	5.337	5.247	5.247
Baten					
60021	Burgerlijke stand	327	327	327	327
60022	BRP	197	197	197	197
60023	Reisdocumenten	514	570	535	535
60024	Rijbewijzen	791	752	642	642
60026	Naturalisatie	141	141	141	141
60028	VOG en Legalisaties	224	224	224	224
61266	RNI-loket	305	305	305	305
		2.498	2.515	2.370	2.370
Saldo van lasten en baten		2.522 N	2.822 N	2.877 N	2.877 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	0.2 Burgerzaken
Benchmark gemeenten	
Arnhem	18
Eindhoven	16
Enschede	27
Groningen	25
Leiden	58
Maastricht	17
Tilburg	18
Gemiddelde benchmark	26
Nijmegen	18
Verschil Nijmegen t.o.v. benchmark	8 N

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000		2020	2021	2022	2023
Kosten reductie					
2 dagen steunpunt sluiten meeropbrengst t.o.v. 1 dag sluiten		26	26	26	26
Afschaffen vergoedingen aan ambtenaren op stembureaus	keuze college		21	21	21
Bemensen stembureaus volledig met ambtenaren als dienstopdracht			74	74	74
Beperken openingstijden steunpunt	in zomernota	37	37	37	37
Beperking openingstijden KCC (dagelijks 0,5 uur later open)	in zomernota	18	18	18	18
Beperking openingsuren Stadswinkel (bijv. 8 uur)		29	29	29	29
Stoppen stembureau app		17	36	36	36
Volledige sluiting steunpunt sluiten meeropbrengst t.o.v. 2 dagen sluiten		55	55	55	55
Inkomensverhogend					
Verhoging leges huwelijken	keuze college	18	18	18	18
Verhoging leges RNI uittreksels	keuze college	6	6	6	6
Verhoging leges uittreksels Burgerlijke Stand	keuze college	8	8	8	8
Meldingen					
Hogere kosten verkiezingen (incl. verschuiving)	in zomernota	-100	-60	-60	-20
Personeel balie stadswinkel/steunpunt	in zomernota	-94	-94	-94	-94
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		-107	-46	-46	-6

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

2 dagen steunpunt sluiten meeropbrengst t.o.v. 1 dag sluiten

Het steunpunt van de Stadswinkel 2 dagen sluiten biedt een extra besparing van € 26.000, bovenop de genoemde € 37.000 voor 1 dag sluiten. De totale besparing op het steunpunt is dan € 63.000.

Afschaffen vergoedingen aan ambtenaren op stembureaus

Ambtenaren krijgen voor inzet op stembureaus geen beloning in geld, maar compensatie van tijd. Elke afdeling stelt een nader te bepalen percentage van de capaciteit beschikbaar. Vanaf 2021 geeft dit een besparing van € 21.000.

Bemensen stembureaus volledig met ambtenaren als dienstopdracht

Het is mogelijk de stembureaus met een dienstopdracht volledig te bemensen met ambtenaren. Vanaf 2021 levert dit een besparing van € 74.000 op. Aan de verkiezingen werken jaarlijks 900 vrijwilligers mee, die hiervoor een vergoeding ontvangen.

Beperken openingstijden steunpunt Stadswinkel (1 dag sluiten)

Het Steunpunt van de Stadswinkel in Dukenburg is momenteel drie dagen per week geopend. Als het Steunpunt minder dagen open gaat, komen er meer klanten op de dagen dat het Steunpunt wel open is, waardoor de bezetting aan de balie efficiënter is. Het Steunpunt is vooral geliefd bij ouderen en mensen die slecht ter been zijn door de goede bereikbaarheid en parkeermogelijkheden. Bij volledige sluiting zal deze bezoekersstroom zich gaan verleggen naar de Stadswinkel. Keuze voor sluiting van 1 of 2 dagen is minder ingrijpend. We gaan erop sturen dat we open zijn op de momenten dat de klanten graag komen. Vrijdag is een populaire dag, dan zijn we open. Op dinsdag en woensdag kunnen we kiezen om alleen de ochtenden of de middagen open te zijn. Dit voorstel betreft het sluiten van het steunpunt voor 1 dag; hierdoor blijft het steunpunt 2 dagen per week open. Dit levert een besparing op van € 37.000.

Beperking openingstijden KCC (dagelijks 0,5 uur later open)

De openingstijden van het KCC zouden aangepast kunnen worden. De verwachting is dat (bij een gelijkblijvende bezetting tijdens beperktere openingstijden) het aantal telefoontjes toe gaat nemen en dat de wachttijd aan telefoon toeneemt. Vanaf 9.00 uur de telefoonlijn bemensen i.p.v. 8.30 uur, zou met gelijkblijvende bezetting een

voordeel opleveren van € 18.000. Daarmee worden de openingstijden gelijkgetrokken met die van de stadswinkel; dat is voor het publiek eenduidig.

Beperking van de openingstijden van de Stadswinkel

Beperking van de openingstijden van de Stadswinkel kan worden ingevuld door sluiting van een dag(deel), of beperking van de openingsuren. Het verwachte effect is een grotere bezoekersstroom op de resterende dagen. Aan de balies kan dit met passende bezetting worden opgevangen. Beperking van de openingstijden heeft ook consequenties voor andere diensten die via de Stadswinkel aangeboden worden. Dit betreft een besparing van € 29.000.

Stoppen stembureau app

De stembureau app geeft vrijwilligers van stembureaus instructie en structuur om het verkiezingsproces efficiënter te doorlopen. Daarnaast biedt het de organisatie van de verkiezingen informatie over het verloop van het proces op alle stembureaus. Hierdoor kunnen we veel sneller inspelen op problemen en hebben we ook eerder de uitslagen. Stoppen met die app geeft een structurele besparing van € 36.000.

Volledige sluiting steunpunt (meeropbrengst t.o.v. 2 dagen sluiten)

Het steunpunt van de Stadswinkel 3 dagen sluiten geeft een extra besparing van € 55.000. De totale besparing op het steunpunt is dan € 118.000.

Verhogen leges huwelijken

De leges voor huwelijken kunnen verhoogd worden door een gedifferentieerde prijsverhoging. Gratis huwelijken laten we buiten beschouwing. De overige leges kunnen met 10% verhoogd worden. Er kan ook gekeken worden naar eenzelfde opbrengst, waarbij onderscheid wordt gemaakt in tijdstippen. Het streven is om in ieder geval te komen tot kostendekkendheid. Dit is nu niet het geval: gemiddeld dragen we 30% van de kosten als gemeente (exclusief gratis huwelijken). Dit levert een extra inkomst van € 18.000 op.

Verhoging leges RNI uittreksels

We verhogen de leges voor RNI uittreksels met 25% van € 16,80 naar € 20. Dit geeft een extra inkomst van € 6.000.

Verhoging leges uittreksels Burgerlijke Stand

We verhogen de leges voor uittreksels van de Burgerlijke Stand met 12%, van € 13,40 naar € 15. Dit levert een extra inkomst van € 8.000 op.

Hogere kosten verkiezingen (inclusief verschuiving)

De claim betreft in 2020 € 100.000, in 2021 en 2022 € 60.000 en in 2023 € 20.000 en heeft betrekking op de gestegen kosten van verkiezingen. Door onder andere noodzakelijke (technische) verbeteringen blijken de budgetten niet langer voldoende. Daarnaast is het beter de budgetten deels naar voren te verschuiven; dit heeft geen budgettair effect.

Personeel balie Stadswinkel/steunpunt

Vanaf 2019 zijn klantenaantallen aan de balie van Burgerzaken aanzienlijk gedaald, met name door minder aanvragen van een reisdocument nu de geldigheid is verlengd. Het personeelsbestand is hierop al eerder aangepast, waarbij het bijbehorende aantal fte's het afgelopen jaar is afgeraamd. Voor de locaties is echter een basisbezetting noodzakelijk. Als we de balie van beide locaties volledig open willen houden, leidt dit tot extra kosten. Vandaar een claim van € 94.000.

0.4 Overhead

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren de kosten van overhead, d.w.z. alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijke en niet-wettelijke taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
	financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie; personeel en organisatie; directie; inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement); juridische zaken; bestuurszaken en bestuursondersteuning; informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen; facilitaire zaken en huisvesting (incl. beveiliging); documentaire informatievoorziening (DIV); managementondersteuning primair proces.

Tot dit taakveld behoort niet:

- ondersteuning van de raad, de griffie maakt geen deel uit van de ambtelijke organisatie, dit hoort onder taakveld 0.1;
- archieven met een historische betekenis, deze horen onder taakveld 5.4;

een bijdrage aan/van een verbonden partij, zoals een gemeenschappelijke regeling, als vergoeding voor de uitvoering van taken. Deze moet worden verantwoord op het taakveld/de taakvelden waar de verbonden partij werkzaam voor is.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60018	Algem.juridische advisering	5	5	5	5
60081	Burgerjaarverslag	0	0	0	0
60347	Administratieve afhandeling	-45	-45	-45	-45
60689	Knelpuntbudget ISV	0	0	0	0
60694	Procesmanagement GSB	56	56	56	56
60703	Actieprogramma I-net	0	0	0	0
60788	Onderzoek en statistiek	190	190	190	190
61060	Public Affairs	40	40	40	40
67006	0.4 Overhead	55.550	55.494	55.750	55.751
		55.796	55.740	55.996	55.997
Baten					
60347	Administratieve afhandeling	37	37	37	37
60694	Procesmanagement GSB	1	1	1	1
60788	Onderzoek en statistiek	156	156	156	156
67006	0.4 Overhead	6.432	6.432	6.432	6.432
		6.626	6.626	6.626	6.626
Saldo van lasten en baten		49.170 N	49.114 N	49.370 N	49.371 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	0.4 Overhead
Benchmark gemeenten	
Arnhem	301
Eindhoven	325
Enschede	317
Groningen	487
Leiden	420
Maastricht	436
Tilburg	346
Gemiddelde benchmark	376
Nijmegen	303
Verschil Nijmegen t.o.v. benchmark	73 V

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023	
Kosten reductie					
IRVN		in zomernota	130	260	390
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*					
	0	130	260	390	

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

IRVN

Op de IRVN passen we de maatregel toe om cumulatief 1% taakstelling op te leggen in 2021, 2022 en 2023.

Veiligheid

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren alle reguliere taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijke en niet-wettelijke taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> • brandbestrijding; • preventieve maatregelen ten behoeve van de fysieke veiligheid; • rampenbestrijding	

Tot dit taakveld behoren niet:

- opruiming van explosieven als onderdeel van een grondexploitatie, deze vallen onder taakveld 8.2;
- bijdragen van het Rijk i.v.m. opsporen en ruimen van explosieven, deze horen onder taakveld 0.7

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60044	Rampenbestrijding	12.905	12.905	12.905	12.905
		12.905	12.905	12.905	12.905
Baten					
60044	Rampenbestrijding	21	21	21	21
		21	21	21	21
Saldo van lasten en baten		12.885 N	12.885 N	12.885 N	12.885 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	1.1 Crisisbeheersing en brandweer
Benchmark gemeenten	
Arnhem	70
Eindhoven	61
Enschede	79
Groningen	79
Leiden	77
Maastricht	66
Tilburg	71
Gemiddelde benchmark	72
Nijmegen	73
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	1 N

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000		2020	2021	2022	2023
Kosten reductie					
Veiligheidsregio	in zomernota		130	260	390
Meldingen					
Bijdrage veiligheidsregio	in zomernota	-436	-436	-436	-436
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		-436	-306	-176	-46

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Veiligheidsregio

Op de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid passen we de maatregel toe om cumulatief 1% taakstelling op te leggen in 2021, 2022 en 2023.

Bijdrage Veiligheidsregio

Voor 2019 en komende jaren laat de begroting van de Veiligheidsregio een structureel risico zien, waarbij de deelnemende gemeenten via de zienswijzeprocedure zullen moeten beslissen of ze bereid zijn dit risico op te vangen door een verhoging van hun bijdragen aan de Veiligheidsregio. Er is jaarlijks € 436.000 geclaimd.

1.2 Openbare orde en veiligheid

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren alle gemeentelijke taken op het gebied van de openbare orde en veiligheid. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijke en niet-wettelijke taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> toezicht en handhaving openbare orde, BOA's; opstellen en handhaven APV; leges drank & horeca; wet wapen en munitie (voorheen vuurwapenwet); beleid, toezicht en ruiming van conventionele explosieven; veilige woon- en leefomgeving; antidiscriminatiebeleid; doodsschouw; dierenbescherming. 	<ul style="list-style-type: none"> Preventie van criminaliteit; Wet Bibob en (bestuurlijke) aanpak georganiseerde criminaliteit; Rampenbestrijdbureau Halt; Veiligheidshuis.

Tot dit taakveld behoren niet:

- maatregelen op het gebied van verkeersveiligheid, deze horen thuis onder taakveld 2.1;
- opruiming van explosieven als onderdeel van een grondexploitatie, deze vallen onder taakveld 8.2.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60031	Antidiscriminatiemaatregelen	69	69	69	69
60038	Vergunningen	15	15	15	15
60042	Openbare Orde	276	276	126	126
61042	Veiligheidshuis	135	135	135	135
61204	Bijzondere projecten	348	348	348	348
67016	1.2 Op. orde & veiligheid Uitvkv	4.869	4.869	4.869	4.869
		5.713	5.713	5.563	5.563
Baten					
60038	Vergunningen	197	197	197	197
60042	Openbare Orde	2	2	2	2
61200	PV-vergoedingen	0	0	0	0
		198	198	198	198
Saldo van lasten en baten		5.514 N	5.514 N	5.364 N	5.364 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	1.2 Openbare orde en veiligheid
Benchmark gemeenten	
Arnhem	24
Eindhoven	55
Enschede	16
Groningen	14
Leiden	18
Maastricht	53
Tilburg	60
Gemiddelde benchmark	34
Nijmegen	32
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	2 V

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Kosten reductie				
Opheffen afwerkloods	40	80	120	120
Stoppen met Cameratoezicht	55	55	55	55
Stoppen met Ondernijning "regulier"	75	75	75	75
Stoppen met Ondernijning BIBOB	150	150	150	150
Stoppen met Overige Bijzondere Projecten	145	145	145	145
Stoppen met Veiligheidshuis	135	135	135	135
Inkomensverhogend				
Kostendeckende leges voor vergunningen	400	400	400	400
Verhoging leges vergunningverlening	in zomernota	61	61	61
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	61	61	61	61

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Opheffen afwerkloods

De afwerkloods kost jaarlijks € 120.000 (huur € 45.000 en € 75.000 kosten van toezicht). Omdat de kosten bij het afschaffen niet onmiddellijk komen te vervallen, gaan we voorzichtigheidshalve uit van een oplopende besparing die naar verwachting vanaf 2022 structureel kan zijn.

Stoppen met cameratoezicht

Aan cameratoezicht zijn relatief hoge structurele kosten verbonden (uitkijken beelden, service, beheer en onderhoud). De vraag is of ze in verhouding voldoende veiligheidswinst opleveren. In termen van objectieve veiligheidswinst is cameratoezicht niet altijd effectief en (deels) ook vervangbaar door maatregelen die minder of geen structurele kosten met zich meebrengen. Te denken valt hierbij aan ingrepen in de openbare ruimte of zintuiglijk beïnvloedende maatregelen. De besparing betreft € 55.000.

Stoppen met Ondernijning 'regulier' en Ondernijning BIBOB

Deze taken maken onderdeel uit van de aanpak van ondernijningscriminaliteit, maar zijn geen wettelijke taak en relatief nieuw. De aanpak is gericht op het versterken van de weerbaarheid van onze rechtsstaat, waarbij ook de integriteit van de lokale overheid onder druk kan komen te staan (als we weggijken van de invloed die ondernijnende criminaliteit heeft op onze lokale samenleving). We kunnen die zorg exclusief tot de strafrechtketen beperken. Dit kan leiden tot een daling van de kansen om maatschappelijke kosten als gevolg van ondernijningscriminaliteit te beperken. Dit kan € 75.000 en € 150.000 opleveren voor respectievelijk 'regulier' en BIBOB.

Stoppen met Overige Bijzondere Projecten

Voor bijzondere projecten is jaarlijks € 290.000 beschikbaar en dit is geen wettelijke taak. Het gaat hier vaak om initiatieven waarvoor de verantwoordelijkheid ook buiten de overheid kan worden belegd. Het betreft hier een bijdrage van 50% (een bedrag van € 40.000) in de kosten van het Supportersproject van NEC (doel: betere verbinding tussen NEC, supportersgroep(en) en overheid) en Buurtbemiddeling ad € 10.000 op jaarbasis. Het restant wordt ingezet voor onvoorziene omstandigheden die samenhangen met de actualiteit, zoals bijvoorbeeld het laten verwijderen van drugsafval, of voor incidentele projecten in het kader van bijvoorbeeld openbare orde of veiligheid in de wijken. Het budget kan worden gehalveerd, wat een bezuiniging geeft van € 145.000.

Stoppen met het Veiligheidshuis

In het Veiligheidshuis wordt samengewerkt met regiogemeenten, zorgpartners en justitiepartners. Het vervult een belangrijke rol in de aanpak van multiprobleemgezinnen, criminaliteit en ernstige overlast. In deze samenwerking worden hoge maatschappelijke kosten voorkomen. Stoppen met het Veiligheidshuis kan € 135.000 opleveren.

Kostendeckende leges voor vergunningen

Leges mogen maximaal kostendeckend zijn. Met het kostendeckend maken van de leges voor vergunningen bedraagt het voordeel tussen de € 0 en € 400.000.

Verhoging leges vergunningsverlening

Het verschil tussen legesopbrengsten en de kosten van de daarvoor benodigde capaciteit is de afgelopen jaren uit balans geraakt. Willen we dit herstellen, dan zullen we de leges moet verhogen. Voor het verlenen van vergunningen is extra capaciteit nodig. Deze capaciteit vangen we op door formatie te verschuiven binnen de totale ambtelijke formatie. De kosten voor vergunningverstrekking kunnen we terugverdienen met legesinkomsten.

Economie en toerisme

3.1 Economische ontwikkeling

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoort algemeen beleid ter versterking van de economische bedrijvigheid. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijke en niet-wettelijke taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
	<ul style="list-style-type: none"> • clusterontwikkeling en versterking van sectoren, stimulering van (samenwerkings)projecten van onderzoeksinstellingen en bedrijven; • lokale, regionale, bovenregionale, internationale samenwerkingsverbanden, gericht op versterking van de economische structuur en innovatie ; • samenwerking met bedrijfsleven en kennis- en onderzoeksinstellingen; • ontwikkelen van stedelijke en wijkgerichte economische programma's.

Tot dit taakveld behoren niet:

- beleid gericht op ondersteuning/ stimulering individuele bedrijven. Dit hoort thuis onder taakveld 3.3;
- acquisitie en accountmanagement van individuele bedrijven en (kennis- en onderzoeks)instellingen. Die horen thuis onder taakveld 3.3;
- de praktische uitvoering van programmaonderdelen. Die thuis horen onder taakveld 3.2 of 3.4.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60116	Algemeen advies	775	1.025	1.125	1.125
61345	Economische Innovatie Agenda	316	265	265	265
61352	Binnenstad	0	0	0	0
61396	Binnenstadfonds	125	125	125	125
67022	3.1 Economische ontwikkeling Uitvkv	554	554	554	554
		1.769	1.968	2.068	2.068
Baten					
60116	Algemeen advies	0	0	0	0
61345	Economische Innovatie Agenda	50	0	0	0
61352	Binnenstad	0	0	0	0
67022	3.1 Economische ontwikkeling Uitvkv	116	116	116	116
		166	116	116	116
Saldo van lasten en baten		1.603 N	1.852 N	1.952 N	1.952 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	3.1 Economische ontwikkeling
Benchmark gemeenten	
Arnhem	20
Eindhoven	8
Enschede	24
Groningen	27
Leiden	27
Maastricht	36
Tilburg	27
Gemiddelde benchmark	24
Nijmegen	11
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	13 V

* Rood: inkomsten per inwoner
* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023	
Kosten reductie					
Bezuinigingen op RvN@	20	20	20	20	
Stoppen deelname RvN@ (extra t.o.v. bezuiniging)		80	80	80	
Meldingen					
Subsidiebijdrage CITC	in zomernota	-500	-500	-500	-250
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		-500	-500	-500	-250

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Bezuinigingen/stoppen deelname RvN@

Bezuiniging op de deelname aan RvN@ levert een structurele bezuiniging van € 20.000 vanaf 2020. Stoppen met deelname aan RvN@ levert vanaf 2021 additioneel € 80.000 besparing op.

Subsidiebijdrage CITC

Vorig jaar is er € 2 miljoen in de saldireserve gereserveerd voor het CITC. Deze middelen stellen we beschikbaar als subsidie in de komende jaren. We nemen hiervoor € 2 miljoen aan subsidies op in het programma Economie en Toerisme en onttrekken deze middelen uit de saldireserve. In 2019 betreft dit € 250.000 en in de jaren 2020 - 2023 in totaal € 1.750.000.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren activiteiten gericht op fysieke condities scheppen voor alle vormen van bedrijvigheid. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijke en niet-wettelijke taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
	<ul style="list-style-type: none"> • ontwikkeling en onderhoud van bedrijfslocaties en (her)ontwikkeling van bedrijfspanden; • herstructurering en verduurzaming bedrijfslocaties; • investeringen in winkelgebieden en winkelstrips; • werkzaamheden t.b.v. land- en tuinbouwgronden.

Onder bedrijventerreinen onder 3.2 wordt verstaan: locaties van enige omvang die expliciet als bedrijventerrein worden aangelegd en ingericht en die niet voor andere functies (zoals woningen) worden gebruikt.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60106	Bedrijventerreinen	8	8	8	8
67023	3.2 Fysieke bedrinfrastruct Uitkv	93	93	93	93
		101	101	101	101
Saldo van lasten en baten		101 N	101 N	101 N	101 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
Benchmark gemeenten	
Arnhem	-
Eindhoven	3
Enschede	16
Groningen	40
Leiden	-
Maastricht	5
Tilburg	64
Gemiddelde benchmark	1
Nijmegen	1
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	1 N

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bij dit taakveld zijn geen mogelijkheden en meldingen opgenomen.

3.3 Bedrijfsloket

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren de op bedrijven en ondernemers (inclusief bedrijven en ondernemers in land- en tuinbouw en veeteelt) gerichte ondersteuning en dienstverlening van de gemeente. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijke en niet-wettelijke taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
	<ul style="list-style-type: none"> • bedrijvenloket, ondernemersloket; • stimuleren van en onderwijs aan startende ondernemers; • aantrekken en faciliteren van nieuwe bedrijven; • financiële steunregelingen voor bedrijven waaronder land- en tuinbouw, veeteelt en visserij; • regelen straathandel, markten; • de BIZ-bijdrage (via baten categorie 2.2.1); • marktgeldden en staanplaatsgeldden markten

Tot dit taakveld behoren niet:

- faciliteren van netwerken en samenwerkingsverbanden van bedrijven of bedrijven, overheid en kennisinstellingen behoren tot taakveld 3.1;
- algemene acquisitieactiviteiten gericht het aantrekken van bedrijven zoals handelsmissies en overige promotionele activiteiten behoren tot taakveld 3.4.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60072	Kermissen	129	129	129	129
60126	Markt Toezicht	14	14	14	14
61085	Ondernemersfonds	639	639	639	639
61261	Beheer Vaste standplaatsen/kiosken	2	2	2	2
67024	3.3 Bedrijfsloket Uitvoeringskn	708	708	708	708
		1.492	1.492	1.492	1.492
Baten					
60072	Kermissen	338	338	338	338
61257	Markttoezicht (baten)	245	245	245	245
61261	Beheer Vaste standplaatsen/kiosken	58	58	58	58
		640	640	640	640
Saldo van lasten en baten		852 N	852 N	852 N	852 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
Benchmark gemeenten	
Arnhem	2
Eindhoven	1
Enschede	6
Groningen	8
Leiden	13
Maastricht	2
Tilburg	4
Gemiddelde benchmark	5
Nijmegen	3
Verschil Nijmegen t.o.v. benchmark	2 V

* Rood: inkomsten per inwoner
* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000		2020	2021	2022	2023
Kosten reductie					
Economische visie en ondernemersfonds	in zomernota	100	100	100	100
Ondernemersfonds extra	keuze college	100	100	100	100
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		200	200	200	200

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Economische visie en ondernemersfonds / Ondernemersfonds extra

Sinds 2006 bestaat in Nijmegen het Ondernemersfonds. Het fonds is opgericht om de hoge OZB niet-woningen voor ondernemers te verzachten en is gericht op het verbeteren van het ondernemersklimaat in onze stad. Het biedt financiële ondersteuning aan werklocaties, werklocatiemanagement, het Huis voor de Binnenstad en binnenstadspromotie en incidentele projecten. Van het Ondernemersfonds zetten we € 200.000 in voor projecten en € 400.000 voor werklocatiemanagement. We zouden vanaf 2020 kunnen stoppen met projecten. Dit levert vanaf 2020 een besparing op van € 200.000. Met het werklocatiemanagement houden we Nijmegen aantrekkelijk voor ondernemers om zich in deze regio te vestigen op veilige, aantrekkelijke en moderne werklocaties.

3.4 Economische promotie

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren activiteiten gericht op het "op de kaart zetten" van de gemeente. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijke en niet-wettelijke taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
	<ul style="list-style-type: none"> • promotionele activiteiten, gericht op het aantrekken van nieuwe bedrijvigheid en nieuwe werkers; • aantrekken van overige instellingen ter versterking van het profiel van de gemeente; • investeren in bovenlokale, regionale, landelijke en internationale kennis- en economische relatienetwerken; • promotie toerisme; • beurzen en jaarmarkten; • toeristenbelasting; • forensenbelasting; • gemakkelijkhedenretributies.

Tot dit taakveld behoren niet:

- lokale activiteiten en recreatieve wijkvoorzieningen. Deze horen onder taakveld 5.7;
- het accountmanagement van bedrijven die zich willen vestigen. Dit hoort onder taakveld 3.3;
- onderhoud en aanleg van recreatieve voorzieningen, kampeerterreinen en dergelijke horen onder taakveld 5.7;
- faciliteren van toeristische bedrijven bij het aantrekken van grotere bezoekersaantallen hoort onder taakveld 3.3;
- aanleg toeristische fietspaden en dierentuinen. Deze horen onder taakveld 5.7.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60070	4-Daagse beheer	242	242	242	242
60074	Vierdaagse beleid	728	728	728	728
60120	Toerisme	221	224	227	227
60880	Vierdaagsefeesten comm.	6	6	6	6
61383	Focus Citymarketing	203	203	203	203
61391	Magazijnkosten	325	325	325	325
67025	3.4 Economische promotie Uitvkv	562	562	562	562
		2.287	2.290	2.294	2.294
Baten					
60070	4-Daagse beheer	116	116	116	116
60074	Vierdaagse beleid	7	7	7	7
61207	Baten Toeristenbelasting	605	605	605	605
61383	Focus Citymarketing	3	3	3	3
67025	3.4 Economische promotie Uitvkv	174	174	174	174
		904	904	904	904
Saldo van lasten en baten		1.383 N	1.386 N	1.389 N	1.389 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	3.4 Economische promotie
Benchmark gemeenten	
Arnhem	9
Eindhoven	4
Enschede	13
Groningen	3
Leiden	12
Maastricht	13
Tilburg	3
Gemiddelde benchmark	7
Nijmegen	8
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	1 N

* Rood: inkomsten per inwoner
* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Kosten reductie				
Toerisme VAN (RBT KAN)			227	227
Inkomensverhogend				
Verhogen opbrengst toeristenbelasting	in zomernota	150	150	150
Financiële techniek / onderzoeksopdrachten				
4Daagse (onderzoeksopdracht)		pm	pm	pm
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	0	150	150	150

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Toerisme VAN (Visit Arnhem Nijmegen)

Onze bijdrage aan VAN voor toeristische promotie zetten we stop. Het opgenomen bedrag is de volledige bijdrage. Aangezien het een regionale samenwerking betreft kunnen we besparingen alleen realiseren in overleg met onze samenwerkingspartners.

Verhogen opbrengst toeristenbelasting

De toeristenbelasting kan worden verhoogd van € 2,31 naar € 3 euro per overnachting. Het gaat om circa 260.000 overnachtingen per jaar. Dit levert jaarlijks circa € 150.000 extra op. De gemeente Nijmegen heft nu al een substantieel hogere belasting dan regiogemeenten. Aangezien het aantal overnachtingen al een aantal jaren stijgt, verwachten we de komende jaren ook weer een plus op de begrote inkomsten. Als dit onvoldoende blijkt, kan bij de Zomernota 2022 worden besloten tot het verhogen van de belasting.

4Daagse (onderzoeksopdracht)

Na afloop van de meerjarige subsidies (2021 en 2022) kan de keuze worden gemaakt om deze te verlagen. De 4daagse en Vierdaagsefeesten zorgen voor een enorme economische spin-off in Nijmegen. De mediawaarde van het evenement is groot en uit onze evenementenmonitor blijkt ook dat het evenement veel vervolgsbezoek oplevert. Het is niet mogelijk om op de uitvoeringskosten voor de Vierdaagseweek te besparen zonder dat dit consequenties heeft voor de kwaliteit en randvoorwaarden van het evenement. Er is nader onderzoek nodig om te bepalen welke verlaging haalbaar is en welke keuzes er dan moeten worden gemaakt.

Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg

Voordat we ingaan op het programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg, is het goed om eerst kort stil te staan bij de complexiteit hiervan en de relatie met het interventieplan dat de raad begin mei 2019 heeft vastgesteld.

In 2015 zijn een aantal nieuwe taken op het gebied van jeugdzorg, participatie en ouderenzorg naar gemeenten gedecentraliseerd. Op de budgetten die gemeenten voor deze taken hebben gekregen, zijn forse kortingen doorgevoerd. Verondersteld werd dat de gemeenten de taken beter en (daardoor) goedkoper konden uitvoeren.

Net als in veel andere gemeenten blijkt ook in Nijmegen de noodzakelijke omslag een traject van lange adem. Het stelsel waarmee is gestart, blijkt niet (voldoende) de gewenste resultaten op te leveren. Daardoor worden we inmiddels met tekorten op (delen van) deze taken geconfronteerd. Zonder ingrijpen (en indertijd uitgaande van een gelijkblijvend volume) zou de gemeente op Zorg en Welzijn met een jaarlijks tekort tussen circa € 6,5 en € 16,5 miljoen te maken krijgen (prognose Interventieplan fase 2).

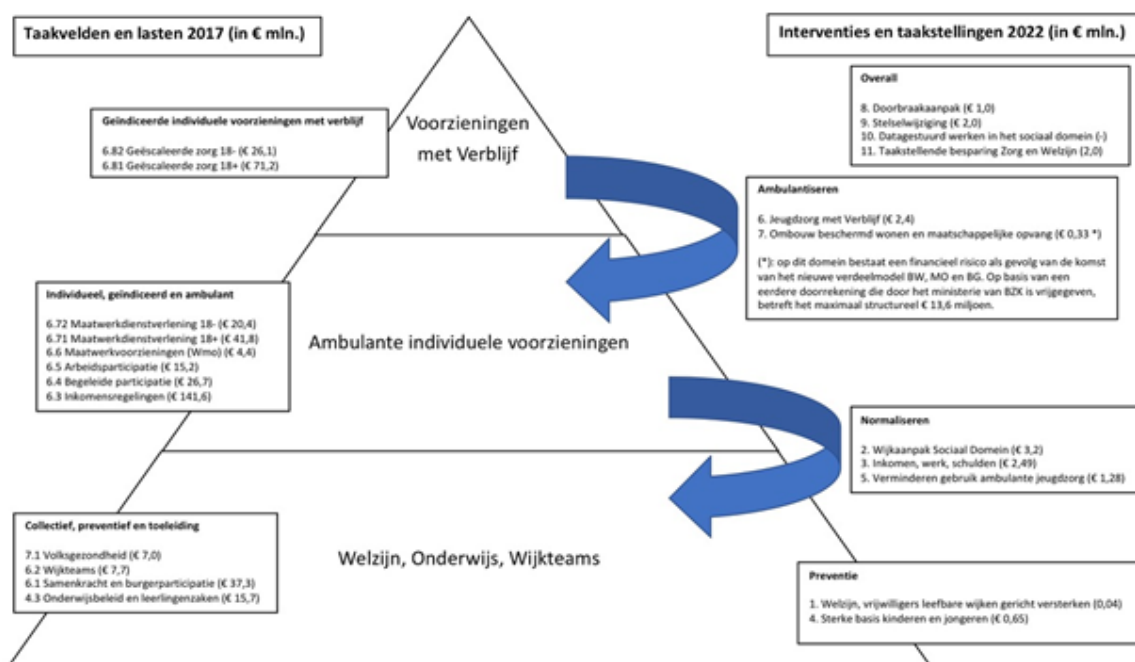
Via de gefaseerde aanpak vanuit het interventieplan, werken we in het brede sociaal domein aan het terugdringen van dit tekort (dus inclusief werk en inkomen). In totaal dient er ten opzichte van 2017 olopend structureel € 15,39 miljoen bespaard te worden (Interventieplan fase 4). Hiervan slaat ongeveer € 2,5 miljoen neer in het programma Werk en Inkomen.

Om de filosofie die ten grondslag ligt aan (de verschillende interventies uit) het Interventieplan goed te begrijpen, helpt het om het sociaal domein schematisch voor te stellen als een piramide. In de basis van deze piramide bevinden zich (per cliënt relatief goedkope) algemene voorzieningen zoals welzijnswerk en wijkteams. In het midden bevinden zich individuele maatwerkvoorzieningen, zoals werk en inkomensregelingen en ambulante producten in het kader van de Jeugdwet en de WMO. Bovenin de piramide bevinden zich de complexe en vaak (per cliënt) erg dure producten Beschermd Wonen en Jeugdzorg met Verblijf.

De kerngedachte van het interventieplan is om de dure producten bovenin en in het midden de piramide zoveel mogelijk af te schalen naar lichtere en goedkopere producten lager in de piramide. Daarvoor wordt bijvoorbeeld het welzijnsveld opnieuw gericht, zodat deze een alternatief kan bieden voor de duurdere ambulante zorg en bieden we ambulante zorg in plaats van verblijf. Ook het onderwijsdomein levert op deze manier een belangrijke bijdrage aan het interventieplan, aangezien deze een belangrijke preventieve basis vormt voor Jeugdzorg.

Bij het zoeken naar nieuwe mogelijkheden is het van groot belang dat gekeken wordt naar de invloed op de haalbaarheid van bovengenoemde interventies. Daar waar er sprake is van een relatie is niet verder gekeken naar nieuwe mogelijkheden en het interventieplan leidend geweest.

Figuur 1. Schematische weergave interventieplan sociaal domein

Bij het zoeken naar nieuwe mogelijkheden is het van groot belang dat gekeken wordt naar de invloed op de haalbaarheid van bovengenoemde interventies. Daar waar er sprake is van een relatie is niet verder gekeken naar nieuwe mogelijkheden en het interventieplan leidend geweest.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren algemene voorzieningen (waarvoor geen individuele beschikking van de gemeente nodig is) gericht op participatie. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijke en niet-wettelijke taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> • ondersteuning vrijwilligers en mantelzorg (grijs gebied); • collectief aanvullend vervoer; • kinderopvang: toezicht op en handhaving van de kwaliteit van de kinderopvang en peuterspeelzalen; • noodopvang vluchtelingen; 	<ul style="list-style-type: none"> • ondersteunen op participatie gerichte burgerinitiatieven, • sociaal en cultureel werk, Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW), wijkopbouw; • preventie (bijv. eenzaamheidsbestrijding, preventie op het gebied van GGZ); • buurt- en clubhuizen; • toegankelijkheid voorzieningen (inclusie); • vreemdelingen.

Tot dit taakveld behoren niet:

- peuterspeelzalen: deze horen thuis onder taakveld 4.3;
- inburgering oudkomers, hoort thuis onder taakveld 6.5.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60370	Flexibel wijkbudget	179	179	179	179
61108	Bewonersactiviteiten Dukenburg	399	167	167	167
61109	Bewonersactiviteiten Lindenholt	105	105	105	105
61110	Bewonersactiviteiten Midden Zuid	114	114	114	114
61111	Bewonersactiviteiten Nieuw West	66	66	66	66
61112	Bewonersactiviteiten Oud Oost	71	71	71	71
61113	Bewonersactiviteiten Oud West	97	97	97	97
61114	Bewonersactiviteiten Stadscentrum	45	45	45	45
61115	Bewonersactiviteiten Waalsprong	32	32	32	32
61116	Bewonersactiviteiten Zuidrand	62	62	62	62
61117	Kinderopvang	370	375	374	374
61221	Vluchtelingen en asielzoekers	346	346	346	346
61222	Seksuele diversiteit	64	64	64	64
61223	Participatie allochtonen	1.324	1.324	1.324	1.324
61287	Preventief jeugdbeleid	5.621	5.149	5.149	5.149
61288	Zorgstruc Onderwijs en Voorschool	1.546	1.546	1.546	1.546
61304	Inclusieve wijknetwerken	6.951	6.926	6.926	6.926
61305	Informele zorg	3.094	3.094	3.094	3.094
61306	Informatie en advies	874	874	874	874
61357	Voorzieningenhartes	4.285	4.260	4.100	4.050
61358	Wijk- en buurtcentra	3.678	3.643	3.508	3.473
67036	6.1 Samenkr & burgerparticip Uitvkv	5.644	5.644	5.644	5.644
		34.966	34.182	33.887	33.801
Baten					
61221	Vluchtelingen en asielzoekers	0	0	0	0
61287	Preventief jeugdbeleid	66	66	66	66
61288	Zorgstruc Onderwijs en Voorschool	241	241	241	241
61357	Voorzieningenhartes	2.361	2.361	2.361	2.310
61358	Wijk- en buurtcentra	1.958	1.958	1.958	1.923
		4.626	4.626	4.626	4.540
Saldo van lasten en baten		30.340 N	29.556 N	29.260 N	29.260 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
Benchmark gemeenten	
Arnhem	91
Eindhoven	126
Enschede	117
Groningen	108
Leiden	100
Maastricht	54
Tilburg	248
Gemiddelde benchmark	120
Nijmegen	179
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	58 N

* Rood: inkomsten per inwoner
* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000		2020	2021	2022	2023
Kosten reductie					
Diversiteit; preventieve taken migranten en vluchtelingen	keuze college	25	25	25	25
Samenvoegen adviescommissie		30	30	30	30
Subsidies diversiteit	in zomernota	40	40	40	40
Toezicht en handhaving kinderopvang		145	150	150	150
Wijkbudgetten	in zomernota	50	50	100	150
Financiële techniek / onderzoeksopdrachten					
Transformatie wijkcentra naar activiteiten		0	0	0	0
Meldingen					
Diverse meldingen wijkaccommodaties/panden	in zomernota	-220	-220	-220	-220
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		-105	-105	-55	-5

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Diversiteit; preventieve taken migranten en vluchtelingen

Dit budget wordt niet altijd volledig ingezet; een bezuiniging van € 25.000 is haalbaar.

Samenvoegen adviescommissie

Met het samenvoegen van adviescommissies kunnen we bezuinigen.

Subsidies diversiteit

We kunnen vanaf 2019 € 10.000 bezuinigen op de LHBTI-subsidie. En we kunnen vanaf 2020 van € 30.000 de subsidie aan Ieder1Gelijk stopzetten. Door te bezuinigen op de LHBTI-subsidie, geven we minder uit aan activiteiten vanuit de LHBTI gemeenschap gericht op bewustwording en onderlinge steun, zoals aan activiteiten voor of door LHBTI-jongeren, vluchtelingen en transgenders.

Toezicht en Handhaving kinderopvang

Dit is een wettelijke taak die we grotendeels hebben belegd bij de GGD Gelderland-Zuid. We geven hier jaarlijks zo'n € 0,3 miljoen aan uit. De extra middelen die we bij de septembercirculaire 2018 uit het gemeentefonds hebben ontvangen voor deze taak (oplopend tot totaal € 150.000 in 2023) hebben we nodig voor de inzet van de GGD, omdat de eisen aan de uitvoering van de wettelijke taak zijn uitgebreid. Op basis van de door het Algemeen Bestuur van de GGD vastgestelde begroting 2020, moet een deel van deze middelen ingezet worden bij de GGD.

Wijkbudgetten

Voor alle stadsdelen samen hebben we een beïnvloedbaar budget voor bewonersactiviteiten van ruim € 0,9 miljoen. Dat bedrag kunnen we in 2020 en 2021 verlagen met € 50.000, in 2022 met € 100.000 en vanaf 2023 met € 150.000.

Transformatie wijkcentra naar activiteiten

Er loopt een diepgaand onderzoek naar de transformatie van wijkcentra. Deze onderzoeksopdracht kost € 0,5 tot € 1 miljoen. De insteek is om met het sluiten van wijkcentra budget vrij te spelen voor wijkactiviteiten.

Diverse meldingen wijkaccommodaties/panden

De structurele kosten die we niet op kunnen vangen bedragen € 220.000. Deze bestaan uit gestegen kosten vanwege hertaxatie OZB (€ 40.000), hogere schoonmaakkosten (€ 124.000) en een nadelig exploitatieeffect in de horeca (€ 56.000).

6.2 Wijkteams

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren alle loketvoorzieningen gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en -dienstverlening). Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
	<ul style="list-style-type: none"> • voorlichting; • advisering; • cliëntondersteuning; • toegang tot 1e en 2e lijnsvoorzieningen; • preventie; • vroegsignalering.

Sociale wijkteams geven invulling aan de wettelijke taak Wmo 2015 en Jeugdzorg

Tot dit taakveld behoren niet:

- dienstverlening van de wijkteams met het karakter van maatwerk dienstverlening WMO hoort thuis onder taakveld 6.71.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
61292	Sociale wijkteams	794	794	794	794
61307	Sociale wijkteams	7.729	7.429	7.429	7.429
61308	Hulpverlening	2	2	2	2
67037	6.2 Wijkteams Uitvoeringskn	308	308	308	308
		8.832	8.532	8.532	8.532
Saldo van lasten en baten		8.832 N	8.532 N	8.532 N	8.532 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	6.2 Wijkteams
Benchmark gemeenten	
Arnhem	101
Eindhoven	149
Enschede	66
Groningen	134
Leiden	79
Maastricht	11
Tilburg	11
Gemiddelde benchmark	79
Nijmegen	50
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	28 V

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Interventieplan

De sociale wijkteams maken nadrukkelijk onderdeel uit van de stelselwijziging vanaf 2021 en hebben een directe relatie met het interventieplan Sociale Stad en de daarin opgenomen taakstellingen. De sociale wijkteams staan onder druk. Er blijft sprake van een flinke instroom van cliënten en toch moeten de wijkteams het doen met minder middelen. Het jeugddeel binnen de sociale wijkteams kent vele knelpunten. Wacht- en doorlooptijden zijn langer dan gewenst. Er is sprake van een structurele onderbezetting. Daarnaast zien we inmiddels een andere (grote) instroom naar zorg via verwijzingen door de huisarts. Om ernstige incidenten in de jeugdketen te voorkomen, is een extra bezuiniging niet mogelijk.

6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld horen materiële voorzieningen om zelfstandig te kunnen functioneren (WMO) voor mensen met fysieke beperkingen die op basis van een beschikking verstrekt worden. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> woningaanpassingen; hulpmiddelen; overige voorzieningen gehandicapten; eigen bijdragen 	<ul style="list-style-type: none"> huisautomatisering (domotica);

Niet tot dit taakveld behoren:

- maatwerkvoorzieningen WMO voor personen die in een opvangvoorziening verblijven.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
61300	Hulpmiddelen	7.790	6.445	6.445	6.445
67041	6.6 Maatwerkvoorz (WMO) Uitvkv	-200	1.215	1.215	1.215
		7.590	7.661	7.661	7.661
Baten					
61302	Eigen bijdragen	1.387	1.387	1.387	1.387
		1.387	1.387	1.387	1.387
Saldo van lasten en baten		6.203 N	6.274 N	6.274 N	6.274 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)
Benchmark gemeenten	
Arnhem	45
Eindhoven	37
Enschede	49
Groningen	43
Leiden	9
Maastricht	192
Tilburg	38
Gemiddelde benchmark	59
Nijmegen	36
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	23 V

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Kosten reductie				
Hulpmiddelen				
keuze college	575	575	575	575
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	575	575	575	575

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Hulpmiddelen

Wmo-maatwerkvoorzieningen (woningaanpassingen, hulpmiddelen en doelgroepenvervoer) zijn een wettelijke taak met een open einderegeling. In 2018 is een voordeel gerealiseerd van € 2 miljoen op hulpmiddelen. Inmiddels is de aanbesteding van hulpmiddelen gestart, die zeker zal leiden tot tariefstijging; dit blijkt uit een eerste marktconsultatie. We verwachten een forse tariefstijging van 30% tot 50%: dit betekent een stijging van € 855.000 tot € 1.425.000. Medio 2020 wordt het inkooptraject afgerond en zal duidelijk worden wat de daadwerkelijke kostenstijging is. Rekening houdend met 50% kostenstijging resteert er een voordeel van € 575.000.

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoort dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking (fysiek/psychisch), die zelfstandig wonen en die ondersteuning behoeven in de vorm van beschikbare uren op basis van een toekenningsbeschikking. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> • individuele begeleiding; • huishoudelijke verzorging; • respijtzorg ten behoeve van mantelzorgers; • individueel vervoer; • schuldhulpverlening (minnelijke schuldsanering en WSNP);	<ul style="list-style-type: none"> • financiële tegemoetkoming voor personen met een fysieke beperking, een psychische of psychosociale beperking van daarmee verband houdende extra kosten?; • schuldhulpverlening overig

Tot dit taakveld behoren niet:

- Immateriële voorzieningen die verstrekt worden aan cliënten die gebruik maken van opvang en beschermd wonen, deze horen thuis onder taakveld 6.81.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
61092	Huishoudelijk verzorging WMO	11.513	11.535	11.035	11.035
61099	Schuldhulp en -preventie	1.576	1.576	1.526	1.526
61296	Ambulante trajecten volwassenen	13.255	12.108	11.129	11.129
61297	Ontwikkelingsgerichte dagbesteding	1.606	1.606	1.606	1.606
61298	Arbeidsmatige dagbesteding	1.376	1.376	1.376	1.376
61301	PGB maatwerk voorzieningen	3.216	3.216	3.216	3.216
61303	Kwaliteit en uitvoering	583	583	583	583
67042	6.71 Maatwerkdienstverl 18+ Uitvkv	3.183	3.158	2.933	2.933
		36.309	35.159	33.405	33.405
Baten					
67042	6.71 Maatwerkdienstverl 18+ Uitvkv	234	234	234	234
		234	234	234	234
Saldo van lasten en baten		36.075 N	34.925 N	33.172 N	33.172 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
Benchmark gemeenten	
Arnhem	282
Eindhoven	206
Enschede	206
Groningen	149
Leiden	159
Maastricht	134
Tilburg	125
Gemiddelde benchmark	180
Nijmegen	205
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	25 N

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000		2020	2021	2022	2023
Kosten reductie					
A-structurele middelen Rijk armoede en schulden	keuze college	50	50		
Bijeenkomsten, scholing en kennisdeling		15	15	15	15
Indexering Beleidsplan SHV 2019-2022 - subsidies			13	25	38
Stoppen inzet F!X budgetthebeer en -coaching		195	195	195	195
Stoppen Peer-educatie		25	25	25	25
Stoppen preventie en ondersteuning ondernemers in schulden		25	25	25	25
Stoppen vroeg signalering, Financieel Expert in de wijk en wanbetalersregeling		481	481	481	481
Voorlichtingscampagne	keuze college	40	40	10	10
Meldingen					
Taakstelling Zorg en Welzijn	in zomernota	-1.000	-1.500	-2.000	-2.000
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		-910	-1.410	-1.990	-1.990

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

A-structurele middelen Rijk armoede en schulden

Als we de a-structurele middelen van het Rijk voor bestrijding van armoede en schulden niet besteden, besparen we € 50.000 in 2020 en 2021. Dit heeft geen effect op de uitvoering van het huidige beleid.

Bijeenkomsten, scholing en kennisdeling

Schrappen van bijeenkomsten, scholing en kennisdeling levert € 15.000 per jaar op. Het gaat bijvoorbeeld om de cursussen 'omgaan met geld' voor klanten en kennisbijeenkomsten voor medewerkers.

Indexering Beleidsplan SHV 2019-2022 - subsidies

Deze maatregel geeft een besparing van € 13.000 in 2021, € 25.000 in 2022 en € 38.000 vanaf 2023.

Stoppen inzet F!X budgetbeheer en -coaching

Stoppen met, of verminderde inzet op F!X budgetbeheer en -coaching levert een besparing van € 195.000 per jaar op. Doelstelling van F!X is om toenemende kosten voor beheer en bewind (bijzondere bijstand) enigszins af te remmen. Uit de eerste evaluatie van Onderzoek & Statistiek blijkt dat de inzet effect heeft gehad.

Stoppen met Peer-educatie

Stoppen met Peer-educatie (Moneyways) aan jongeren op VMBO en MBO op het gebied van financiën levert € 25.000 per jaar op. Bij bezuinigen moeten we rekening houden met overeengekomen convenanten en personele inzet.

Stoppen met preventie en ondersteuning ondernemers in schulden

Stoppen met preventie en ondersteuning van ondernemers in schulden levert € 25.000 jaar op.

Stoppen met Vroegsignalering, Financieel Expert in de Wijk en wanbetalersregeling

Stoppen met Vroegsignalering, de Financieel Expert in de Wijk en de wanbetalersregeling leveren € 481.000 per jaar op.

Voorlichtingscampagne

Besparen op de voorlichtingscampagne schuldhelpverlening levert genoemde besparing op.

Taakstelling Zorg en Welzijn

Vorig jaar is een taakstellende besparing opgelegd op het domein Zorg en Welzijn, oplopend van € 1 miljoen in 2020 tot structureel € 2 miljoen vanaf 2022. Deze taakstelling was mede ingegeven door mogelijke besparingen binnen het domein huishoudelijke hulp. In de Stadsbegroting 2019 hebben wij aangegeven dat deze maatregel door Rijksbeleid niet meer mogelijk is. In de Stadsbegroting 2019 hebben we ook aangegeven dat we in eerste instantie gaan zoeken naar alternatieve invullingsmogelijkheden binnen het domein Zorg en Welzijn. En als dit niet mogelijk is, het zoekgebied verruimen naar de gehele gemeentelijke begroting. Inmiddels moeten we constateren dat het niet lukt om tot invulling te komen binnen het domein Zorg en Welzijn en nemen we deze taakstelling mee in het totaal aan op te lossen taakstellingen.

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren vormen van jeugdhulp die door de gemeente als individuele (niet vrij toegankelijke) voorziening worden aangemerkt. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> • begeleiding 18-, jeugd- en opvoedhulp; • jeugd-GGZ; • jeugdzorg aan verstandelijk beperkten; • Vervoer (18-); • persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf voor de doelgroep 18-; • jeugdzorg-plus (gesloten jeugdhulp).	

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
61290	Dagbesteding en ambulante trajecten	21.701	21.517	21.454	21.454
61293	PGB Jeugd	1.895	1.895	1.895	1.895
67043	6.72 Maatwerkdienstverl 18- Uitvkv	982	982	857	857
		24.578	24.394	24.206	24.206
Baten					
61290	Dagbesteding en ambulante trajecten	0	0	0	0
		0	0	0	0
Saldo van lasten en baten		24.578 N	24.394 N	24.206 N	24.206 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld 6.72 Maatwerkvoorzieningen 18-

Benchmark gemeenten

Arnhem	217
Eindhoven	195
Enschede	237
Groningen	246
Leiden	205
Maastricht	259
Tilburg	223
Gemiddelde benchmark	226
Nijmegen	132
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	94 V

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000		2020	2021	2022	2023
Meldingen					
Reservering volume groei ten gunste van zorg en welzijn	in zomernota	-2.000	-1.500	-1.500	-1.500
Volumegroei jeugd 2015 - 2019	in zomernota	-2.300	-2.300	-2.300	-2.300
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		-4.300	-3.800	-3.800	-3.800

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Reservering volumegroei ten gunste van zorg en welzijn

Vorig jaar is afgesproken om in de begroting middelen te reserveren om toekomstige volumestijging in het zorgdomein op te vangen. Dit is nodig omdat het sociaal domein sinds kort onderdeel uitmaakt van de algemene uitkering. Er wordt dus niet langer specifiek door het Rijk gecompenseerd; volumestijgingen moeten vanaf 2020 worden opvangen uit het accres. Voor elke jaartranche houden we rekening met een volumestijging van € 2 miljoen, gebaseerd op onderzoek door het CPB. Als bijdrage aan het oplossen van het tekort, is er in het kader van de zomernota voor gekozen om eenmalig voor 2021 en verder € 1,5 miljoen over te hevelen.

Er kan voor gekozen worden de reservering ook voor volgende tranches bij te stellen. In dat geval nemen we wel het risico dat het gereserveerde budget niet voldoende is om de feitelijke volumestijging op te vangen. Er moet dan elders dekking worden gevonden. We kunnen als gemeente deze volumestijging immers maar deels beïnvloeden; deels heeft de volumeontwikkeling ook te maken met andere wettelijke toeliders, demografie, rijksbeleid en overige maatschappelijke ontwikkelingen.

Volumegroei jeugd 2015 - 2019

De gemeente Nijmegen heeft (net als vrijwel alle andere gemeenten) te maken met volumegroei Jeugd. Sinds de decentralisatie in 2015 zijn gemeenten hiervoor niet gecompenseerd, terwijl er wel een efficiëncytaakstelling van 15% op het budget is doorgevoerd. De beschreven acties in het interventieplan (fase 2 en 3) zijn gebaseerd op het knelpunt Jeugd tot en met 2017. De volumegroei over 2018 en 2019 is hierin dus niet meegenomen. Dit is in het interventieplan fase 3 expliciet als risico benoemd.

Najaar 2018 is er vanuit het Rijk onderzoek gedaan naar de volumegroei Jeugd, waaruit een landelijke volumegroei van ruim 12% bleek in twee jaar tijd. We kunnen deze volumestijging als gemeente maar deels beïnvloeden; deels heeft de volumeontwikkeling ook te maken met andere wettelijke toeliders, demografie, rijksbeleid en overige maatschappelijke ontwikkelingen.

Inmiddels is er compensatie beschikbaar gesteld, die tot uitbetaling komt in de jaren 2019 tot en met 2021. Het nadelige resultaat over 2018 op Jeugd bedroeg bij de opmaak van de Stadsrekening € 2,3 miljoen. Dit nemen we nu als een meerjarig effect mee, waarbij moet worden opgemerkt dat de realisatie in 2019 tot nu toe een sterke indicatie geeft dat de vraag (en daarmee het tekort) verder oploopt. In de Nota Slotwijzigingen 2019 komen we terug op de financiële ontwikkeling in 2019, waarna we bezien in hoeverre die ontwikkeling structureel van karakter is. We houden rekening met een tegenvaller tussen € 2 en € 3 miljoen.

Volume groei in 2020 en verder dient te worden opgevangen binnen de reservering die ten tijde van het coalitieakkoord met dit doel is gemaakt, voor zowel Jeugd als Wmo samen.

6.81 Geëscaleerde zorg18+

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren alle opvang- en beschermd wonen-voorzieningen met inbegrip van eventuele maatwerkdienstverlening en maatwerkvoorzieningen voor personen die in de betreffende opvangvoorzieningen verblijven. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> • Vrouwenopvang, aanpak huiselijk geweld (Veilig thuis); • Beschermd wonen voor personen met psychische of psychosociale problemen; • Inloofunctie GGZ; • Maatschappelijke opvang voor cliënten met een meervoudige problematiek, waaronder verslaving; • WMO maatwerkdienstverlening en -maatwerkvoorzieningen bij opvang. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opvang uitgeprocedeerde asielzoekers

Onder het taakveld geëscaleerde zorg 18+ vallen de volgende beleidsvelden: Maatschappelijke opvang, OGGZ en Verslavingsbeleid, Vrouwenopvang en huiselijk geweld en Wmo beschermd wonen. Hiervoor ontvangt de gemeente Rijksbijdragen in de vorm van decentralisatie-uitkeringen (DU MO en DU VO) en een integratie-uitkering (IU beschermd wonen). Het betreft hier regionale uitvoeringstaken; Nijmegen is centrumgemeente voor de regio Nijmegen en regio Rivierland (14 gemeenten). De Rijksbijdragen zijn bedoeld voor inzet in de betreffende regio's. Voor de onderdelen Vrouwenopvang/huiselijk geweld en GGZ, Maatschappelijke opvang en beschermd wonen zijn regionale beleidsplannen opgesteld, die door de verschillende gemeenteraden zijn vastgesteld.

Vrouwenopvang en beschermd wonen

Voor de centrumgemeente taken vrouwenopvang en beschermd wonen is een bestemmingsreserve gevormd. Deze reserve wordt gevoed door de overgebleven en niet ingezette middelen jaareinde (Stadsrekening/besluitvorming Raad).

Noodopvang uitgeprocedeerden

Deelproduct 'Noodopvang uitgeprocedeerden' valt tevens onder het taakveld, maar is géén wettelijke taak. Als de asielaanvraag definitief is afgewezen, moeten de asielzoekers in principe Nederland binnen vier weken verlaten. Na deze termijn krijgen zij geen opvang of huisvesting meer. Nijmegen heeft echter voor gekozen voor een Bed, Bad en Brood voorziening waar uitgeprocedeerden -afwachterende hun uitzetting- kunnen verblijven (asielzoekers kunnen nog in beroep gaan bij de rechter en/of kunnen niet meer in bezit zijn van een (geldig) reisdocument).

Tabel: verdeling van de begrote lasten 2020 naar soort (absoluut/procentueel)

Soort kosten	Absoluut bedrag 2020 (in mln)	Procentueel aandeel
Beschermd wonen	€ 63,1 mln	76%
Subsidies	€ 17,9 mln	22%
GGD uniform deel/Veilig thuis	€ 2,1 mln	3%
Kapitaallasten en overige budgetten	€ 0,3 mln	0%
Stelposten/taakstellingen	-/- € 0,3 mln	0%
Totaal	€ 83,1 mln	100%

Uit de tabel blijkt dat het grootste deel van de begrote lasten betrekking heeft op de uitvoeringstaak Wmo beschermd wonen. Voor de uitvoering van deze taak ontvangen we van het Rijk een integratie-uitkering, daarnaast ontvangen we eigen bijdragen van beschermd wonen cliënten.

De subsidies vormen tevens een groot deel van de begrote lasten. Het merendeel van de subsidieverleningen heeft betrekking op de wettelijke taken 'maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingsbeleid' en 'vrouwenopvang en huiselijk geweld'. Voor de uitvoering van deze taken ontvangen we van het Rijk decentralisatie-uitkeringen (DU MO en DU VO). De begrote uitgaven (uniform deel) GGD en Veilig thuis worden tevens bekostigd uit de Rijksuitkering Vrouwenopvang.

De Rijksuitkeringen 2020 voor de centrumgemeentetaken Beschermd wonen, Maatschappelijke opvang en Vrouwenopvang bedragen in totaal € 76,2 miljoen. Daarnaast zijn de begrote ontvangsten uit eigen bijdragen € 2,8 miljoen. Tenslotte ontvangen we van het Rijk een specifieke uitkering van € 0,5 miljoen voor de Medische Heroïne Behandeling.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
61217	Bemoeizorg en regie	3.467	3.467	3.467	3.467
61219	Opvang dak- en thuislozen	10.434	10.433	10.432	10.432
61220	Verslavingsbeleid	1.120	1.120	1.120	1.120
61309	Noodopvang uitgeprocedeerden	305	305	305	305
61310	Beschermd wonen GGZ	54.867	54.897	54.896	54.896
61311	Aanpak huiselijk geweld	3.849	3.975	3.975	3.975
61312	PGB beschermd wonen	8.010	8.010	8.010	8.010
61314	Kwaliteit en uitvoering	1.010	1.010	1.010	1.010
67044	6.81 Geëscaleerde zorg18+ Uitvkv	856	825	825	825
		83.918	84.043	84.041	84.041
Baten					
61217	Bemoeizorg en regie	0	0	0	0
61220	Verslavingsbeleid	575	575	575	575
61313	Eigen bijdragen	2.800	2.800	2.800	2.800
		3.375	3.375	3.375	3.375
Saldo van lasten en baten		80.543 N	80.668 N	80.666 N	80.666 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	6.81 Geëscaleerde zorg 18+
Benchmark gemeenten	
Arnhem	407
Eindhoven	240
Enschede	403
Groningen	402
Leiden	335
Maastricht	322
Tilburg	388
Gemiddelde benchmark	357
Nijmegen	449
Verschil Nijmegen t.o.v. benchmark	92 N

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Kosten reductie				
BBB-voorzieningen	636	467	300	300
Financiële techniek / onderzoeksopdrachten				
MO, OGGZ en VB tot rijksbijdrage	pm	pm	pm	pm
Verlagen bestemmingsreserve BW		keuze college	4.000	
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	0	0	4.000	0

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Bed Bad en Brood-voorziening

In de meicirculaire 2019 heeft het Rijk in het kader van de ontwikkeling van de landelijke vreemdelingenvoorzieningen (LVV) a-structureel aan 32 gemeenten, waaronder Nijmegen, een uitkering voor overige onderdakvoorzieningen beschikbaar gesteld. De Rijksuitkering kent een aflopend karakter, omdat de gemeentelijke onderdakvoorzieningen vanaf 2022 moeten zijn afgebouwd. Nijmegen en Arnhem hebben zich bij het Rijk aangemeld om de huidige Bed Bad en Brood-voorziening na 2021 om te zetten in een LVV-voorziening en zullen als LVV-gemeenten een Rijksbijdrage ontvangen. Ten aanzien van de BBB-voorziening zijn er meerdere scenario's;

1. Volledig stoppen BBB-voorziening

Dat betekent dat we de middelen van huidige begroting (€ 300.000 per jaar), én de incidenteel extra middelen van het Rijk voor overige onderdakvoorzieningen BBB vrij laten vallen (2020; € 336.000, 2021: € 167.000). Dit is niet realistisch, tenzij Nijmegen afziet van de aanmelding voor een LVV.

2. Voorzetten huidige BBB-voorziening

Incidentele extra middelen van het Rijk voor overige onderdakvoorzieningen BBB volledig laten vrij vallen (2020: € 336.000, 2021: € 167.000). Dit is niet realistisch, tenzij Nijmegen afziet van de aanmelding voor een LVV.

3. Voortzetten huidige BBB-voorzieningen met nieuw huisvestingsplan

Incidentele extra middelen van het Rijk voor overige onderdakvoorzieningen BBB kunnen we gedeeltelijk vrij laten vallen (2020: € 215.000, 2021; € 150.000) als we kiezen voor een sobere huisvesting in gemeentelijke panden.

In de tabel is scenario 1 opgenomen.

MO, OGGZ en VB tot Rijksbijdrage (terugbrengen Maatschappelijke Opvang, Openbare Geestelijke Gezondheidszorg en Verslavingsbeleid tot de Rijksbijdrage)

Nijmegen ontvangt als centrumgemeente een Rijksbijdrage van € 10,2 miljoen per jaar. We hebben voor deze taken een bedrag geraamd van € 14,2 miljoen. Nijmegen draagt dus jaarlijks ongeveer € 4 miljoen aan 'eigen middelen' bij. We stellen voor een onderzoeksopdracht in te stellen naar besparingsmogelijkheden:

- **Volstaan met de Rijksmiddelen (een besparing van € 4 miljoen)**
De Rijksmiddelen zijn niet toereikend om aan de wettelijke plicht te voldoen om aan alle inwoners die zich melden, opvang te bieden. Dit wordt bevestigd door het ministerie. Besparing leidt waarschijnlijk tot het (gedeeltelijk) sluiten van voorzieningen als MFC, crisisopvang, Jongerenopvang VINCE of De Hulsen.
- **Bijdragen gemeenten in regio Nijmegen en Rivierenland verhogen**
We kunnen met de regio in overleg gaan over het verhogen van de regiobijdragen op basis van een nader te onderzoeken verdeelsystematiek. Gezien ervaringen in het verleden zal een verhoging van de bijdrage zeer lastig worden. Gelet op de aanstaande decentralisatie voeren we nu eenzelfde discussie met de regio. Wij merken eerder minder solidariteit dan meer. Wij denken dan ook dat de kans van slagen van een dergelijk traject zeer gering tot nihil is. Ons advies is dan ook om dit wel mee te nemen in het kader van de op te stellen plannen rond de doordecentralisatie Maatschappelijke Opvang, maar niet als apart traject in het kader van deze ronde van bezuinigingen.

Verlagen bestemmingsreserve Beschermd Wonen

Onlangs is er een overeenstemming bereikt tussen Rijk en Gemeenten over de wijze waarop het nieuwe verdeelmodel voor Beschermd Wonen zal worden geïmplementeerd. Deze afspraken hebben als gevolg dat het risico voor de gemeente Nijmegen voor de komende jaren wordt verkleind. De exacte consequenties zullen wij de komende tijd in beeld brengen, maar vooruitlopend daarop achten wij het verantwoord om de bestemmingsreserve in 2022 met € 4 miljoen te verlagen.

6.82 Geëscaleerde zorg18-

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18- met inbegrip van maatwerk dienstverleningsmaatregelen voor jeugdigen die in de desbetreffende opvangvoorzieningen verblijven. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> • kinderbeschermingsmaatregelen, aanpak kindermishandeling; • jeugdreclassering; • opvang (18-); • vrouwenopvang/huiselijk geweld (18-); • beschermd wonen (18-); • programma's rond verslaving (18-); • individuele maatwerkdienstverlening voor jeugdigen 18- in opvangvoorziening;	

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
61289	Jeugdbescherming en Veiligheid	4.904	4.904	4.904	4.904
61291	Kwaliteit en uitvoering	899	759	759	759
61295	Verblijf jeugd	14.483	12.976	12.476	12.476
67045	6.82 Geëscaleerde zorg18- Uitvkv	198	168	168	168
		20.483	18.806	18.306	18.306
Baten					
61289	Jeugdbescherming en Veiligheid	0	0	0	0
67045	6.82 Geëscaleerde zorg18- Uitvkv	0	0	0	0
		0	0	0	0
Saldo van lasten en baten		20.483 N	18.806 N	18.306 N	18.306 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	6.81 Geëscaleerde zorg 18-
Benchmark gemeenten	
Arnhem	33
Eindhoven	35
Enschede	56
Groningen	-
Leiden	19
Maastricht	-
Tilburg	32
Gemiddelde benchmark	25
Nijmegen	113
Verschil Nijmegen t.o.v. benchmark	88 N

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Interventieplan

In het Interventieplan zijn reeds financiële taakstellingen opgenomen die dit taakveld raken. Wij houden dit taakveld buiten beschouwing van de financiële opgave, omdat een eventuele nieuwe korting op dit taakveld de haalbaarheid van de taakstellingen in het Interventieplan beperken.

7.1 Volksgezondheid

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren maatregelen ter bescherming van de gezondheid van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> • het monitoren van de gezondheidssituatie; • uitvoering van preventieprogramma's, het vroegtijdig signaleren van specifieke stoornissen en gezondheidsbedreigende factoren; • uitvoering van programma's voor gezondheidsbevordering en maatregelen tegen bedreigingen van de gezondheid; • bestrijding van infectieziekten en aanbieden van vaccinaties; • het geven van voorlichting, advies en begeleiding; • het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders; • het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen; • het bevorderen van medisch milieukundige zorg; • het bevorderen van technische hygiëne zorg; • het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen; • ambulance en ziekenvervoer. 	

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60637	Jeugdgezondheidszorg	674	674	674	674
60640	Gezondheidspreventie	1.385	1.482	1.096	1.096
60641	Gezondheidsbescherming	5.272	5.275	5.275	5.275
60642	Dierenwelzijnsbeleid	222	216	216	216
67046	7.1 Volksgezondheid Uitvoeringskn	165	165	165	165
		7.718	7.812	7.426	7.426
Baten					
60641	Gezondheidsbescherming	120	120	120	120
		120	120	120	120
Saldo van lasten en baten		7.597 N	7.692 N	7.305 N	7.305 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	7.1 Volksgezondheid
Benchmark gemeenten	
Arnhem	35
Eindhoven	35
Enschede	45
Groningen	38
Leiden	60
Maastricht	51
Tilburg	35
Gemiddelde benchmark	43
Nijmegen	43
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	1 N

* Rood: inkomsten per inwoner
* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023	
Kosten reductie					
Aframen niet gebruikt budget gezondheidsbescherming	keuze college	10	10	10	10
Beëindigen subsidie Indigo Preventie gerichte activiteiten		124	124	124	124
Combinatiefunctionarissen - stoppen gezondheidsmakelaars GGD			313	313	313
Gezondheidspreventie aframen budget overige kosten	keuze college	6	6	6	6
Huisvesting consultatiebureaus, restant budget	keuze college	89	89	89	89
Maatwerk attentiewijken facultatief deel GGD		222	222	222	222
Maatwerk attentiewijken restant budget		20	20	20	20
Stoppen met Groen Gezond en in Beweging GGD		50	50	50	50
Stoppen met project Beweeg je fit vanaf 2021 (GGD en sportdocenten)			71	71	71
Zoektocht bezuiniging GGD	in zomernota		121	243	364
Restant subsidiebudgetten gezondheidspreventie	keuze college	14	14	14	14
Meldingen					
Groen Gezond en In Beweging	in zomernota	-64	-64	-64	-64
Meerkosten huisvesting/ nieuwbouw GGD	in zomernota	-27	-54	-74	-74
Rijksvaccinatieprogramma	in zomernota	-17	-17	-17	-17
Veilig thuis	in zomernota	-460	-460	-460	-460
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		-449	-355	-253	-132

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Aframen niet gebruikt budget gezondheidsbescherming

Dit budget heeft geen bestemming en blijft jaarlijks over. Besparing van € 10.000 is mogelijk.

Beëindigen subsidie Indigo voor preventiegerichte activiteiten

Het stopzetten van de subsidie aan Indigo Gelderland voor preventiegerichte activiteiten levert een besparing op van € 124.000. De subsidie wordt jaarlijks vastgesteld.

Combinatiefunctionarissen - stoppen gezondheidsmakelaars GGD

De gezondheidsmakelaars worden bekostigd uit de DU 'Brede regeling Combinatiefuncties'. Deze bijdrage is onder voorwaarden van cofinanciering. Op dit moment is de cofinanciering meer dan voldoende. Het halveren van het budget voor gezondheidsmakelaars is een mogelijkheid. Zonder het verlies van rijksmiddelen kan er dus een afweging gemaakt worden omtrent de combinatiefunctionarissen. Deze afweging dient ook bij Welzijn en Cultuur plaats te vinden. De inzet van combinatiefunctionarissen en de eventuele bezuiniging hierop dient in breder perspectief afgewogen te worden.

Gezondheidspreventie aframen budget overige kosten

Dit budget wordt de laatste jaren niet uitgegeven. Besparing van € 6.000 is mogelijk.

Huisvesting consultatiebureaus, restant budget

Dit budget was bedoeld voor het oplossen van enkele huisvestingsproblemen bij de consultatiebureaus. Aangezien de oplossingen en eventuele kosten voor de huisvestingsproblematiek niet concreet zijn, stellen we voor dit budget te laten vrijvallen.

Maatwerkattentiewijken facultatief deel GGD

De begroting 2020 van de GGD voor het uniforme deel is onlangs door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Het uniforme deel bestaat uit wettelijke taken. Grotendeels zijn we verplicht deze wettelijke taken bij de GGD te beleggen, maar voor een deel ook niet. Hierop zijn besparingen mogelijk. Besparingen beperken de GGD in mogelijkheden voor de voorgestelde taakstellende bezuiniging van 1-2-3% op de verbonden partijen.

Maatwerkattentiewijken, restant budget

Op het totale budget van € 242.000 voor maatwerkattentiewijken blijft € 20.000 over.

Stoppen met Groen, Gezond en In Beweging (GGIB)

In de Zomernota 2018 is voor GGIB vanaf 2020 een bedrag van € 50.000 beschikbaar gesteld. Dit is echter niet voldoende om GGIB voort te zetten; daarvoor is € 134.000 nodig. In de Zomernota 2019 is om € 64.000 extra gevraagd. Als gekozen wordt voor stoppen met dit project, dan kan naast de € 50.000 ook deze € 64.000 komen te vervallen. Met onze partners, het Radboudumc en de GGD, hebben we afspraken gemaakt over een gezamenlijke inzet gedurende tien jaar. Een besparing van € 50.000 is mogelijk.

Stoppen met project Beweeg je fit van 2021 (GGD en sportdocenten)

Stoppen met het project Beweeg je fit vanaf 2021 levert een bedrag van € 71.000 op. Dit is inclusief € 15.000 bij Sport. Stoppen met facultatieve taken van de GGD heeft een relatie met de voorgestelde taakstellende bezuiniging van 1-2-3% op de verbonden partijen die ook de GGD raakt.

Zoektocht bezuiniging GGD

Een bezuiniging van 1% per jaar levert € 1 ton op in 2021, olopend naar bijna € 4 ton in 2023. Om dit te realiseren, is een besluit van de regiogemeenten nodig. Dit geldt zeker voor het uniforme deel van de GGD. Over het maatwerkgedeelte hebben we meer zeggenschap. Bij bezuinigen hierop zal het gaan om efficiencymaatregelen betreffende samenwerking in de keten en om minder preventieve inzet voor doelgroepen met de grootste gezondheidsachterstand.

Restant subsidiebudgetten gezondheidspreventie (4 kleine)

Op diverse subsidieposten staan hogere subsidiebedragen dan nodig als gevolg van niet-gebruikte indexering, totaal € 14.000.

Groen, Gezond en In Beweging

We hebben in 2017, samen met het Radboudumc en de GGD, een verklaring ondertekend voor Groen, Gezond en in Beweging. Hiermee committeerden we ons aan een tien jaar durende samenwerking. De financiën die vanaf

2017 beschikbaar (€ 134.000) waren, lopen vanaf 2020 terug naar € 50.000. Om de afspraken die gemaakt zijn in stand te houden, is € 64.000 nodig.

Meerkosten huisvesting / nieuwbouw GGD

Het AB van de GGD heeft op 1 april 2018 ingestemd met mogelijke scenario's voor nieuwbouw. De scenario's zijn fors goedkoper dan het alternatief: op de huidige plaats blijven en renoveren. Verwachting is dat het pand in 2022 gereed zal zijn. In de tussentijdse periode zullen betalingen plaats gaan vinden voor grond, architect, begeleiding en bouw. In de begroting 2020 worden deze financieringslasten opgenomen en ze lopen meerjarig op. Deze bedragen zijn gebaseerd op het aandeel van de gemeente Nijmegen in scenario 2 (€ 234.000 totaal).

Rijksvaccinatieprogramma

Gemeenten zijn vanaf 2019 verantwoordelijk voor het rijksvaccinatieprogramma (RVP). Het hiervoor in de septembercirculaire 2018 opgenomen bedrag is lager dan het bedrag in de begroting van de GGD 2019. De reden hiervan is dat de GGD zich baseert op historische opkomstpercentages in de regio. Wij hebben vorig jaar voorgesteld de middelen voor het RVP één op één over te hevelen naar de GGD en hen taakstellend het vaccinatieprogramma uit te laten voeren. Deze werkwijze wordt echter niet gehanteerd, waardoor de GGD bij een hogere opkomst aanvullend zal declareren.

Veilig Thuis

In de conceptbegroting 2020 van de GGD zijn de lasten voor het uniforme deel van Veilig Thuis aanzienlijk hoger. Door de wettelijke aanscherping van de meldcode bij Veilig Thuis, is de verwachting dat de aantallen meldingen meer zullen stijgen dan verwacht. De laatste maanden van 2018 en de eerste van 2019 laten dit al duidelijk zien. De verwachting is dat de bestaande middelen voor 2020 niet toereikend zullen zijn. Daarom wordt (vooralsnog) een structurele claim van €460.000 vanaf 2020 opgenomen.

Werk en Inkomen

6.3 Inkomensregelingen

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren alle inkomens- en bijstandvoorzieningen. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> • inkomensvoorzieningen en loonkostensubsidies op grond van de Participatiewet; • geneeskundige en andere adviezen in verband met de bijstandsverlening; • IOAW (Wet inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers); • IOAZ (Wet inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen); • kosten van levensonderhoud uit het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz 2004); • kosten levensonderhoud voor startende ondernemers uit Bbz 2004; • sociale zekerheidsregelingen van het rijk zoals bijvoorbeeld eenmalige uitkeringen voor minima; • bijzondere bijstand	<ul style="list-style-type: none"> • minimabeleid (in aanvulling op bijzondere bijstand), • kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen

Tot dit taakveld behoort niet:

- schuldhulpverlening hoort thuis onder taakveld 6.71.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60127	BOB	552	552	552	552
60128	BBZ	1.111	1.111	1.111	1.111
60129	IOAW	7.480	7.480	7.480	7.480
60130	IOAZ	342	342	342	342
60131	WWB	105.730	106.602	106.597	106.597
60132	Bijz.bijstand	13.317	13.382	13.133	13.133
60498	Kwijtschelding hondenbelasting	110	110	110	110
61072	Maatschappelijke participatie	1.922	1.922	1.922	1.922
61244	BBZ-Buig	848	848	848	848
67038	6.3 Inkomens regeling Uitvoeringskn	10.505	10.505	10.505	10.505
		141.915	142.853	142.599	142.599
Baten					
60127	BOB	552	552	552	552
60128	BBZ	1.092	1.092	1.092	1.092
60129	IOAW	2.480	2.480	2.480	2.480
60130	IOAZ	342	342	342	342
60131	WWB	101.180	102.180	102.180	102.180
60132	Bijz.bijstand	1.310	1.310	1.310	1.310
61072	Maatschappelijke participatie	100	100	100	100
61244	BBZ-Buig	848	848	848	848
		107.903	108.903	108.903	108.903
Saldo van lasten en baten		34.012 N	33.949 N	33.695 N	33.695 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	6.3 Inkomensregelingen
Benchmark gemeenten	
Arnhem	181
Eindhoven	56
Enschede	132
Groningen	167
Leiden	90
Maastricht	65
Tilburg	165
Gemiddelde benchmark	122
Nijmegen	210
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	88 N

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Kosten reductie				
Beoogde indexering van de IIT per 2020 niet doorvoeren	60	125	125	125
Bijzondere bijstand - naturalisatie	keuze college	100	100	100
Bijzondere bijstand niet indexeren in 2020	keuze college	300	300	300
Busabonnement 65+ niet omvormen tot minima-abonnement	250	250	250	250
CAZ afschaffen (aanvullend op verlagen ink.grens)	0	2.850	2.850	2.850
IIT voorliggen aan inrichtingskosten bijzondere bijstand		250	250	250
Inkomensgrens CAZ verlagen naar 110% vd bijstandsnorm	0	500	500	500
Meedoenregeling afschaffen (aanvullend op taakstelling)	500	500	500	500
Overige subsidies inkomensregeling indexeringen				6
Subsidie initiatievenfonds stoppen	30	30	30	30
Subsidie Stg. Leergeld indexering		8	16	24
Taakstelling uitvoering meedoenregeling	in zomernota	150	150	150
Vermogenstoets CAZ	keuze college	150	150	150
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	700	700	700	700

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Beoogde indexering van de Individuele Inkomensvoetstuk per 2020 niet doorvoeren

We besparen € 60.000 in 2020 en vanaf 2021 € 125.000 als we de indexering van de IIT niet doorvoeren. Minima behouden dezelfde hoogte van IIT als afgelopen jaren.

Bijzonder bijstand - naturalisatie

Een legale vreemdeling heeft ten aanzien van zijn recht op inkomensvoorzieningen dezelfde rechten als een Nederlander. Om die reden is het niet noodzakelijk voor vreemdelingen om zich te laten naturaliseren (lees: Nederlander te worden). De gemeente Nijmegen is één van de weinige gemeenten die naturalisatie vergoedt. Hierop kunnen we € 100.000 besparen.

Bijzondere bijstand niet indexeren

We besparen vanaf 2020 € 300.000 als we de indexering van de bijzondere bijstand niet doorvoeren. Vergoedingen van de bijzondere bijstand blijven op het niveau van 2019.

Busabonnement 65+ niet omvormen tot minima-abonnement

In het coalitieakkoord is besloten om het huidige 65+-busabonnement per 1 januari 2020 om te vormen tot een minima-busabonnement. Voor het huidige 65+-busabonnement is er jaarlijks € 850.000 beschikbaar (zie programma Bereikbaarheid, toelichting bij taakveld 2.5 Openbaar Vervoer). Voor de omzetting naar een minima-abonnement is € 250.000 structureel extra vrijgemaakt binnen het programma Werk en Inkomen. Als we deze omvorming terugdraaien, besparen we jaarlijks € 250.000 ten opzichte van de begroting.

CAZ afschaffen

Het geheel afschaffen van de CAZ levert € 2,85 miljoen aanvullend op ten opzichte van het verlagen van de inkomensgrens.

Individuele inkomensvoetstuk (IIT) voorliggend laten aan inrichtingskosten bijzondere bijstand

Door de IIT voorliggend te laten zijn aan de bijzondere bijstand, moeten minima eerst hun IIT inzetten vóór ze ondersteuning krijgen vanuit de bijzondere bijstand. Door deze drempel op te werpen komt een groot deel van de minima niet meer in aanmerking voor bijzondere bijstand en is onze grove schatting dat we een besparing kunnen realiseren van € 250.000 per jaar. Deze maatregel stapelt met de recentelijk doorgevoerde bezuiniging van € 500.000 op bijzondere bijstand voor inrichtingskosten.

Inkomensgrens CAZ verlagen naar 110% van de bijstandsnorm

De CAZ kent in Nijmegen nu een inkomensgrens van 130% van de bijstandsnorm. Het verlagen van de inkomensgrens naar 110% van de bijstandsnorm zorgt ervoor dat een aanzienlijk deel van de huidige deelnemers per 2021 uitgesloten wordt voor een verzekering via de CAZ.

Meedoenregeling afschaffen (aanvullend op taakstelling)

Aanvullend op de taakstelling uitvoering Meedoenregeling is het mogelijk het restant vrij te laten vallen door het af te schaffen. Daarmee besparen we jaarlijks € 500.000.

Indexering overige subsidies inkomensregelingen

De subsidies Kledingbank (beschikking t/m 2022), Voedselbank (beschikking t/m 2022) en Belangenbehartiging WAO Nijmegen indexeren we conform 1-2-3% voor de jaren 2021 t/m 2023. Vanwege de geringe omvang in 2021 en 2022 wordt de indexering alleen in 2023 geëffectueerd.

Subsidie Initiatievenfonds stoppen

We beschikken over een potje voor kleine initiatieven op het gebied van armoedebestrijding. Als we hiermee stoppen, levert dit jaarlijks € 30.000 op.

Subsidie Stichting Leergeld indexering

Vanuit het Rijk (de Klijsmamiddelen) ontvangt de gemeente jaarlijks ruim € 0,9 miljoen voor armoedebestrijding onder kinderen. Er is in de Zomernota 2017 besloten om hiervoor geen nieuw beleid te ontwikkelen. De middelen zijn ingezet ter dekking van het structurele tekort op de portefeuille Inkomen en Armoede. Op deze subsidies passen wij de indexering 1-2-3% van 2021 t/m 2023 toe.

Taakstelling uitvoering Meedoenregeling

Er is € 650.000 begroot voor de Meedoenregeling (inclusief uitvoeringskosten). Op grond van de uitgaven in 2018 lijkt het opleggen van een taakstelling van € 150.000 haalbaar.

Vermogenstoets Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering (CAZ)

Bij het invoeren van een vermogenstoets voor een alleenstaande van € 6.120 en voor een alleenstaande ouder of gezamenlijk huishouden van € 12.240 kan een besparing worden gerealiseerd van € 150.000.

6.4 Begeleide participatie

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie die niet gericht zijn op doorstromen naar arbeid. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> • beschut werken; • bestaande werkverbanden sociale werkvoorziening, bestaande Wsw en begeleid werken dienstbetrekkingen; • dagbesteding.	

Tot dit taakveld behoren niet:

- participatievoorzieningen gericht (her)integratie in het arbeidsproces, die horen thuis onder 6.5;
- de baten die betrekking hebben op het Wsw-budget (integratie-uitkering sociaal domein) horen thuis onder taakveld 0.7.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60103	Wsw	25.477	25.447	25.447	25.447
67039	6.4 Begeleide participatie Uitvkv	47	47	47	47
		25.524	25.494	25.494	25.494
Saldo van lasten en baten		25.524 N	25.494 N	25.494 N	25.494 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	6.4 Begeleide participatie
Benchmark gemeenten	
Arnhem	238
Eindhoven	158
Enschede	235
Groningen	118
Leiden	207
Maastricht	180
Tilburg	136
Gemiddelde benchmark	182
Nijmegen	144
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	37 V

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Kosten reductie				
Subsidie Stichting Zelfregiecentrum Nijmegen		23	23	23
Werkbedrijf - wsw	keuze college			1.000
Werkbedrijf - wsw indexering		244	488	732
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	0	0	0	1.000

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Subsidie Stichting Zelfregiecentrum Nijmegen

Tot en met 2020 is er een subsidiebeschikking afgegeven voor € 23.300 per jaar. Deze subsidie zou met ingang van 2021 kunnen worden stopgezet. Vanuit het taakveld 6.1 Samenkracht en Burgerparticipatie wordt er aan dezelfde stichting een subsidie verleend van € 577.000.

Werkbedrijf Wsw

Het gemeentelijk aandeel op het Sociale Werkvoorzieningsbudget kan in 2023 met € 1 miljoen naar beneden worden bijgesteld. De reden hiervoor is dat het Werkbedrijf in staat is om zelf op termijn de kosten naar beneden bij te stellen.

6.5 Arbeidsparticipatie

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
	<ul style="list-style-type: none"> • re-integratie-instrumenten, • Erkenning van Verworven Competenties (EVC), ondersteuning bij starten van een eigen bedrijf, bepaalde vormen van tijdelijke loonkostensubsidie (voor zover ingezet als re-integratie-instrument); • stimuleringsmaatregelen, • voorzieningen • loonwaardebepaling; • inburgering (WI) cursus Nederlands; • voorzieningen ter voorbereiding van een zelfstandig bestaan als startend ondernemer

Tot dit taakveld behoren niet:

- volwasseneneducatie behoort te worden opgenomen onder taakveld 4.3;
- de baten en lasten voor de Wet sociale werkvoorziening horen onder taakveld 6.4;
- niet op arbeid gerichte voorzieningen voor dagbesteding, die horen thuis onder 6.4;
- de meer permanente vorm van loonkostensubsidie voor mensen met een arbeidsbeperking die uit het inkomensdeel van de Participatiewet wordt gefinancierd hoort onder 6.3 te worden geregistreerd.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
61093	Trajecten	0	0	0	0
61096	Participatie	12.183	11.650	11.465	11.465
61241	Werkcorporaties	506	56	56	56
61255	Leerwerkprojecten	450	675	675	675
67040	6.5 Arbeidsparticipatie Uitkv	589	589	589	589
		13.727	12.970	12.785	12.785
Saldo van lasten en baten		13.727 N	12.970 N	12.785 N	12.785 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	6.5 Arbeidsparticipatie
Benchmark gemeenten	
Arnhem	69
Eindhoven	72
Enschede	100
Groningen	106
Leiden	23
Maastricht	64
Tilburg	65
Gemiddelde benchmark	71
Nijmegen	88
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	17 N

* Rood: inkomsten per inwoner
* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Kosten reductie				
Werkcorporaties - subsidie Stg Dagloon	30	30	30	30
Financiële techniek / onderzoeksopdrachten				
Middelen Werkbedrijf	pm	pm	pm	pm
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	pm	pm	pm	pm

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Werkcorporaties - subsidie stichting Dagloon

We verstrekken vanuit dit taakveld ook een subsidie aan Stichting Dagloon van € 60.000 structureel (€ 30.000 op het programma Werk en Inkomen en € 30.000 op het programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg.) Deze subsidie is beschikbaar tot en met 2019. Het is technisch mogelijk om deze subsidie met ingang van 2020 niet meer te verstrekken. Stichting Dagloon is een gesubsidieerde instelling die dak- en thuislozen, vaak ook mensen met een strafblad, onder begeleiding klusjes in de stad laten doen voor een kleine dagvergoeding.

Middelen Werkbedrijf

Er zijn drie geldstromen richting WerkBedrijf:

- middelen voor de sociale werkvoorziening: dit is een bedrag van ongeveer € 25 miljoen. Daar worden met name salariskosten van de mensen met een WSW-dienstverband van betaald;
- middelen voor de re-integratie (Participatiebudget): dit is een bedrag van ongeveer € 12 miljoen. Daar worden mensen met een bijstandsuitkering en niet-uitkeringsgerechtigden van ondersteund bij hun arbeidsbemiddeling. Een deel hiervan zit vast in lopende verplichtingen, zoals salariskosten Participatiebanen;
- meerwerkmiddelen: dit was bij oprichting van WerkBedrijf een bedrag van ongeveer € 3 miljoen. Dit wordt ook besteed aan re-integratie, maar dan op grond van specifieke lokale wensen en ook betaald vanuit aanvullende lokale middelen.

De middelen voor de Sociale Werkvoorziening hebben wij nodig om de salariskosten van de SW-medewerkers van te betalen. Deze mensen hebben een vast dienstverband binnen een cao die hun arbeidsvoorwaarden voorschrijft. De enige manier om die kosten te beïnvloeden is door te sturen op begeleiding en huisvesting (overhead). Dat

wordt op dit moment maximaal gedaan door de MGR en desondanks zijn er jaarlijks aanvullende gemeentelijke middelen nodig, overigens net als in de rest van Nederland.

Het participatiebudget is wel geoormerkt voor arbeidsbemiddeling, maar wordt uitgekeerd via het gemeentefonds en kan dus ook voor andere doeleinden worden ingezet. Het is technisch gezien dus mogelijk hierop te bezuinigen. We kunnen de komende jaren benutten om deze mogelijkheid te onderzoeken. Bij de oprichting van WerkBedrijf is echter in regionaal verband besloten dat alle gemeenten dit budget uitkeren naar de MGR om een minimale dienstverlening te garanderen en deze afspraak hebben we als Nijmegen in de laatste zienswijze op de begroting (juni 2019) nog eens bekrachtigd.

Binnen de gemeente is de laatste jaren op re-integratie meer dan € 20 miljoen bezuinigd. Ook staat er nog een bezuiniging gepland van € 1,2 miljoen per 1 januari 2020, waarmee het totale meerwerkbudget is wegbezuinigd.

Onderwijs

4.2 Onderwijshuisvesting

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken op het gebied van onderwijshuisvesting voor openbaar en bijzonder onderwijs. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> huisvestingsvoorzieningen openbaar onderwijs huisvestingsvoorzieningen bijzonder onderwijs	

Tot dit taakveld behoren niet:

- de aanpassing en het (buiten)onderhoud van schoolgebouwen: deze gaan naar de schoolbesturen.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
61353	Onderwijshuisvesting DDC	15.213	15.492	15.489	15.489
61354	Onderwijshuisvesting niet-DDC	4.186	2.244	2.392	2.392
67027	4.2 Onderwijshuisvesting Uitvkv	287	287	287	287
		19.687	18.024	18.168	18.168
Saldo van lasten en baten		19.687 N	18.024 N	18.168 N	18.168 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	4.2 Onderwijshuisvesting
Benchmark gemeenten	
Arnhem	95
Eindhoven	70
Enschede	50
Groningen	60
Leiden	64
Maastricht	35
Tilburg	44
Gemiddelde benchmark	60
Nijmegen	97
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	37 N

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Kosten reductie				
Onderwijshuisvesting - Vrijval financiële ruimte	keuze college	300		
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		300		

Onderwijshuisvesting - vrijval financiële ruimte

We zien op dit moment binnen het totale budget voor onderwijshuisvesting in 2020 financiële ruimte van € 300.000. Dit is naar verwachting incidentele ruimte (niet structureel), vanwege de stijging van het aantal leerlingen in het primair onderwijs.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren het lokaal onderwijsbeleid en de leerlingenvoorzieningen. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> • achterstandenbeleid; • gebruik voorschoolse voorzieningen onder peuters stimuleren • sociaal medische indicatie • coördinatie samen naar school, passend onderwijs; • leerlingenvervoer; • stimuleren schooldeelname: leerplicht en voorkomen voortijdig schoolverlaten en regionaal meld- en coördinatiepunt (RMC) voortijdig schoolverlaters • volwasseneducatie • tegengaan segregatie, bevorderen van integratie, afstemming inschrijving en toeleiding scholen 	<ul style="list-style-type: none"> • schoolbegeleiding • algemene onderwijsaangelegenheden onderwijsondersteuning: ondersteuning leerkrachten en directie; • uitgaven bijzonder onderwijs (excl. huisvesting); • peuterspeelzalen; • leerling-zorg en leerlingbegeleiding; • natuur en milieueducatie

Tot dit taakveld behoort niet:

- kinderopvang hoort onder taakveld 6.1;
- facilitering van openbaar basisonderwijs hoort onder taakveld 4.1.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60594	Bestr. voortijdig schoolverlaten	1.790	1.047	1.047	1.047
60595	OAB	3.690	3.690	3.690	3.690
60596	Aangepast vervoer	1.399	1.399	1.399	1.399
60605	Volwasseneneducatie WEB	1.128	1.128	1.128	1.128
60634	Peuterwerk	5.176	5.283	5.283	5.283
67028	4.3 Onderw.bel & leerlingzkn Uitvkv	2.020	2.020	2.020	2.020
		15.203	14.568	14.568	14.568
Baten					
60594	Bestr. voortijdig schoolverlaten	1.981	1.238	1.238	1.238
60595	OAB	1.000	1.000	1.000	1.000
60596	Aangepast vervoer	9	9	9	9
60605	Volwasseneneducatie WEB	1.048	1.048	1.048	1.048
60634	Peuterwerk	3.026	3.026	3.026	3.026
		7.064	6.321	6.321	6.321
Saldo van lasten en baten		8.139 N	8.247 N	8.247 N	8.247 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
Benchmark gemeenten	
Arnhem	50
Eindhoven	43
Enschede	51
Groningen	55
Leiden	70
Maastricht	22
Tilburg	38
Gemiddelde benchmark	47
Nijmegen	48
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	1 N

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000		2020	2021	2022	2023
Kosten reductie					
Indexering subsidies Onderwijs	keuze college		97	194	291
Volwasseneneducatie WEB		80	80	80	80
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		0	97	194	291

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Indexering subsidies onderwijs

Wanneer we een bezuiniging toepassen op de onderwijssubsidies van 1% per jaar in de periode 2021-2023, dan levert dit €97.000 op in 2021 oplopend naar € 291.000 in 2023.

Volwasseneneducatie WEB

Het budget voor volwasseneneducatie wordt grotendeels besteed aan wettelijke inzet (WEB-middelen). In de oplading van de stadsbegroting 2019 is er € 80.000 toegevoegd voor extra bovenwettelijke inzet. Deze € 80.000 kan verlaagd of geschrapt worden.

Bereikbaarheid

0.63 Parkeerbelasting

Omschrijving BBV

Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
	<ul style="list-style-type: none"> • heffing en invordering; • opbrengsten parkeerfaciliteiten; • opbrengsten boetes

Tot dit taakveld behoort niet:

- parkeerpolitie, deze hoort onder taakveld 1.2.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
67010	0.63 Parkeerbelasting Uitvoeringskn	189	189	189	189
		189	189	189	189
Baten					
61348	Straatparkeren inkomsten	10.700	10.700	10.700	10.700
61349	Slagboomparkeren inkomsten	6.390	6.390	6.390	6.390
		17.090	17.090	17.090	17.090
Saldo van lasten en baten		16.901 V	16.901 V	16.901 V	16.901 V

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	0.63 Parkeerbelasting
Benchmark gemeenten	
Arnhem	-
Eindhoven	63
Enschede	29
Groningen	30
Leiden	104
Maastricht	16
Tilburg	21
Gemiddelde benchmark	37
Nijmegen	96
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	59 V

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Inkomensverhogend				
Verhogen parkeerinkomsten	100	100	100	100
Verhoging opbrengst parkeren	150	150	150	150
	in zomernota			
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	150	150	150	150

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Verhogen parkeerinkomsten

Door de verruiming van de reguleringsstijd in de avonduren bij straatparkeren verwachten we een verschuiving van straatparkeren naar parkeren in de parkeergarages. Hierdoor verwachten we een betere bezetting van de parkeergarages, waar 's avonds een laag tarief geldt. Dit levert € 100.000 aan extra inkomsten op. Dit is bovenop de bovengenoemde extra parkeerinkomsten uit straatparkeren.

Verhogen opbrengst parkeren

Parkeren op straat is 's avonds na 21.00 uur gratis. We kunnen de tijden voor betaald parkeren op straat in het centrum verruimen van 21.00 uur naar 23.00 uur. Dit levert € 150.000 aan extra parkeerinkomsten op.

2.1 Verkeer en vervoer

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren de taken op het gebied van verkeer te land (inclusief voetgangers) en bijbehorende droge infrastructuur. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> • verkeersmaatregelen: verkeersbesluiten, verkeersborden, verkeersregelininstallaties, bewegwijzering • aanleg, reconstructie en onderhoud van verharde openbare ruimte: wegen, pleinen, fietspaden, voetpaden en overige verhardingen; • civiel technische kunstwerken: inspectie, beheer en onderhoud bruggen, tunnels spoorwegovergangen en dergelijke) waaronder begrepen infrastructuur ten behoeve van luchthavens; • gladheidsbestrijding: sneeuwruimen en strooien; • verlichting wegen: aanleg, beheer en onderhoud; • samenhangend verkeers- en vervoerbeleid 	<ul style="list-style-type: none"> • straatmeubilair • openbare verlichting (wel relatie met veiligheid) • onkruidbestrijding verhardingen • straatreiniging • verwijderen hondenpoep

Tot dit taakveld behoren niet:

- aanleg van wegen die onderdeel uitmaken van een grondexploitatie, dat valt onder taakveld 3.2 (i.g.v. fysiek) of taakveld 8.2 (i.g.v. exploitatie);
- faciliteiten voor tram- en bus van grotere omvang (busstations bijvoorbeeld) moeten onder taakveld 2.5 openbaar vervoer worden geregistreerd;
- aanleg van parkeervoorzieningen en afgeven van vergunningen voor parkeren en parkeerplaatsen, hoort onder taakveld 2.2;
- aanleg van toeristische paden voor fietsers en wandelaars hoort onder taakveld 5.7.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60410	Straatreiniging	-67	29	29	29
60433	Wijkservice	143	143	143	143
60441	Openbare verlichting	1.581	1.581	1.581	1.581
60444	DRIS en VOP	27	27	27	27
60445	Verkeersvoorziening	257	257	257	257
60446	VRI	920	920	920	920
60447	Verkoop en beheer openbare weg	392	392	392	392
60448	Civiele kunstwerken	563	467	467	467
60450	Vergunning gebruik openb. weg	8	8	8	8
60451	Wegen KwaliteitsBeheer	404	402	400	400
60453	Wegen	777	969	1.160	1.160
60482	Verkeersmanagementcentrale	596	596	610	610
60491	Verkeersbeleid en beheersing	1.744	2.121	2.100	2.100
61031	Wegenonderhoud Regie	1.830	2.381	2.378	2.378
61033	UPOR Stadsbeheer	2.116	2.309	2.500	2.500
61035	Gedifferentieerd Beheer	1.040	1.040	1.040	1.040
61106	IBOR Regie	219	217	215	215
61107	Civiele kunstwerken KB	393	393	393	393
61139	Schadec./schadel.&aanspr.stelling	132	132	132	132
61142	Verkeersmaatregelen	1.501	651	651	651
61232	Ondergrondse ordening	84	84	84	84
61235	Verkeerskundig beheer VRI'S	134	134	134	134
61236	Verkeersveiligheid	66	66	66	66
61258	Markt-en evenementenkasten	267	267	267	267
61259	Civiele kunstwerken Regie	590	590	590	590
61273	Onderhoud brandkranen	139	139	139	139
61284	Walstroom	145	145	145	145
61285	Beheer stroom- en wateraansluiting	167	167	167	167
61320	Reclamegelden	118	117	116	116
61326	DAR DVO reiniging	11.509	11.509	11.509	11.509
61328	Electra-en waterverbruik SB	1.248	1.248	1.248	1.248
61371	Liften	20	20	20	20
67017	2.1 Verkeer en vervoer Uitvoeringskn	3.752	3.779	3.724	3.724
		32.817	33.302	33.612	33.612
Baten					
60441	Openbare verlichting	36	36	36	36
60447	Verkoop en beheer openbare weg	37	37	37	37
60450	Vergunning gebruik openb. weg	63	63	63	63
60482	Verkeersmanagementcentrale	109	109	109	109
61035	Gedifferentieerd Beheer	8	8	8	8
61139	Schadec./schadel.&aanspr.stelling	101	101	101	101
61142	Verkeersmaatregelen	850	0	0	0
61232	Ondergrondse ordening	596	596	596	596
61258	Markt-en evenementenkasten	179	179	179	179
61284	Walstroom	61	61	61	61
61320	Reclamegelden	585	582	582	582
		2.626	1.773	1.773	1.773
Saldo van lasten en baten		30.192 N	31.529 N	31.839 N	31.839 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	2.1 Verkeer en vervoer
Benchmark gemeenten	
Arnhem	147
Eindhoven	143
Enschede	115
Groningen	138
Leiden	258
Maastricht	182
Tilburg	144
Gemiddelde benchmark	161
Nijmegen	161
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	-
* Rood: inkomsten per inwoner	
* Zwart: uitgaven per inwoner	

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Kosten reductie				
Minder onderhoud aan wegen	500	500	500	500
Onderhoud liften	20	20	20	20
Stoppen met de schillenboer	15	15	15	15
Stoppen met inzet van wijkvegers	200	350	350	350
Stoppen met verstrekken van bladkorven	50	50	50	50
Verlagen budget onkruidbestrijding		100	100	100
Verwijderen fontein Takenhofplein	30	30	30	30
Verwijderen honden-uitlaatplaatsen	25	75	75	75
Versoberen wijkbudgetten	50	50	50	50
				keuze college
Inkomensverhogend				
Uitbreiden reclame- uitingen	50	50	50	50
Meldingen				
Aanbestedingsvoordeel abri's	500	500	500	200
Aanbestedingsvoordeel groene energie	300	300	300	300
Toevoeging areaalontwikkeling Openbare ruimte	-40	54	-40	-530
				in zomernota
				in zomernota
				in zomernota
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	810	904	810	20

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Minder onderhoud aan wegen

Deze besparing kan op langere termijn teniet worden gedaan door oplopende kosten in de toekomst.

Onderhoud lift veertrappen

Het onderhoud van de lift bij de veertrappen kost € 20.000 per jaar. Als we de lift sluiten, kunnen we dit bedrag besparen.

Stoppen met de schillenboer

We besparen € 15.000 door te stoppen met de 'schillenboer'; een aanpak om keukenafval uit hoogbouw in te zamelen. In dit experiment haalt iemand met afstand tot de arbeidsmarkt dit afval van enkele hoogbouwcomplexen aan de deur op.

Stoppen met inzet van wijkvegers

In het coalitieakkoord 2018-2022 zijn middelen vrijgemaakt voor uitbreiding van de inzet van (assistent)wijkvegers met als doel zwerfafval zichtbaar en actief aan te pakken en om meer mensen met afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te krijgen. Na een geslaagde pilot in Dukenburg en Lindenholt is besloten dit project naar andere stadsdelen uit te breiden. We kunnen hier volledig (besparing € 350.000) of gedeeltelijk mee stoppen, door bijvoorbeeld Dukenburg te behouden en verdere uitrol te staken.

Stoppen met verstrekken van bladkorven

Het verstrekken van bladkorven kost € 50.000 per jaar. Veel welwillende bewoners ondersteunen de gemeente in de herfst graag door het bladafval op hun trottoir in de bladkorven te deponeren; de gemeente plaatst hiervoor op aanvraag een bladkorf in hun straat.

Verlagen budget onkruidbestrijding

We kunnen een besparing realiseren op het verwijderen van onkruid in verhardingen (trottoirs, wegen en parkeervakken). We willen onderzoeken waar dit mogelijk is zonder dat dit tot problemen leidt; vraaggestuurd werken is mogelijk een werkwijze. We nemen vanaf 2021 taakstellend een bedrag van € 100.000 op. Dit betreft 1/8 van het totale budget voor onkruidbestrijding.

Verwijderen fontein Takenhofplein

Verwijderen van fonteinen geeft een besparing op onderhoudskosten. Bij verwijdering van de Takenhoffontein gaat het om € 30.000. De fontein is in 2000 gebouwd met behulp van sponsoring van omliggende bedrijven. Het is voor Dukenburg en Lindenholt een belangrijk oriëntatiepunt, het geeft cachet aan de toegang naar de stad. Daarnaast is de fontein de grootste van zijn soort in Nederland. Het verwijderen en bekostigen van een andere invulling kunnen de baten van vermeden onderhoudskosten de eerste jaren overschaduwen. Een goedkopere fontein of waterwerk zou een alternatief kunnen zijn. Ook op overige fonteinen die niet noodzakelijk voor de waterkwaliteit zijn, zijn besparingen denkbaar. Dit vergt nader onderzoek.

Verwijderen van hondenuitlaatplaatsen

Hiermee besparen we € 75.000. Wettelijk gezien is er geen belemmering voor het opheffen van hondenuitlaatplaatsen. De ervaring is dat hondenpoep op straat steeds beter opgeruimd wordt en het is lastig om de veldjes te reinigen en te maaien. De openbare ruimte komt er na verwijdering van de hondenuitlaatplaatsen beter uit te zien. Het verwijderen van de omheinde uitlaatplaatsen brengt wel eenmalig kosten met zich mee en is een beperkte kapitaalsvernietiging.

Een variant is om de grotere omheinde uitlaatplaatsen te behouden en de kleinere uitlaatplaatsen te verwijderen. Het is ook mogelijk om de hondenbelasting te verhogen.

Versoberen van wijkbudgetten

We kunnen onderzoeken hoe we de wijkbudgetten met € 100.000 kunnen verlagen. Sinds het van kracht worden van het beleidsstuk 'Geef ze de (openbare) ruimte' hebben we burgerparticipatie vorm gegeven. De wijkbudgetten zijn vorig jaar geïntroduceerd en blijken een belangrijke stimulans voor de participatie. Met een kritischer werkwijze bij de aanvragen voor dit budget, kunnen we wel de stimulans behouden en toch minder geld hiervoor uitgeven.

Uitbreiden reclame-uitingen

Toevoegen van digitale reclameborden, meer mupi's en uitbreiden van reclamecontracten kan € 50.000 opleveren. De openbare ruimte kenmerkte zich, voordat we het reclamebeleid hadden vastgesteld door een toename aan reclame-uitingen, lichtvervuiling en verstoringen van beeldkwaliteit. Met ons nieuwe reclamebeleid zijn we met succes gaan sturen op deze toenemende 'verrommeling' van het stadsbeeld. Overwogen kan worden om reclame, waar dit het stadsbeeld niet te zeer ondermijnt, toe te voegen.

Aanbestedingsvoordeel abri's / Aanbestedingsvoordeel groene energie

Het opwekken van duurzame energie is aanbesteed. Dit heeft tot een structureel voordeel in de begroting geleid van € 300.000. Het contract is afgesloten voor 5 jaar. De aanbesteding van abri's heeft eveneens tot een voordeel geleid. Het gaat daarbij om € 500.000 gedurende de looptijd van het contract. We verwachten niet daarna nog eens een dergelijk voordeel te behalen, maar een structureel voordeel van € 200.000 is wel realistisch.

Toevoeging areaalontwikkeling Openbare ruimte

In de begroting houden we rekening met de extra opbrengsten OZB en gemeentefonds vanuit de woningbouwproductie en de areaaltoename niet-woningen. Een deel van deze opbrengsten gebruiken we om de budgetten voor het onderhoud van de openbare ruimte te verhogen. De woningbouwproductie leidt immers ook tot een toename van de openbare ruimte.

Een ander deel van deze opbrengst wordt gebruikt om het investeringsvolume te vergroten. Het idee hierachter was dat bouwen van woningen leidt tot bouwen van (wijk)voorzieningen. Het koppelen van de areaaltoename aan het investeringsvolume is een knop waarmee tegenvallende ozb-opbrengsten vanwege lagere bouwactiviteiten opgevangen kunnen worden door het investeringsvolume te verlagen.

2.2 Parkeren

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren ontwikkeling en beheer van (afzonderlijke) parkeervoorzieningen. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
	<ul style="list-style-type: none"> • parkeerbeleid: parkeerzone, ontheffingen en vergunningen; • inrichting en onderhoud open en gesloten parkeervoorzieningen; • parkeermeters; • fietsenstalling.

Tot dit taakveld behoort niet:

- parkeerbelasting inclusief lasten heffing en invordering valt onder taakveld 0.63;
- parkeerplicht (toezichthouders, BOA's). Dit valt onder taakveld 1.2;
- aanleg, beheer en onderhoud van parkeerhavens als onderdeel van wegen horen thuis onder taakveld 2.1.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60472	Fietsenstallingen	792	792	793	793
60480	Toezicht en beheer fietsparkeren	201	201	201	201
61346	Straatparkeren	1.991	1.948	1.942	1.942
61347	Slagboomparkeren lasten	4.632	4.589	4.584	4.584
67018	2.2 Parkeren Uitvoeringskn	2.407	2.407	2.406	2.406
		10.023	9.937	9.926	9.926
Baten					
60472	Fietsenstallingen	7	7	7	7
60476	Parkeerprogramma	0	0	0	0
60480	Toezicht en beheer fietsparkeren	8	8	8	8
61346	Straatparkeren	50	50	50	50
		65	65	65	65
Saldo van lasten en baten		9.957 N	9.872 N	9.860 N	9.860 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	2.2 Parkeren
Benchmark gemeenten	
Arnhem	28
Eindhoven	10
Enschede	25
Groningen	18
Leiden	82
Maastricht	35
Tilburg	34
Gemiddelde benchmark	15
Nijmegen	57
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	42 N

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bij dit taakveld zijn geen mogelijkheden en meldingen opgenomen.

2.4 Economische havens en waterwegen

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren taken ten behoeve van de (beroeps)scheepvaart en de bijbehorende infrastructuur. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> • doorgaande waterwegen • waterkering en afwatering 	<ul style="list-style-type: none"> • baggerwerkzaamheden; • zeehavens • binnenhavens • ligplaatsen en vergunningen; • bruggelden en sluisgelden.

Tot dit taakveld behoren niet:

- activiteiten ten behoeve van niet doorgaande waterwegen zoals vijvers, sloten en overige waterpartijen: aanleg en onderhoud, horen thuis onder taakveld 5.7;
- straten en wegen in het havengebied horen thuis onder taakveld 2.1;
- havenloodsen, pakhuizen en entrepots horen thuis onder taakveld 3.2;
- veerponten horen thuis onder taakveld 2.5;
- zorg voor de kwaliteit van het oppervlaktewater hoort thuis onder taakveld 7.2;
- jachthavens en passantenhavens voor recreatievaartuigen horen thuis onder taakveld 2.3.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60121	Havens Toezicht	874	867	860	860
60123	Havens Beleid	178	177	176	176
67020	2.4 Econ Havens en waterwegen Uitvkv	121	121	121	121
		1.174	1.165	1.157	1.157
Baten					
60124	Inkomsten havens en kaden	711	711	711	711
		711	711	711	711
Saldo van lasten en baten		463 N	455 N	446 N	446 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	2.4 Economische havens en waterwegen
Benchmark gemeenten	
Arnhem	1
Eindhoven	1
Enschede	2
Groningen	4
Leiden	16
Maastricht	0
Tilburg	0
Gemiddelde benchmark	3
Nijmegen	2
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	1 V

* Rood: inkomsten per inwoner
* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Financiële techniek / onderzoeksopdrachten				
Kostendekkendheid havens		pm	pm	pm
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*				
		pm	pm	pm

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Kostendekkendheid havens

We kunnen extra inkomsten genereren als we de havengelden ophogen. Onderzocht dient te worden hoeveel extra inkomsten we hiermee kunnen genereren.

2.5 Openbaar vervoer

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren taken op het gebied van openbaar vervoer en bijbehorende (omvangrijke) infrastructurele voorzieningen. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
	<ul style="list-style-type: none"> • bus, tram en metro; • taxivervoer; • veerdiensten; • voorzieningen en informatievoorziening ter ondersteuning van het openbaar vervoer; • busstation, metrostation, multimodaal knooppunt; • OV experimenten.

Tot dit taakveld behoren niet:

- bus en tramhaltes worden beschouwd als straatmeubilair en horen thuis onder taakveld 2.1;
- collectief vervoer voor personen die ondersteuning behoeven hoort thuis onder taakveld 6.71.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60464	Beleid openbaar vervoer	1.783	1.782	1.780	1.780
61238	Projecten openbaar vervoer	0	0	0	0
67021	2.5 Openbaar vervoer Uitvoeringskn	69	69	69	69
		1.852	1.851	1.849	1.849
Baten					
60464	Beleid openbaar vervoer	535	535	535	535
61238	Projecten openbaar vervoer	0	0	0	0
		535	535	535	535
Saldo van lasten en baten		1.317 N	1.316 N	1.314 N	1.314 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	2.5 Openbaar vervoer
Benchmark gemeenten	
Arnhem	1
Eindhoven	11
Enschede	-
Groningen	6
Leiden	9
Maastricht	-
Tilburg	1
Gemiddelde benchmark	4
Nijmegen	7
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	4 N

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Kosten reductie				
Busabonnement 65+ stoppen	850	850	850	850
slimmer organiseren nachtvervoer vierdaagse	50	50	50	50
	in zomernota			
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	50	50	50	50

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Slimmer organiseren nachtvervoer Vierdaagse

Het vervoer tijdens de Vierdaagseweek wordt jaarlijks in opdracht van de gemeente Nijmegen georganiseerd door BRENG. De inschatting is dat we op dit onderdeel een besparing kunnen realiseren vanaf 2020 van € 50.000 door dit anders in te richten. Bijvoorbeeld via sponsoring, door de tarieven van de kaartjes te verhogen of door het contract met BRENG aan te passen.

Busabonnement 65+ stoppen

In het coalitieakkoord is besloten om het huidige 65+-busabonnement per 1 januari 2020 om te vormen tot een minima-busabonnement. Voor het huidige 65+-busabonnement is er jaarlijks € 850.000 beschikbaar. Als we stoppen met het busabonnement 65+ besparen we € 850.000. Zie ook de extra besparingsmogelijkheid bij taakveld 6.3 Inkomensregelingen (programma Werk en Inkomen).

Wonen en stedelijke ontwikkeling

8.1 Ruimtelijke ordening

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren taken op grond van de Wet ruimtelijke ordening. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> bestemmingsplannen gebiedsvisies	

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
61321	Bestemmingsplannen	61	61	61	61
61322	Informatie en Advies	321	151	151	151
61323	Gebiedsontwikkeling	25	25	25	25
67051	8.1 Ruimtelijke ordening Uitkv	2.383	2.387	2.387	2.387
		2.790	2.623	2.623	2.623
Baten					
61321	Bestemmingsplannen	264	264	264	264
61322	Informatie en Advies	70	70	70	70
67051	8.1 Ruimtelijke ordening Uitkv	140	140	140	140
		474	474	474	474
Saldo van lasten en baten		2.316 N	2.149 N	2.149 N	2.149 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	8.1 Ruimtelijke ordening
Benchmark gemeenten	
Arnhem	7
Eindhoven	47
Enschede	16
Groningen	43
Leiden	18
Maastricht	45
Tilburg	20
Gemiddelde benchmark	28
Nijmegen	14
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	14 V

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bij dit taakveld zijn geen mogelijkheden en meldingen opgenomen.

8.2 Grondexploitatie

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren activiteiten op het gebied van gemeentelijke bouwgrondexploitatie. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> • grondverwerving, bouw- en woonrijp maken; • bovenwijkse voorzieningen ten behoeve van de bouwgrondcomplexen; • verkoop van bouwrijpe gronden; • in het voorkomende geval onschadelijk maken en verwijderen van explosieven.	

Tot dit taakveld behoren niet:

- grondexploitatie van bedrijventerreinen, dit hoort thuis onder taakveld 3.2;
- onschadelijk maken en verwijderen van explosieven buiten grondexploitatie, dit hoort thuis onder taakveld 1.2.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60325	Resultaat afgesloten planexploitatie	-2.521	-384	-1.563	-1.563
60331	Beheer Strategische gronden	-85	-85	-85	-85
60353	Kaplast. lopende + afgesl. Planexpl.	3.317	3.284	3.457	3.457
60933	Planexploitaties totaal	0	0	0	0
61210	Projecten Waalsprong	26.147	16.822	12.597	12.597
61211	Projecten Woningbouw	139	0	0	0
61212	Projecten Bedrijvigheid	2.177	112	52	52
61213	Projecten Herstruct.	90	0	0	0
61214	Projecten Stadscentrum	187	209	152	152
61215	Projecten Koers West	2.085	1.744	2.845	2.845
61216	Projecten Maat.vastg.	4.390	568	0	0
61393	Mutatie onderhanden werk Grondexpl	35.544	40.052	41.709	41.709
67052	8.2 Grondexploitatie Uitvoeringskn	-35	-35	-35	-35
E000018	Anterieure overeenk wb ed (verkort)	18	18	18	18
		71.454	62.306	59.147	59.147
Baten					
60331	Beheer Strategische gronden	15	15	15	15
61210	Projecten Waalsprong	53.294	46.284	51.421	51.421
61211	Projecten Woningbouw	0	0	0	0
61212	Projecten Bedrijvigheid	3.746	2.061	1.006	1.006
61213	Projecten Herstruct.	100	0	0	0
61214	Projecten Stadscentrum	0	4.759	0	0
61215	Projecten Koers West	7.864	3.335	2.528	2.528
61216	Projecten Maat.vastg.	4.555	1.869	0	0
E000018	Anterieure overeenk wb ed (verkort)	18	18	18	18
		69.593	58.340	54.988	54.988
Saldo van lasten en baten		1.861 N	3.965 N	4.159 N	4.159 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	8.2 Grondexploitatie
Benchmark gemeenten	
Arnhem	1
Eindhoven	3
Enschede	11
Groningen	6
Leiden	1
Maastricht	-
Tilburg	113
Gemiddelde benchmark	18
Nijmegen	25
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	6 N

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Financiële techniek / onderzoeksopdrachten				
OB onderzoeksopdracht	pm	pm	pm	pm
Meldingen				
Gebiedsvisie Vlaams kwartier	in zomernota	-200	-200	-200
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	-200	-200	-200	0

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

OB onderzoeksopdracht

Grondbeleid kent in de Planning&Control-cyclus een herzieningsmoment bij de Stadsrekening en kort daaraan voorafgaande Voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP). Dat is het moment waarop kostenramingen worden herzien en wordt geanalyseerd, of bijvoorbeeld de opbrengsten moeten worden bijgesteld. Ook wordt een actueel risicoprofiel gemaakt.

Zo ontstaat een actueel financieel beeld. De effecten hiervan worden via de saldireserve opgenomen in de stadsbegroting. De herziening van de planexploitaties is niet haalbaar om in de planning naar voren te trekken. Bij de herziening van het VGP geven wij in het kader van de financiële opgave de opdracht om beleidskeuzes voor te leggen die kostenverlagend en/of opbrengstverhogend werken.

Gebiedsvisie Vlaams kwartier

De betreffende kosten zijn een combinatie van verbetering van de omgevingskwaliteit in de openbare ruimte, het stimuleren van herontwikkeling van bestaande functies naar beter passende woon-, horeca- en dienstverlenende functies, onderzoek naar eventuele verplaatsing van coffeeshops, opknappen van historische panden en passende nieuwbouw.

8.3 Wonen en bouwen

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren gebiedsontwikkeling, woningvoorraad en huisvestingsvoorziening. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> • (leges) omgevingsvergunning; • bouwtoezicht; • basisregistratie adressen en gebouwen (BAG); • woningbouw en woningverbetering, renovatie; • woonruimteverdeling, woningsplitsingsvergunning, woonvergunning; • stedelijke vernieuwing: gebiedsgerichte aanpak woningvoorraad, woonomgeving en voorzieningen. 	<ul style="list-style-type: none"> • woningexploitatie gemeentelijke woningen

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
61172	Vastgoed eigenaarslasten	0	0	0	0
61286	Startersleningen	47	47	47	47
61317	Beleidsontwikkeling Wonen	297	117	117	117
61318	Subsidies wonen	81	81	81	81
61319	Informatie/onderzoek Wonen	16	16	76	76
61324	Vergunningverlening Bouwen	4.357	4.350	4.350	4.350
61368	Terreinen en volkstuinen	104	104	104	104
61369	Standplaatsen	60	60	60	60
61372	Woningen	281	281	281	281
61374	Overige panden MVG	3.771	3.807	3.842	3.842
67053	8.3 Wonen en bouwen Uitvoeringskn	3.939	3.944	3.944	3.944
		12.954	12.807	12.902	12.902
Baten					
61172	Vastgoed eigenaarslasten	0	0	0	0
61317	Beleidsontwikkeling Wonen	180	0	0	0
61324	Vergunningverlening Bouwen	5.462	5.457	5.457	5.457
61368	Terreinen en volkstuinen	449	449	449	449
61369	Standplaatsen	154	154	154	154
61372	Woningen	290	290	290	290
61374	Overige panden MVG	3.474	3.474	3.474	3.474
67053	8.3 Wonen en bouwen Uitvoeringskn	471	471	471	471
		10.481	10.295	10.295	10.295
Saldo van lasten en baten		2.474 N	2.512 N	2.607 N	2.607 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	8.3 Wonen en bouwen
Benchmark gemeenten	
Arnhem	9
Eindhoven	2
Enschede	30
Groningen	39
Leiden	23
Maastricht	22
Tilburg	43
Gemiddelde benchmark	23
Nijmegen	2
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	26 V

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000		2020	2021	2022	2023
Kosten reductie					
Analyse/onderzoek vastgoedportefeuille	in zomernota	150	150	150	150
Analyse/onderzoek vastgoedportefeuille			-150	-150	-150
Bezuinigen op werkplan ODRN	in zomernota		27	54	80
Informatie en onderzoek wonen (correctie 2023)					60
Overige subsidies wonen Samen Sterker			20	20	20
Verminderen subsidie stichting huurteams					20
Inkomensverhogend					
Legesopbrengsten omzettingsvergunningen	in zomernota	91	63	40	18
Opbrengsten bestuurlijk boetes kamerverhuur	in zomernota				
Verkoop panden	in zomernota	2.000	2.000	2.000	0
Verkoop panden - verandering t.o.v. oorspr. Voorstel	keuze college	2.000	-1.000	-1.000	
Inboeken extra resultaat verkooplijst	keuze college		2.000		
Financiële techniek / onderzoekopdrachten					
Verkooplijst uitbreiden met extra panden		pm	pm	pm	pm
Meldingen					
Afboeken exploitaties verkochte panden	in zomernota	-66	-66	-66	-66
Afstoten kiosken	in zomernota	-23	-23	-23	-23
Hogere onderhoudskosten gemeentelijk vastgoed	in zomernota	-1.900			
Opsporen en aanpakken illegale kamerverhuur	in zomernota	-250			
Vergunningsverlening omzettingsvergunningen	in zomernota	-178	-45	-22	0
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		1.823	3.105	1.132	158

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Analyse/onderzoek vastgoedportefeuille

Door onderzoek te doen naar efficiënter beheer of outsourcing zal er in 2020 eenmalig een kostenreductie zijn van € 150.000. Bij de zomernota was deze regel per abuis structureel opgevoerd.

Bezuinigingen op werkplan ODRN

We brengen de bijdrage aan de ODRN terug voor de niet-legesgerelateerde activiteiten van de ODRN met 1% in 2021, 2% in 2022 en 3% vanaf 2023. We kunnen met ingang van het werkplan 2020 van de ODRN op de wettelijke taken op het onderdeel milieubeheer versoberen. Ook kunnen er keuzes worden gemaakt over een aantal bovenwettelijke projecten. De te besparen bedragen zijn gebaseerd op het deel waar geen relatie is met leges.

Informatie en onderzoek wonen (correctie 2023)

Het woningmarktonderzoek WoON vindt om de drie jaar plaats. Hiervoor is € 60.000 in 2019 en in 2022 gereserveerd. Ook in 2023 is €60.000 opgenomen. Dit is per abuis doorgetrokken en kan vervallen.

Overige subsidies wonen - Samen Sterker

Voor overige subsidies reserveren we € 20.000 per jaar. Dit zetten we voornamelijk in bij Samen Sterker. Deze subsidie is tot en met 2020 verleend. Hierop kan vanaf 2021 bezuinigd worden.

Verminderen subsidie Stichting Huurteams Nijmegen

We hebben voor 2019 tot en met 2022 een meerjarensubsidie aan de Stichting Huurteams Nijmegen van € 60.000 per jaar verleend. Vanaf 2023 kunnen we hierop bezuinigen.

Legesopbrengsten omzettingsvergunningen / Vergunningverlening omzettingsvergunningen

Een woningeigenaar moet voor de omzetting van zelfstandige woonruimte naar onzelfstandige wooneenheden een omzettingsvergunning aanvragen. We verwachten in 2019 tot en met 2022 extra aanvragen als gevolg van intensievere handhaving van illegale kamerverhuur. Voor de uitvoeringskosten hiervan doen we een claim. Voor de vergunningaanvragen geldt vanaf 1 januari 2018 een leefbaarheidstoets; de leges hiervoor zijn in 2019 niet kostendekkend. We zullen voorstellen deze leges vanaf 2020 kostendekkend te maken. De extra inkomsten hiervan en de meerinkomsten van hogere vergunningaanvragen nemen we nu mee.

Opbrengsten bestuurlijk boetes kamerverhuur / Opsporen en aanpakken illegale kamerverhuur

In de zomernota 2018 is in 2018, 2019 en 2020 jaarlijks € 180.000 toegevoegd om illegale kamerverhuur tegen te gaan. Begin 2019 is de evaluatie van het kamerverhuurbeleid uitgevoerd. Eén aanbeveling daarbij is het intensiveren van de handhavingsaanpak. We willen vanaf 2019 dubbel inzetten op handhaving en we vragen budget om de handhaving in 2021 te continueren. In 2021 gaan we het beleid evalueren en komen we met aanbevelingen voor 2022 en verder. In 2019 claimen we eenmalig een nagekomen nota uit 2018 van de ODRN voor handhaving kamerverhuur. De claim is inclusief extra capaciteit van Juridische Zaken voor bezwaren.

Verkoop panden - verandering t.o.v. oorspronkelijk voorstel

Door de verkoop van gemeentelijk vastgoed, niet zijnde maatschappelijk vastgoed of strategische aankopen, kunnen we boekwinsten realiseren. Het oorspronkelijke voorstel betrof € 2 miljoen voor 2019 t/m 2022, totaal € 8 miljoen. In de zomernota is reeds € 2 miljoen voor 2019 opgenomen. De verdeling van de overige € 6 miljoen passen we in de jaren daarna aan zodat deze beter aansluit met de verwachte boekwinsten. De verdeling over de jaren is dan als volgt € 4 miljoen 2020, € 1 miljoen 2021 en € 1 miljoen 2022.

Inboeken extra resultaat verkooplijst

Aanvullend kan er op basis van de huidige verkooplijst een resultaat van € 10 miljoen worden gerealiseerd. Dat betreft is dus € 2 miljoen extra resultaat. Er is een aantal onzekerheden. Landelijk gezien blijft de vraag naar vastgoed groot, maar de markt is over haar hoogtepunt heen. Verder is veel maatschappelijk vastgoed vanwege specifieke ligging, inrichting en bestemming incurant en verandert zelden van eigenaar. Tenslotte moet bij verkoop van vastgoed een BIBOB-toets plaatsvinden.

Verkooplijst uitbreiden met extra panden

Bovenop de bestaande verkooplijst is het wellicht mogelijk om panden met een maatschappelijk bestemming opnieuw tegen het licht te houden om te kijken of er meer panden verkocht kunnen worden (bijvoorbeeld Villanovastraat, zie taakveld 5.3). Bij panden met een structureel exploitatietekort zijn er naast de eenmalige opbrengst ook structurele voordelen. Bij deze extra panden dient er per pand overleg met de beleidsafdeling over de maatschappelijke invulling van dat beleidsdoel plaats te vinden. Dit betreft een onderzoeksopdracht.

Afboeken exploitaties verkochte panden

Het begrote positief exploitatieresultaat van de verkochte panden bedroeg €66.000. Omdat deze panden verkocht zijn, wordt dit exploitatieresultaat niet meer gerealiseerd.

Afstoten kiosken

Het negatieve resultaat van de verkoop van twee kiosken aan de Burchtstraat en de Grote Markt is per saldo € 23.000 door onder andere huurdering.

Hogere onderhoudskosten gemeentelijk vastgoed

Na een uitvoerige analyse van de vastgoedportefeuille bleken de onderhoudsbudgetten van het gemeentelijk vastgoed ruim onvoldoende te zijn. Bovendien worden we geconfronteerd met sterke prijsstijgingen bij aannemers, dit zowel op het terrein van personeels- als materiaalkosten (circa 30% meer). Voor 2019 en 2020 kunnen we de onderhoudsreserve inzetten om de hogere onderhoudskosten op te vangen.

Eind 2020 is deze onderhoudsreserve leeg, maar is er, uitgaande van de huidige situatie, nog steeds behoefte aan een hogere onderhoudsbudget. Voor de situatie vanaf 2021 is dit ook goed in beeld gebracht. Aanvullend gaan we de mogelijkheden om de druk op het onderhoudsbudget te verminderen in beeld brengen. De verkoopacties van het maatschappelijke vastgoed kunnen uiteraard ook invloed hebben op het onderhoudsbudget.

Openbare ruimte

5.7 Openbaar groen en recreatie

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren openbaar groen, natuur en recreatie. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> • natuurbescherming, onderhoud bos, heide en overige natuurgebieden; • Onderhouden van assets op basis van zorgplicht (veiligheid).	<ul style="list-style-type: none"> • aanleg, onderhoud openbaar groen inclusief plaatsen en onderhouden van kunstwerken in de openbare ruimte; • aanleg en onderhoud van openbaar water: vijvers en kleine watergangen, waaronder schoonhouden sloten, onderhouden taluds en betuining; • aanleg en onderhoud (wel aansprakelijk indien aangelegd) van speelvoorzieningen, recreatievoorzieningen; • hobbyclubs en volkstuinderverenigingen.

Tot dit taakveld behoort niet:

- aanleg en onderhoud van doorgaande grote watergangen zoals vaarten en kanalen horen onder taakveld 2.4.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60335	Onderhoud BK	123	123	123	123
60411	Aanleg en onderhoud groen	1	1	0	0
60416	Openbaar groen StadService	208	192	192	192
60417	Onderhoud groen	3.138	3.138	3.138	3.138
60424	Openbaar groen KwaliteitsBeheer	354	283	255	255
60461	Beleid speelvoorzieningen	337	315	315	315
60463	Wijkspeluinen	4	0	0	0
60550	Beh. bossen en natuurterreinen WOO	485	480	475	475
60552	Onderhoud bossen	52	52	52	52
60853	Grootschalig groen	712	712	712	712
60855	Woonomgevingsverbeteringen / FIP	1.195	1.139	1.153	1.153
60867	Onderhoud Bomen	1.188	1.188	1.188	1.188
60868	Groen projecten	434	434	434	434
60979	Camping 4-daagse	82	82	82	82
61075	Recreatieve sportvoorzieningen	108	108	108	108
61118	Speelplekken	272	272	272	272
61225	Sted speluinen OR	19	19	19	19
61271	Groenplan Dukenburg	176	176	176	176
61363	Stedelijke speluinen	508	506	497	497
61364	Wijkspeluinen	224	224	224	224
61365	Kinderboerderijen	310	310	309	309
61370	Kunstwerken	33	33	33	33
61386	Integraal beheer centrum parken	70	70	70	70
67035	5.7 Openbaar groen Uitvoeringskn	1.333	1.335	1.335	1.335
E000220	SB Part.opdr. Coord. evenementen	50	50	50	50
		11.416	11.242	11.211	11.211
Baten					
60853	Grootschalig groen	3	3	3	3
60979	Camping 4-daagse	113	113	113	113
61363	Stedelijke speluinen	546	546	546	546
61365	Kinderboerderijen	20	20	20	20
E000220	SB Part.opdr. Coord. evenementen	50	50	50	50
		732	732	732	732
Saldo van lasten en baten		10.684 N	10.510 N	10.479 N	10.479 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld		5.7 Openbaar groen en recreatie
Benchmark gemeenten		
Arnhem		66
Eindhoven		58
Enschede		68
Groningen		112
Leiden		76
Maastricht		66
Tilburg		81
Gemiddelde benchmark		75
Nijmegen		63
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark		13 V

* Rood: inkomsten per inwoner
* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Kosten reductie				
Kinderboerderijen in extern beheer		125	125	125
Kinderboerderijen sluiten	250	125	125	125
Minder aanplant bomen	100	100	100	100
Minder maaien	keuze college	75	75	75
Onderuitputting onderhoud beeldende kunstwerken	40	40	40	40
Stoppen met toezicht Wijkspeluinen	150	150	150	150
Inkomensverhogend				
Stedelijke speeltuinen tariefsverhoging	100	100	100	100
Financiële techniek / onderzoeksopdrachten				
Minder wijkspeluinen	pm	pm	pm	pm
Meldingen				
Kapitaallasten speelvoorzieningen	in zomernota	-35	-52	-70
Omzetten budget speelvoorzieningen naar investeringen	in zomernota	225	225	225
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	265	248	230	213

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Kinderboerderijen in extern beheer

Het in beheer brengen van de kinderboerderijen bij een externe stichting, zoals bij de Goffert, levert een maximale lastenverlaging van € 125.000 op. We onderzoeken de mogelijkheden om (een deel van) het beheer bij particuliere stichtingen onder te brengen, dan wel bij huidige partners (denk aan zorginstellingen).

Kinderboerderijen sluiten

Indien we de kinderboerderijen sluiten, levert ons dat een extra besparing op van €250.000 in 2020, en € 125.000 vanaf 2021. Dit is bovenop de maatregel kinderboerderijen in extern beheer; bij het volledig sluiten van de kinderboerderijen is daarmee dan een totale jaarlijkse besparing te realiseren van € 250.000.

Minder aanplant bomen

We kunnen € 100.000 besparen op nieuwe aanplant van bomen. We kunnen de jaarlijkse opdracht voor vervanging van bestaande bomen door ziekte, schade, ouderdom en op aanvraag (in het kader van participatie) met ongeveer 80-100 bomen verminderen. Dit is ongeveer 30% van het aantal bomen dat we jaarlijks planten. Instandhouding van de groenstructuren van de stad door nieuwe aanplant continueren we wel.

Minder maaien

Aanpassen van het maaibeleid levert ongeveer €150.000 per jaar op. We maaien dan minder frequent en beperken ons tot de eerste strook.

Onderuitputting onderhoud beeldende kunstwerken

Afgelopen jaren is gebleken dat het budget voor onderhoud beeldende kunstwerken van € 123.000 voor ongeveer € 40.000 niet wordt ingezet. Dit kan dan ook vrij vallen.

Stoppen met toezicht in wijkspeeltuinen

Ook kunnen we bezuinigen door beheerde wijkspeeltuinen om te zetten in onbeheerde speeltuinen. Dit doet niet in grote mate af van speelvoorzieningen in de wijken. Het stoppen met toezicht in de wijkspeeltuinen levert ons een besparing op van €150.000 vanaf 2020.

Stedelijke speeltuinen tariefsverhoging

Indien we de tarieven verhogen van onze stedelijke speeltuinen De Leemkuil en Brakkefort levert dat een besparing op van € 100.000 in 2020. Er is gerekend met een verhoging van de entree met € 2 (van € 4,85 naar € 6,85) en € 4 op de abonnementen (van € 16,70 naar € 20,70)

Minder wijkspeeltuinen

Er kan door middel van een onderzoeksopdracht worden bekeken of het aantal wijkspeeltuinen gereduceerd kan worden op basis van het aantal voorzieningen in de wijk. De ontwikkelpotentie van de locatie wordt dan ook meegenomen in het onderzoek.

Kapitaallasten speelvoorzieningen / Omzetten budget speelvoorzieningen naar investeringen

In de exploitatie is een budget opgenomen van € 225.000. In de praktijk blijkt dat de uit te voeren werkzaamheden aan de speelvoorzieningen veel meer het karakter van een investering hebben. Daarom stellen we voor om het exploitatiebudget structureel om te zetten naar een krediet. Het exploitatiebudget valt, na aftrek van de benodigde kapitaallasten, vrij.

7.2 Riolering

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken ten aanzien van afvalwater en de waterhuishouding. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> • opvang en verwerking van afval- en hemelwater; • inzameling en transport huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater; • voorkomen van grondwaterproblemen • rioolwaterzuivering; • bestrijding verontreiniging oppervlaktewater	

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60856	Rioolaansluitingen	77	77	77	77
61032	5.2.6 Meldingen / klachten	222	222	222	222
61173	5.2.3 Onderhoud	2.248	2.268	2.287	2.287
61175	Onderzoek en monitoren	140	140	138	138
61176	Beleid en planvorming	199	199	200	200
61177	5.2.11 Voorlichting en communicatie	125	125	125	125
61178	Gegevensbeheer	283	318	354	354
61179	5.2.12 Overige toerekeningen	6	6	6	6
61180	GRP: Investeringslasten	7.117	7.123	7.129	7.129
61275	Waalsprong: investeringslasten	928	1.164	1.341	1.341
67047	7.2 Riolering Uitvoeringskn	681	681	674	674
		12.024	12.321	12.553	12.553
Baten					
60769	Opbrengst Rioolheffing woningen	16.570	16.904	17.164	17.164
60856	Rioolaansluitingen	77	77	77	77
60946	Opbrengst rioolheffing niet-woning	0	0	0	0
61180	GRP: Investeringslasten	288	288	288	288
		16.934	17.268	17.528	17.528
Saldo van lasten en baten		4.910 V	4.947 V	4.976 V	4.976 V

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	7.2 Riolering
Benchmark gemeenten	
Arnhem	27
Eindhoven	3
Enschede	18
Groningen	6
Leiden	11
Maastricht	47
Tilburg	17
Gemiddelde benchmark	18
Nijmegen	27
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	9V

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Financiële techniek / onderzoeksopdrachten				
Lastenverlaging rioolheffing	pm	pm	pm	pm
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	pm	pm	pm	pm

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Lastenverlaging rioolheffing

We zouden onderzoek kunnen doen naar lastenverlaging van rioolheffing. Een mogelijkheid om extra inkomsten te genereren, zou kunnen zijn dat we besparingen doorvoeren in de lasten waardoor ook de baten evenredig worden verlaagd. De verlaging in de rioolheffing kunnen we compenseren door de inkomsten uit OZB te verhogen. De woonlasten voor de burger blijven daarmee gelijk. Een andere mogelijkheid is om de baten in het geheel opnemen in de OZB. De beperking van maximaal kostendekkendheid geldt dan niet meer.

7.3 Afval

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren de inzameling en verwerking van bedrijfs- en huishoudelijk afval. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
afvalscheiding en recycling; vuilophaal en afvoer; vuilstort en verwerking	

Tot dit taakveld behoren niet:

- aanpak van zwerfvuil, veegdiensten, deze horen thuis onder taakveld 2.1.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60345	Aanslagen Afvalstoffenheffing	25	25	25	25
60407	Inzameling afval	353	351	348	348
60529	Uitvoering afval	3	3	3	3
60762	Aanslagen Reinigingsrecht	4	4	4	4
61325	DAR DVO afval	10.002	10.002	10.002	10.002
67048	7.3 Afval Uitvoeringskn	39	39	39	39
		10.426	10.424	10.421	10.421
Baten					
60407	Inzameling afval	2.943	2.943	2.943	2.943
60765	Opbrengst aanslagen Reinigingsrecht	717	717	717	717
61325	DAR DVO afval	2.502	2.502	2.502	2.502
		6.163	6.163	6.163	6.163
Saldo van lasten en baten		4.264 N	4.261 N	4.259 N	4.259 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	7.3 Afval
Benchmark gemeenten	
Arnhem	22
Eindhoven	6
Enschede	15
Groningen	39
Leiden	32
Maastricht	66
Tilburg	64
Gemiddelde benchmark	35
Nijmegen	24
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	59 N

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023	
Kosten reductie					
Ingebracht tbv toename kosten afval:					
- afvalinzameling onzelfst.studenteneenheden	in zomernota	90	90	90	90
- afvalinzameling scholenproject	in zomernota	54	54	54	54
- bijstellen beeldkwaliteit centrum	in zomernota	130	130	130	130
- herziening verdeling milieustraat Wijchen	in zomernota	100	100	100	100
- verlagen aantal kg milieustraat	in zomernota	100	100	100	100
- verlagen serviceniveau grof vuil	in zomernota	250	250	250	250
- verminderen aantal afvalbakken	in zomernota	150	150	150	150
Inkomensverhogend					
- toepassenvervuiler betaalt	in zomernota	210	210	210	210
- verstrekken plastic en zakken tegen vergoeding	in zomernota	260	260	260	260
Meldingen					
Verhoging kosten afvalinzameling en verwerking	in zomernota				
- doorrekening real.ramingen	in zomernota	-500	-500	-500	-500
- meerkosten nascheiding restafval	in zomernota	-75	-75	-75	-75
- verhoging kosten afvalstromen milieustraat	in zomernota	-250	-250	-250	-250
- verhoging kosten kunststofsortering	in zomernota	-650	-650	-650	-650
Rijksbelasting op verbranden restafval	in zomernota	-400	-400	-400	-400
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		-531	-531	-531	-531

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Afvalinzameling onzelfstandige studenteneenheden

Met de afschaffing van het vast tarief afvalstoffenheffing is ook de kwijtscheldingsregeling komen te vervallen, op grond waarvan aan deze groep studenten gratis groene restafvalzakken kunnen worden aangereikt.

Afvalinzameling scholenproject

Dit betreft de bijdrage aan een regionaal project, waarbij basisscholen ondersteund worden om over te gaan op een efficiëntere wijze om afval in de klassen zelf al te scheiden en ter inzameling aan te bieden.

Bijstellen beeldkwaliteit centrum

Het bijstellen van de beeldkwaliteit van niveau A naar B levert genoemde besparing op.

Herziening verdeling milieustraat Wijchen

Het herzien van de afspraak over verdeling van burgers Nijmegen en Wijchen kan een besparing opleveren van € 100.000.

Verlagen aantal kg milieustraat

Dit betreft verlaging van het gratis quotum van 250 kg naar 200 kg milieustraat: daarboven rekenen we € 0,14 per kg.

Verlagen serviceniveau grof vuil

Het 1x per jaar gratis ophalen van grof restafval kan worden beëindigd en alleen tegen betaling plaatsvinden tegen een al of niet gereduceerd tarief. Wel zou dan in lijn met het principe van 'omgekeerd inzamelen' het gratis ophalen van herbruikbare grof afvalstromen zoals wit/bruin goed, ijzer en tuinafval gehandhaafd kunnen worden.

Verminderen aantal afvalbakken

Veel afvalbakken, waaronder ook de hondenpoepbakken, zijn overbodig. In de stad zijn 2150 afvalbakken (inclusief hondenpoepbakken) geplaatst. We kunnen 1000 bakken verspreid over de stad verwijderen. Veel bakken worden oneigenlijk gebruikt voor lozing van huishoudelijk afval.

Toepassen vervuiler betaalt

We gaan een deel van de kosten voor reiniging in rekening brengen bij kermissen, markten en evenementen.

Verstrekken plastic en zakken tegen vergoeding

Door een geringe vergoeding per rol te vragen wordt het oneigenlijke gebruik van deze nu gratis zakken teruggedrongen, hetgeen tot een kostenbesparing leidt. Een invoering van € 0,10 per rol zal al leiden tot hogere opbrengst van € 100.000.

Verhoging kosten afvalinzameling en verwerking

Deze claim van € 1.475.000 structureel voor 2019-2023 hebben we opgenomen, omdat de kosten van afvalverzameling en -verwerking zijn gestegen. Bijvoorbeeld die van kunststofsortering (inclusief blik en pakken), van de milieustraat (ook door meer aanbod) en van scheiding van grof restafval. Daarnaast zijn de budgetten voor afvalinzameling en -verwerking doorgerekend en deze blijken fors te laag te zijn.

De afgelopen jaren hebben we structureel te weinig budget om de kosten van DAR te kunnen dekken. Dit werd opgevangen ten koste van andere deelproducten in de openbare ruimte (wegen, straatverlichting et cetera).

Het is niet zo dat dit geld voorhanden was, maar daarvoor zijn andere dingen niet gedaan.

Rijksbelasting op verbranden restafval

Het Rijk heeft besloten om het tarief voor de afvalstoffenbelasting voor storten en verbranden van afvalstoffen te verhogen met € 13,21 naar € 31,39 per 1.000 kilo. De afvalstoffenbelasting is een kostenpost van de gemeentelijke zorgplicht voor de inzameling van particuliere huishoudelijke afvalstoffen. Deze melding betreft hierdoor een claim van € 400.000 structureel vanaf 2019. Er kan voor gekozen worden om de verhoging van de rijksbelasting op te vangen door de OZB voor woningen te verhogen.

7.4 Milieubeheer

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren gemeentelijke taken ter bescherming van het milieu. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> • de bescherming en de sanering van de kwaliteit van de bodem en de atmosfeer; • de beheersing van geluidhinder; • bescherming tegen straling en dergelijke; • verplaatsing van milieuhinderlijke bedrijven; • ongediertebestrijding; • RUD, Regionale Uitvoeringdiensten.	<ul style="list-style-type: none"> • invoeren milieuzones • inrichten aardgasvrije wijken

Tot dit taakveld behoren niet:

- taken op het gebied de zorg voor de waterkwaliteit, deze horen thuis onder taakveld 7.2;
- milieu-educatie, deze hoort thuis onder taakveld 4.3;
- afvalscheiding, deze hoort thuis onder taakveld 7.3.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60494	Beleidsimpl. wet- en regelgeving	25	25	25	25
60508	VTH Milieu	1.664	1.664	1.664	1.664
60516	Bodemtaken	44	44	44	44
60519	Geluidstaken	105	105	104	104
60533	Luchtvoorschr. RO, verkeer en wonen	373	373	373	373
60538	Uitvoering duurzaamheidsbeleid	329	329	329	329
60549	Uitvoering overig energiebeleid	1.319	1.319	1.319	1.319
61070	DUB Bodem	1.532	-41	-41	-41
61316	SSV gevelisolatie	0	0	0	0
61382	Green Capital	0	0	0	0
61397	Nijmegen aardgasvrij	1.400	1.500	1.500	1.500
67049	7.4 Milieubeheer Uitvoeringskn	1.499	1.505	1.505	1.505
E000188	E-projecten Milieu algemeen	0	0	0	0
E000215	E-projecten Geluid (compensabel)	2	2	2	2
E000216	E-projecten Lucht (compensabel)	32	32	2	2
E000217	E-projecten Bodem (compensabel)	2	2	2	2
E000218	E-projecten Energie (compensabel)	0	0	0	0
		8.327	6.859	6.828	6.828
Baten					
60516	Bodemtaken	52	52	52	52
60519	Geluidstaken	65	65	65	65
60549	Uitvoering overig energiebeleid	162	162	162	162
61070	DUB Bodem	0	269	269	269
61316	SSV gevelisolatie	0	0	0	0
61382	Green Capital	0	0	0	0
E000188	E-projecten Milieu algemeen	0	0	0	0
E000215	E-projecten Geluid (compensabel)	2	2	2	2
E000216	E-projecten Lucht (compensabel)	32	32	2	2
E000217	E-projecten Bodem (compensabel)	2	2	2	2
E000218	E-projecten Energie (compensabel)	0	0	0	0
		315	583	553	553
Saldo van lasten en baten		8.012 N	6.275 N	6.275 N	6.275 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld		7.4 Milieubeheer
Benchmark gemeenten		
Arnhem		18
Eindhoven		20
Enschede		15
Groningen		13
Leiden		45
Maastricht		31
Tilburg		51
Gemiddelde benchmark		27
Nijmegen		41
Verschil Nijmegen t.o.v. benchmark		13 N

* Rood: inkomsten per inwoner
* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000		2020	2021	2022	2023
Kosten reductie					
Afbouwen subsidies milieu en cultuureducatie	in zomernota		50	75	100
Indexering subsidies natuur en milieu educatie			5	9	14
Milieuzone uitstellen (tot na 2023)		200	300	300	300
Stoppen energiebeleid (follow up)		200	200	200	200
Stoppen Power2 Nijmegen		100	100	100	100
Versoberen energiebeleid (follow up)	keuze college	100	100	100	100
Financiële techniek / onderzoeksopdrachten					
Vrijval reservering Energietransitiefonds	keuze college		2.000		
Onderzoeksopdracht extra educatie		pm	pm	pm	pm
Meldingen					
Milieuzone	in zomernota	100			
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		200	2.150	175	200

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Afbouwen subsidies milieu- en cultuureducatie

De Bastei ontvangt jaarlijks € 206.000 aan subsidie. Dit besteden ze aan praktijkgericht onderwijs over actuele maatschappelijke en milieukundige vraagstukken. We kunnen de subsidie aan de Bastei gefaseerd afbouwen met structureel € 100.000 vanaf 2023.

Indexering subsidies natuur- en milieueducatie

Wanneer we een bezuiniging toepassen van 1% per jaar in de periode 2021-2023 geeft dit een besparing van € 5.000 in 2021 oplopend naar € 14.000 in 2023.

Milieuzone uitstellen (tot na 2023)

De in 2016 vastgestelde Roetreductienorm heeft als doel schone lucht en gezonde inwoners. Het invoeren van een milieuzone is een van de maatregelen om deze norm te bereiken. Momenteel voeren we een verkenning uit naar de impact en haalbaarheid van een milieuzone in Nijmegen. In de verkenning wordt onder meer onderzocht wat nodig is voor een milieuzone waar alle inwoners baat bij hebben en met welke aspecten bij het invoeren van een

milieuzone rekening gehouden moet worden. Hiervoor is een jaarlijks budget beschikbaar van € 300.000. In hoeverre de gereserveerde middelen toereikend zijn voor de ambitie, wordt in de verkenning onderzocht. We kunnen de milieuzone uitstellen tot na 2023, vanwege de koppeling met de verwachte harmonisatie op rijksniveau. Hiermee besparen we in 2020 € 200.000 en in de jaren 2021, 2022 en 2023 € 300.000 per jaar.

Versoberen en stoppen energiebeleid (follow up)

De vrij besteedbare middelen bedragen € 460.000: € 300.000 voor de follow-up van Green Capital, € 60.000 voor projecten in het kader van de investeringsagenda regionale energietransitie en € 100.000 voor Power2Nijmegen. Bezuinigingen op klimaatgelden betekent aanpassing van de beleidsdoelstellingen. We zetten onze budgetten dan niet via de Investeringsagenda of Europese projecten in als handgeld voor katalysatorwerking. Ons budget maakt externe financiering mogelijk, versterkt de samenwerking tussen burgers, bedrijven en overheid en stimuleert derden om te investeren in duurzaamheid. We achten een besparing van jaarlijks € 100.000 realiseerbaar; een korting op follow up Green Capital en projecten zal daarmee worden doorgevoerd. Het volledig stoppen van projecten follow up Green Capital en andere EGC-projecten (European Green Capital) levert, op den duur, een extra bezuiniging van €200.000 op. Een groot deel van dit budget is reeds belegd.

Stoppen Power2 Nijmegen

De subsidie aan Power2Nijmegen (platform voor energietransitie; doelstelling is een energie neutraal Nijmegen) stopzetten levert een jaarlijkse besparing op van €100.000.

Vrijval reservering energietransitiefonds

Gelet op de financiële positie van de gemeente en het handhaven van het instrument duurzaamheidsleningen kan de reservering in de saldireserve voor het energietransitiefonds vrijvallen. Voor de resterende € 3 miljoen voor het Energietransitiefonds komen we binnen een half jaar met een uitwerking.

Milieuzone

Van het beschikbaar budget is in 2020 € 100.000 niet nodig.

7.5 Begraafplaatsen

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren gemeentelijke taken op het terrein van de lijkbezorging. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> • begraafplaatsen en crematoria; • lijkschouw (het vaststellen dat de betrokkene is overleden).	

Tot dit taakveld behoort niet:

- registratie van overlijden, dit hoort thuis onder taakveld 0.2.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60413	Beh. begraafplaatsen werz Vastgoed	31	31	31	31
		31	31	31	31
Saldo van lasten en baten		31 N	31 N	31 N	31 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	7.5 Begraafplaatsen en crematoria
Benchmark gemeenten	
Arnhem	0
Eindhoven	1
Enschede	1
Groningen	5
Leiden	-
Maastricht	0
Tilburg	0
Gemiddelde benchmark	1
Nijmegen	0
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	1 V

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Onder dit taakveld zijn geen mogelijkheden en meldingen opgenomen.

Cultuur en Cultureel Erfgoed

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren activiteiten ter bevordering van beeldende kunst, muziek, dans en toneel. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
	<ul style="list-style-type: none"> • subsidiëren van podia voor muziek, dans en toneel; • subsidiëren gezelschappen voor muziek, dans en toneel; • accommodaties voor beeldende kunst; • subsidies voor beeldend kunstenaars en projecten; • kunstaankopen waaronder kunstwerken in de openbare ruimte; • subsidiëren van cultuuruitingen op het gebied van film en video; • kunstzinnige vorming en cultuureducatie, bevorderen van een educatief aanbod; • culturele manifestaties waaronder herdenkingen; • overkoepelende organen voor kunstbeoefening.

Tot dit taakveld behoren niet:

- musea en oudheidkamers horen thuis onder taakveld 5.4;
- onderhoud en beheer van kunstwerken in de openbare ruimte horen thuis onder taakveld 5.7 als onderdeel van groenonderhoud;
- historische gebouwen en objecten met historische waarde horen thuis onder taakveld 5.5.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60067	4-5 mei	180	56	56	56
60068	Koningsdag Beleid	19	19	19	19
60073	Overige Evenementen beheer	164	317	330	330
60336	Vergoeding Cie	17	17	17	17
60337	Werkbudget BK	103	103	103	103
60572	Doornroosje	1.606	1.606	1.606	1.606
60574	LUX	1.147	1.147	1.147	1.147
60579	Stadsschouwburg en De Vereeniging	2.627	2.627	2.627	2.627
60588	Amateurkunst	367	367	367	367
60589	Cultuureducatie	3.792	3.792	3.792	3.792
61277	Festivals	316	316	316	316
61278	Productiehuizen	419	419	419	419
61279	Toptalent	76	76	76	76
61280	Cultuureducatie met kwaliteit	849	849	849	849
61281	Reg. Cult. educatie met kwaliteit	100	100	100	100
61366	Panden met culturele invulling	2.751	2.667	2.592	2.592
61398	75 jaar vrijheid	0	0	0	0
67031	5.3 Cultuurpres cultuurprod Uitkv	120	94	94	94
		14.654	14.571	14.509	14.509
Baten					
60073	Overige Evenementen beheer	50	50	50	50
61366	Panden met culturele invulling	2.924	2.924	2.924	2.924
		2.975	2.975	2.975	2.975
Saldo van lasten en baten		11.679 N	11.597 N	11.535 N	11.535 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.
Benchmark gemeenten	
Arnhem	77
Eindhoven	117
Enschede	83
Groningen	72
Leiden	66
Maastricht	90
Tilburg	63
Gemiddelde benchmark	81
Nijmegen	67
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	14 V

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000		2020	2021	2022	2023
Kosten reductie					
Amateurkunst			3	7	10
Besparing middelen cultuur	in zomernota	352	354	132	
Cultuureducatie - brede school		364	364	364	364
Cultuureducatie - cultuurcoach			60	60	60
Cultuureducatie - stoppen subsidie kunstbus		50	50	50	50
Cultuureducatie met kwaliteit - Lindenberg		100	100	100	100
Evenementenbeheer onderuitputting	keuze college	20	20	20	20
Indexering festivals/productiehuizen			3	7	10
Indexering LUX, S&V en Lindenberg			60	120	180
Indexering subsidieregeling SCIN				5	8
Inleveren op coalitiemiddelen cultuur		148	146	368	150
Onderzoeksbudget cultuur onderuitputting	keuze college	50	50	50	50
Stoppen programmering Besiendershuis		34	34	34	34
Subsidie Doornroosje verlagen		200	200	200	200
Volledig inleveren op coalitiemiddelen cultuur (extra t.o.v. € 5 ton)		500	500	500	500
Financiële techniek / onderzoekopdrachten					
Onderzoekopdracht culturele instellingen		pm	pm	pm	pm
Villanova		pm	pm	pm	pm
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		422	424	202	70

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Amateurkunst

Dit betreft subsidies voor het versterken van de interactie tussen amateurmuzikanten en bewoners van de gemeente Nijmegen. Amateurs kunnen een beroep doen op de subsidieregeling. Wanneer we een bezuiniging toepassen van 1% per jaar in de periode 2021-2023 geeft dit een besparing van €3.000 in 2021 oplopend naar € 10.000 in 2023.

Besparing middelen cultuur

De keuze ligt voor om € 350.000 van de extra middelen vanuit het coalitieakkoord in te zetten ter dekking van de kapitaallasten van de investeringen in Museum Het Valkhof. In de jaren 2020 t/m 2022 laten we een deel van de middelen die niet nodig zijn voor de kapitaallasten (bouw start pas in 2021 en duurt t/m 2023) vrijvallen.

Cultuureducatie Brede School

Dit betreft een subsidie aan de brede scholen voor cultuureducatie. Dit is gekoppeld aan het beleid dat gevoerd wordt met betrekking tot brede scholen binnen programma onderwijs. De subsidie loopt tot en met 2019. Deze besparing zou ook in het gehele beleid dat wordt gevoerd voor de brede scholen moeten worden afgewogen. Het volledig stoppen met de subsidie voor cultuureducatie voor brede scholen bespaart jaarlijks € 364.000.

Cultuureducatie Cultuurcoaches

Door het schrappen van de activiteiten van de cultuur-combinatiefunctionarissen (cultuurcoaches) kan er financiële ruimte ontstaan. Deel van de activiteiten worden betaald door het Rijk. De verantwoording wordt gemeentebreed opgesteld. In deze verantwoording zit € 700.000 ruimte. Zonder het verlies van Rijksmiddelen kan er dus een afweging gemaakt worden omtrent de combinatiefunctionarissen. Deze afweging dient ook bij Welzijn en Sport plaats te vinden. Op basis van het percentage dat cultuur bijdraagt aan de verantwoording en het overschot van deze verantwoording is het verdedigbaar om voor sport mogelijk een bedrag van € 60.000 op te nemen. De cultuur-combinatiefunctionaris is een functie die is uitbesteed aan de Lindenberg. De inzet van combinatiefunctionarissen en de eventuele bezuiniging hierop zou in breder perspectief afgewogen kunnen worden.

Cultuureducatie - stoppen subsidie Kunstbus

Jaarlijks krijgt de Lindenberg een subsidie van € 50.000 voor de uitvoering van de Kunstbus. Hiermee worden kinderen van scholen in de onder- en middenbouw vervoerd naar musea en ander instellingen.

Cultuureducatie met kwaliteit - Lindenberg

Stichting de Lindenberg krijgt een specifieke subsidie van € 100.000 voor het uitvoeren van cultuureducatie met kwaliteit. Deze subsidie is cofinanciering van de subsidie die de Lindenberg vanuit het Fonds Cultuurparticipatie ontvangt. Bij het stopzetten van deze subsidie zal de Lindenberg ook die € 100.000 vanuit het Fonds niet meer ontvangen.

Evenementenbeheer onderuitputting

Voor diverse werkzaamheden met betrekking tot evenementen (Koningsdag/Sinterklaas/Kerst) is € 80.000 begroot; in de afgelopen jaren waren de werkelijke kosten ongeveer € 60.000. Hier zou een bezuiniging van € 20.000 kunnen worden gerealiseerd.

Indexering subsidies festivals/productiehuizen

Voor de diverse festivals en productiehuizen worden er jaarlijkse diverse subsidies verstrekt van in totaal € 710.000. Een mogelijkheid is een bezuiniging toepassen van 1% per jaar in de periode 2021-2023. Wanneer we een bezuiniging toepassen van 1% per jaar in de periode 2021-2023 geeft dit een besparing van €3.000 in 2021 oplopend naar € 10.000 in 2023. In de vorige coalitieperiode zijn de festivals en productiehuizen 4 jaar niet geïndexeerd.

Indexering LUX, S&V, Lindenberg

Wanneer we een bezuiniging toepassen van 1% per jaar in de periode 2021-2023 geeft dit een besparing van € 60.000 in 2021 oplopend naar € 180.000 in 2023. Het merendeel van de lasten van culturele instellingen bestaat uit kosten van personeel en huisvesting. Deze kosten zijn de laatste jaren behoorlijk gestegen.

Indexering subsidieregeling SCIN

Er is jaarlijks € 250.000 beschikbaar voor de Subsidieregeling Culturele Initiatieven (SCIN). Deze subsidieregeling is bedoeld voor nieuwe en vernieuwende culturele activiteiten en projecten; deze moeten een aanvulling zijn op het bestaande reguliere aanbod. Wanneer we een bezuiniging toepassen van 1% per jaar in de periode 2021-2023 geeft dit een besparing in 2022 van € 5.000 oplopend naar € 8.000 in 2023.

Inleveren op coalitiemiddelen cultuur

In het coalitieakkoord is structureel € 1 miljoen voor cultuur toegevoegd; deze melding gaat ervan uit dat hier € 500.000 op bezuinigd wordt. Dit in combinatie met de melding deze besparing op de middelen voor cultuur in te zetten voor de investering in Museum Het Valkhof. Hierbij wordt de continuïteit van de Schouwburg en de Vereniging en Museum Het Valkhof gehandhaafd, maar wordt uitvoering van de nieuwe cultuurvisie gestopt.

Onderzoeksbudget cultuur onderuitputting

Er is een algemeen budget van € 100.000 voor onderzoeken en overige kosten beschikbaar met betrekking tot de culturele instellingen. In de praktijk blijft hier jaarlijks een budget van € 50.000 over. Dit zou kunnen worden bezuinigd.

Stoppen programmering Besiendershuis

De stichting NOX voert activiteiten uit in het kader van de creatieve stad. Voor de programmering hiervan in het Besiendershuis ontvangen zij een subsidie van € 34.000.

Subsidie Doornroosje verlagen

Doornroosje krijgt een meerjarige subsidie van € 1.4 miljoen. Deze loopt in 2019 af; per 2020 worden er nieuwe afspraken gemaakt. Doornroosje heeft de afgelopen jaren goed gedraaid en heeft een gezond eigen vermogen opgebouwd. De afgelopen jaren lieten ze een positief resultaat zien. Subsidie aan Doornroosje met € 200.000 verlagen met ingang 2020 lijkt een mogelijkheid.

Volledig inleveren op coalitiemiddelen cultuur

In het coalitieakkoord is structureel € 1 miljoen voor cultuur toegevoegd; hiermee zou dit worden teruggedraaid.

Onderzoeksopdracht culturele instellingen

Door middel van een onderzoeksopdracht kan worden gezien of de subsidie kan worden verlaagd. In 2014 is er een onderzoeksopdracht geweest naar een besparing van € 700.000 op de grote 6 instellingen. Dit is bij de coalitieonderhandelingen gehalveerd naar € 350.000. Er is toen bekeken wat samenwerken in de backoffice en gezamenlijke inkoop van energie en dergelijke op zou leveren. Na onderzoek is er een verdeelsleutel gemaakt en is dat bij iedereen ingeboekt. Een gevolg was dat twee instellingen het niet meer gered hebben.

Villanova

De Villanovastraat 2-4-6 is een pand met culturele bestemming dat vanuit financieel technisch oogpunt voordelig is om te verkopen. De boekwaarde is € 170.000. Geschatte verkoopprijs nader te bepalen. Structureel exploitatietekort betreft € 13.000. In plaats van verkoop kan er ook gekeken worden naar herontwikkeling van de locatie door ons ontwikkelingsbedrijf zodat er mogelijk meer inkomsten gegenereerd kunnen worden. Voor de Villanovastraat is een investering gepland voor het atelierbeleid van € 1 miljoen. Bij verkoop vervalt deze investering, of moet dit plaatsvinden op een andere locatie.

5.4 Musea

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren activiteiten gericht op het verwerven, behouden, wetenschappelijk onderzoeken en presenteren van kunst en cultuur. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> historische archieven. archeologie, heemkunde	<ul style="list-style-type: none"> musea, exposities;

Niet tot dit taakveld behoren:

- archieven voor reguliere werkzaamheden horen onder taakveld 0.4;
- historische gebouwen, beschermde stads- en dorpsgezichten. Deze horen onder taakveld 5.5.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60575	Museum het Valkhof	2.225	2.225	2.225	2.225
60576	Bastei / informatiecentrum WOII	463	463	463	463
61143	Archeologisch beleid en onderzoek	102	102	102	102
61330	Beheer en ontsluiten Nijmegen	72	72	72	72
61331	Dienstverlening Nijmegen	20	20	20	20
61332	Archiefwerkzh.voor derden	16	16	16	16
67032	5.4 Musea Uitvoeringskn	2.904	2.906	2.906	2.905
E000187	Externe opdrachten Archeologie	22	22	22	22
		5.824	5.827	5.827	5.826
Baten					
60576	Bastei / informatiecentrum WOII	0	0	0	0
61331	Dienstverlening Nijmegen	7	7	7	7
61332	Archiefwerkzh.voor derden	475	475	475	475
61333	Wettelijke Inspecties GR's	36	36	36	36
E000187	Externe opdrachten Archeologie	191	191	191	191
		708	708	708	708
Saldo van lasten en baten		5.116 N	5.119 N	5.119 N	5.118 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	5.4 Musea
Benchmark gemeenten	
Arnhem	28
Eindhoven	22
Enschede	13
Groningen	73
Leiden	58
Maastricht	4
Tilburg	32
Gemiddelde benchmark	33
Nijmegen	30
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	3 V

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Kosten reductie				
Indexering Bastei/WOII		5	10	14
Indexering Museum Valkhof		22	44	67
Stoppen regio archeologie	in zomernota	50	50	50
Stoppen uitvoering motie Hillen	in zomernota	50	50	50
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		100	100	100

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Indexering Bastei/WOII

Wanneer we een bezuiniging toepassen van 1% per jaar in de periode 2021-2023 geeft dit een besparing van € 5.000 in 2021 oplopend naar € 14.000 in 2023. Het merendeel van de lasten van culturele instellingen bestaat uit kosten van personeel en huisvesting; deze kosten zijn de laatste jaren behoorlijk gestegen.

Indexering Museum Het Valkhof

Wanneer we een bezuiniging toepassen van 1% per jaar in de periode 2021-2023 geeft dit een besparing van €22.000 in 2021 oplopend naar € 67.000 in 2023. Het merendeel van de lasten van culturele instellingen bestaat uit kosten van personeel en huisvesting; deze kosten zijn de laatste jaren behoorlijk gestegen.

Stoppen regio-archeologie

Voor regiogemeenten vertolken wij de rol van bevoegd gezag. Als we daarmee stoppen, levert ons dit een besparing op van ongeveer € 50.000 per jaar.

Stoppen met uitvoering motie Hillen

De afgelopen jaren hebben we de motie Hillen uitgevoerd. Bij particuliere projecten waarbij onderzoek niet verplicht is, bieden wij aan om archeologisch onderzoek te doen als de locatie vanuit dit perspectief interessant is. Als we hiermee stoppen levert dit een structurele besparing op van € 50.000 per jaar.

5.5 Cultureel erfgoed

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren taken gericht op conserveren en voor publiek toegankelijk maken van cultureel erfgoed. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> Erfgoedwet, hebben van een monumenten commissie. Vergunning verlening, toezicht en handhaving cultureel erfgoed. Beleid/zorgplicht voor en verankeringen van erfgoed bij ruimtelijke ontwikkelingen onderhoud rijksmonumenten 	<ul style="list-style-type: none"> Gemeentelijke monumenten, Nijmegen heeft een verordening gemeentelijke monumenten vastgesteld. Aan deze verplichtingen moeten we voldoen. Bij intrekken van de verordening wordt deze verplichting opgeheven. subsidie, beheer, onderhoud, toezicht en handhaven van cultureel erfgoed; het (digitaal) zichtbaar maken van cultuurhistorische waarden.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
61144	Verleden Verbeeld	239	314	219	219
61145	Bescherming en Instandhouding	113	82	81	81
61272	Restauratie Monumenten	26	26	26	26
61367	Cultuurhistorie	670	667	662	662
67033	5.5 Cultureel erfgoed Uitvoeringskn	346	347	347	347
		1.394	1.435	1.334	1.334
Baten					
61367	Cultuurhistorie	328	328	328	328
		328	328	328	328
Saldo van lasten en baten		1.066 N	1.107 N	1.006 N	1.006 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	5.5 Cultureel erfgoed
Benchmark gemeenten	
Arnhem	7
Eindhoven	4
Enschede	-
Groningen	2
Leiden	11
Maastricht	12
Tilburg	1
Gemiddelde benchmark	5
Nijmegen	6
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	1 N

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Kosten reductie				
Huis van de Nijmeegse Geschiedenis		35	35	35
Organisatie Limes congres en Faces&Fences		95		
Uitvoeringsbudget Verleden Verbeeld	100	100	100	100
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	0	0	0	0

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Huis van de Nijmeegse Geschiedenis

Huis van de Nijmeegse Geschiedenis zit in de Mariënburkappel, de huur wordt vanuit het programma betaald. Aangezien het pand in eigendom is van de gemeente zal de bezuiniging bij vastgoed leegstand opleveren.

Organisatie Limes Congres en Faces&Fences

In 2021 is Nijmegen gaststad van het internationale Limes Congres. De voorbereiding en organisatie van het congres is in volle gang. Het stopzetten biedt in 2021 een besparing van € 95.000.

Uitvoeringsbudget Het Verleden Verbeeld

De ambities op het gebied van erfgoed zijn hoog en sluiten aan op Old City, Young Vibe. Jaarlijks is er een uitvoeringsbudget van € 100.000 voor activiteiten om het publiek te informeren en de verhalen te vertellen van het cultureel erfgoed van Nijmegen. Onderdeel hiervan is de nominatie van de Limes voor de Unesco Werelderfgoedlijst; hiervoor worden zichtbaarheid en publieksbereik gevraagd.

5.6 Media

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren de zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> lokale pers, lokale omroep;	<ul style="list-style-type: none"> bibliotheken, artotheek, videotheek; lokale informatievoorziening (bijvoorbeeld m.b.v. ICT); overkoepelende organen.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60577	Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid	5.649	5.649	5.649	5.649
61392	Media	340	340	340	340
		5.989	5.989	5.989	5.989
Saldo van lasten en baten		5.989 N	5.989 N	5.989 N	5.989 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	5.6 Media
Benchmark gemeenten	
Arnhem	52
Eindhoven	2
Enschede	18
Groningen	2
Leiden	33
Maastricht	42
Tilburg	31
Gemiddelde benchmark	26
Nijmegen	34
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	8 N

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Kosten reductie				
Bibliotheek subsidie verlagen	0	0	0	330
Indexering Bibliotheek		60	113	170
RN7	200	200	200	200
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	0	0	0	0

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Bibliotheek subsidie verlagen

Deze melding betreft een bezuinigingsmogelijkheid op de bibliotheek van € 0,5 miljoen in 2023. De maatregel om de indexering trapsgewijs met 1,2,3% te verlagen wordt meegenomen, waardoor er een bedrag van € 330.000 in 2023 zou kunnen worden bezuinigd. Er is zeker 3 jaar nodig om deze substantiële korting te effectueren. In het coalitieakkoord is afgesproken om binnen bestaand budget een bibliotheekfunctie te realiseren in Lindenholt. Bij deze bezuiniging moet gekeken worden naar alle bibliotheekfuncties en -vestigingen; heroverwegingen en reorganisatie zullen moeten plaatsvinden.

Indexering Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid

Wanneer we een bezuiniging toepassen van 1% per jaar in de periode 2021-2023 geeft dit een besparing van € 60.000 in 2021 oplopend naar € 170.000 in 2023. Het merendeel van de lasten van culturele instellingen bestaat uit kosten van personeel en huisvesting. Deze zijn de laatste jaren behoorlijk gestegen.

Het lijkt mogelijk om de subsidie aan de bibliotheek vanaf 2021 te verlagen, vanwege de positieve resultaten van de afgelopen jaren en het gezonde eigen vermogen. Dit moet wel worden onderzocht en verbonden worden met de uitkomsten van het onderzoek naar wijkaccommodaties en de extra bibliotheekfunctie in Lindenholt.

RN7

Met een bezuiniging van €200.000 op de streekomroep RN7 zal de professionalisering van de omroep worden gestopt en zal omgevormd moeten worden naar een vrijwilligersorganisatie met 1 beroepskracht. Daarnaast speelt de omvorming van lokale omroep naar streekomroep. Samen met andere gemeenten subsidiëren we de omroep en hebben we afgesproken toe te groeien naar een gelijke bijdrage per inwoner; dat proces loopt nog.

Sport

5.1 Sportbeleid en activering

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren de niet-fysieke maatregelen ter stimulering van professionele- en amateursport. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
	<ul style="list-style-type: none"> • stimuleren van (amateur en professionele) topsport; • ondersteunen en stimuleren recreatieve sportbeoefening; • ondersteunen van organisaties die zich met sport bezig houden; • sport in de buurt en combinatiefuncties

Tot dit taakveld behoren niet:

- sportvelden en sportaccommodaties, deze horen thuis onder taakveld 5.2;
- schoolsportdagen horen thuis onder taakveld 4.3.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
61334	Sportstimulering	54	54	54	54
61335	Versterken sportverenigingen	91	91	91	91
61336	Topsport	168	168	168	168
61337	Zwemmen	2.021	2.021	2.021	2.021
61338	Overige subsidies	194	194	194	194
61339	Product Sport Algemeen	147	147	147	147
61375	Sportontwikkeling	775	678	678	678
67029	5.1 Sportbeleid en activering Uitvkv	1.711	1.711	1.711	1.711
		5.161	5.064	5.064	5.064
Baten					
61375	Sportontwikkeling	89	89	89	89
		89	89	89	89
Saldo van lasten en baten		5.072 N	4.975 N	4.975 N	4.975 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	5.1 Sportbeleid en activering
Benchmark gemeenten	
Arnhem	106
Eindhoven	9
Enschede	9
Groningen	4
Leiden	10
Maastricht	17
Tilburg	8
Gemiddelde benchmark	23
Nijmegen	27
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	4 N

* Rood: inkomsten per inwoner
* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Kosten reductie				
Inboeken afbouw onderhoudssubsidie Hockey	25	35	50	50
Onderzoek naar subsidies Sportfondsenbaden (zwemmen)	in zomernota	500	500	500
Product sport algemeen onderuitputting	keuze college	75	75	75
Product sport algemeen volledig		75	75	75
Sportontwikkeling - combinatiefunctionarissen	keuze college	150	150	150
Subsidies Sport	in zomernota	50	50	50
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	125	775	775	775

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Inboeken afbouw onderhoudssubsidie hockey

De onderhoudssubsidie hockey wordt de komende jaren afgebouwd. Hiermee wordt extra ruimte gecreëerd op het subsidiebudget.

Onderzoek naar subsidies Sportfondsenbaden (zwemmen)

Momenteel ontvangt Sportfondsen Nijmegen jaarlijks een subsidie van € 1.500.000 voor de zwembaden in haar beheer.

Het voorstel is om deze subsidie met € 500.000 terug te brengen. Dit kan op 2 manieren:

1. het sluiten van een zwembad en het verkopen van het vastgoed;
2. het verminderen van de subsidie.

Beide opties willen we gaan onderzoeken.

Product sport algemeen - onderuitputting en volledig

Op basis van de werkelijke uitgaven van de afgelopen jaren is er op de post van product sport algemeen budgetruimte over van € 75.000. Het volledige budget van € 150.000 is niet gelabeld aan bepaalde activiteiten; hieruit worden jaarlijks incidentele relevante zaken uit gedekt. De kosten die daarmee gemoeid zijn komen voort uit diverse samenwerkingsagenda's met belangrijke partners als de GGD, de HAN, de Radboud Universiteit in het kader van bijvoorbeeld de Kennisagenda Sport, en -naast diverse samenwerkingsagenda's- ook de nota's binnen- en buitensport.

Sportontwikkeling - Combinatiefunctionarissen

Door het niet volledig, maar deels schrappen van de activiteiten van de sport-combinatiefunctionarissen kan er financiële ruimte ontstaan. Een deel van de activiteiten wordt bekostigd door het Rijk. De verantwoording wordt gemeentebreed opgesteld. In deze verantwoording zit € 700.000 ruimte. Zonder het verlies van Rijksmiddelen kan er dus een afweging gemaakt worden omtrent de combinatiefunctionarissen. Deze afweging dient ook bij Welzijn en Cultuur plaats te vinden. Op basis van het percentage dat Sport bijdraagt aan de verantwoording en het overschot van deze verantwoording van € 700.000, is het verdedigbaar om voor sport mogelijk een bedrag van € 300.000 op te nemen. De inzet van combinatiefunctionarissen en de eventuele bezuiniging hierop dient in breder perspectief afgewogen te worden.

Subsidies sport

Deze melding betreft een bezuiniging op subsidies voor sport van € 50.000 in 2020. Deze bezuiniging is eenvoudig te realiseren en heeft weinig impact.

5.2 Sportaccommodaties

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren alle accommodaties voor sportbeoefening. Hieronder ziet u de taken die onder dit taakveld vallen, met een onderscheid naar wettelijk en niet-wettelijk taken.

Wettelijke taken	Niet-wettelijke taken
<ul style="list-style-type: none"> Bewegingsonderwijs	<ul style="list-style-type: none"> sporthallen, zwembaden, schaatshallen etc.; (groene en kunst)velden, terreinen en opstallen, inclusief faciliteiten en technische voorzieningen; trapveldjes in de wijk.

Tot dit taakveld behoren niet:

- gymlokalen en velden die horen bij de exploitatie van scholen horen thuis onder taakveld 4.2.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60364	Buitensportaccommodaties	9	0	0	0
61359	Binnensportaccommodaties	3.664	3.846	4.018	3.706
61360	Jan Massinkhal	615	614	612	569
61361	Buitensportaccommodaties	4.180	4.402	4.552	4.338
61362	Triavium	2.216	2.215	2.214	2.111
67030	5.2 Sportaccommodaties Uitvoeringskn	2.169	2.169	2.169	2.169
		12.854	13.246	13.565	12.893
Baten					
61359	Binnensportaccommodaties	2.364	2.364	2.364	2.052
61360	Jan Massinkhal	366	366	366	324
61361	Buitensportaccommodaties	739	739	740	526
61362	Triavium	1.453	1.453	1.453	1.350
		4.923	4.923	4.923	4.251
Saldo van lasten en baten		7.931 N	8.323 N	8.642 N	8.642 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	5.2 Sportaccommodaties
Benchmark gemeenten	
Arnhem	4
Eindhoven	55
Enschede	46
Groningen	61
Leiden	53
Maastricht	50
Tilburg	72
Gemiddelde benchmark	49
Nijmegen	46
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	2 V

* Rood: inkomsten per inwoner
* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000		2020	2021	2022	2023
Kosten reductie					
Effect afschaffen BTW-afdracht op opbrengsten	in zomernota	75	75	75	75
Jan Massinkhal afstoten					
Onderuitputting onderhoud buitensportaccommodaties	keuze college	50	50	50	50
Onderuitputting onderhoud binnensportaccommodaties	keuze college	50	50	50	50
Inkomensverhogend					
Binnensport hogere baten	in zomernota	50	50	50	50
Buitensport hogere baten	in zomernota	25	25	25	25
Tariefsverhoging Triavium	in zomernota	150	150	150	150
Meldingen					
Diverse meldingen vanuit sportaccommodaties	in zomernota	-94	-102	-110	-116
Sloop clubhuis Rugby en renovatie kleedkamers	in zomernota	-90			
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		216	298	290	284

Effect afschaffen btw-afdracht op opbrengsten

Vanwege het afschaffen van btw op sport ontstaat er een voordelig resultaat, omdat de btw van 6% (2018) niet meer afgedragen dient te worden. Dit effect zou feitelijk pas bij de Nota Slotwijzigingen benoemd worden, omdat nog niet bekend is wat het uitkeringsniveau van de SPUK-subsidie (compensatie voor de niet aftrekbare btw) zal worden. Volgens de VNG zou dit echter 100% moeten bedragen, zodat de baten dan niet ter dekking van een eventueel tekort nodig zijn. Zekerheid hebben we pas in 2020. Naar verwachting betreft dit € 75.000 vanaf 2020.

Jan Massinkhal afstoten

Dit betreft geen wettelijke taak. Er is geen bewegingsonderwijs in de Jan Massinkhal. Bij het volledig afstoten van de Jan Massinkhal vervalt gedeeltelijk de opbrengstverhoging van de zomernota van totaal € 50.000. Er zou onderzocht kunnen worden of de Jan Massinkhal aan een commercieel bedrijf verkocht kan worden.

Onderhoud buitensportaccommodaties

Dit betreft geen wettelijke taak. We hebben in Nijmegen 24 sportparken ingericht voor één of meer sporten per accommodatie. Zo zijn er bijvoorbeeld 18 sportparken met een of meerdere voetbalvelden. Er is één atletiekaccommodatie, drie hockeycomplexen, één honk- en softbalaccommodatie, drie sportparken met korfbalverenigingen en één rugby-accommodatie. In het onderhoudsbudget binnen- en buitensportaccommodaties zit bij de huidige uitgaven ruimte van € 100.000. Voor onderhoud buitensport zou de helft ingeboekt kunnen worden, een besparing van € 50.000. Risico omtrent een hogere aanbesteding zit verwerkt in de risicoparagraaf.

Onderhoud binnensportaccommodaties

In alle binnensportaccommodaties vindt bewegingsonderwijs plaats. Bewegingsonderwijs is wettelijk verplicht. Indien voldaan wordt aan de eisen voor bewegingsonderwijs kan er gekozen worden om een deel van de binnensportaccommodaties te sluiten; deze zijn dan namelijk niet meer wettelijk noodzakelijk. De gemeente heeft 6 sporthallen, 9 sportzalen en 14 gymzalen in beheer. In het onderhoudsbudget binnen- en buitensportaccommodaties zit bij de huidige uitgaven een ruimte van € 100.000. Voor onderhoud binnensportaccommodaties zou de helft als besparing ingeboekt kunnen worden (€ 50.000). Risico omtrent een hogere aanbesteding zit verwerkt in de risicoparagraaf.

Binnensport hogere baten

Door de tarieven met 5% te verhogen is circa € 50.000 te realiseren (exclusief bewegingsonderwijs vanwege doordecentralisatie-afspraken).

Buitensport hogere baten

Om het rendement te verhogen bestaat de mogelijkheid om naast de nog lopende jaarlijkse huurverhoging (10 jaar +5% bovenop de indexering tot seizoen 2022-2023) eenmalig de tarieven extra te verhogen met 5% (niet voor het bewegingsonderwijs vanwege doordecentralisatievergoeding). Dit levert ca. € 25.000 op.

Tariefsverhoging Triavium

Deze melding betreft € 150.000 extra opbrengsten vanaf 2020 door tariefsverhoging. Er is gerekend met € 2 verhoging op de entree en € 4 op de abonnementen (van € 194,35 naar € 198,35).

Diverse meldingen vanuit sportaccommodaties

Het gaat hier om een clustering van meldingen met betrekking tot de exploitatie van sportaccommodaties van totaal € 75.000 oplopend tot € 116.000. Onder meer vanwege een duurdere brandverzekering en hogere OZB aanslagen, maar ook de aanleg van nieuwe sportvelden (structureel een bedrag van € 81.000 vanaf 2023) en de bouw van nieuwe gymzalen (De Grote Boel en De Stelt; vanaf 2023 structureel een bedrag van € 35.000).

Sloop clubhuis rugby en renovatie kleedkamers

Er is een investeringsvoorstel gedaan voor de verplaatsing van het clubhuis van de rugbyclub. Daarnaast wordt er nu een melding gedaan om € 90.000 te halen uit de onderhoudsreserve voor de sloop van het oude clubhuis en de renovatie van de bestaande kleedkamers.

Financiën

0.3 Beheer overige gebouwen en grond

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren taken met betrekking tot onroerend goed dat niet in exploitatie is en niet aan een specifiek beleidsveld is toe te delen:

- beheer, verhuur, instandhouding van gebouwen, gronden en landerijen die de gemeente (al of niet tijdelijk) in bezit heeft en niet in exploitatie neemt.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
67005	0.3 Beheer overig geb en grond Uitv	662	662	662	662
		662	662	662	662
Saldo van lasten en baten		662 N	662 N	662 N	662 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
Benchmark gemeenten	
Arnhem	9
Eindhoven	6
Enschede	21
Groningen	1
Leiden	9
Maastricht	17
Tilburg	24
Gemiddelde benchmark	10
Nijmegen	4
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	6 V

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Onder dit taakveld zijn geen mogelijkheden en meldingen opgenomen.

0.5 Treasury

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren de activiteiten van de gemeente met betrekking tot de treasury-functie:

- financiering, beleggingen, dividenden etc. waaronder dividend nutsbedrijven.;
- Schenkingen en legaten.

NB alle reële rente zoals die kan voorkomen op categorie 5.1 Rente moet op dit taakveld worden geboekt. Vanaf dit taakveld wordt de reële rente middels categorie 7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente toegerekend aan de taakvelden.

Binnen het taakveld *Treasury* zijn met name de activiteiten op het terrein van financiering en beleggingen ondergebracht. De opbrengst van beleggingen betreft de dividenduitkering van de BNG en de DAR. Deze zijn niet autonoom beïnvloedbaar. Het instrument financiering wordt ingezet om te voorzien in de financieringsbehoefte (tegen zo laag mogelijke rente-kosten) van de gemeente Nijmegen. Hierbij moet voldaan worden aan wet- en regelgeving, waaronder de Wet Fido (Wet Financiering decentrale overheden). Dit instrument wordt dus niet ingezet om extra middelen te genereren.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60778	Financiering	12.514	10.895	8.993	8.993
61073	Bespaarde rente reserves	8	8	8	8
		12.521	10.903	9.000	9.000
Baten					
60777	Opbrengst beleggingen	523	523	523	523
60778	Financiering	14.249	12.366	10.183	10.183
61073	Bespaarde rente reserves	1.171	1.243	1.330	1.330
		15.942	14.131	12.035	12.035
Saldo van lasten en baten		3.421 V	3.228 V	3.035 V	3.035 V

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	0.5 Treasury
Benchmark gemeenten	
Arnhem	9
Eindhoven	10
Enschede	13
Groningen	19
Leiden	27
Maastricht	2
Tilburg	38
Gemiddelde benchmark	16
Nijmegen	16
Verschil Nijmegen t.o.v. benchmark	0

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000		2020	2021	2022	2023
Meldingen					
Financieringsvoordeel	in zomernota	600			
Verlaging storting saldireserve a.g.v. bijstelling rekenrente	in zomernota	450	450	450	450
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		1.050	450	450	450

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Financieringsvoordeel

Omdat de marktrente nu lager is dan de rente waarmee in de begroting is gerekend, verwachten we een eenmalig voordeel van € 600.000 in 2020.

Verlaging storting saldireserve als gevolg van bijstelling rekenrente

Op grond van voorschriften in het Besluit Begroting en Verantwoording stellen we vanwege de lagere marktrente de interne rekenrente naar beneden bij naar 0,8% in 2020 en latere jaren. Het verlagen van de rekenrente is grotendeels budgettair neutraal. De lagere toerekening van rentelasten aan de taakvelden betekent namelijk een lagere opbrengst op het taakveld Treasury. De lagere rekenrente heeft als gevolg dat er minder rente wordt toegerekend aan het eigen vermogen. Dit levert jaarlijks een voordeel op van € 450.000 in de programmabegroting. De toevoegingen aan de saldireserve wordt met dit bedrag verlaagd.

0.61 OZB woningen

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoort de onroerend zaakbelasting op de woning:

- belasting op eigendom woningen;
- heffing en waardering woningen;
- uitvoering OZB;
- bezwaar en beroep.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60737	Aanslagen woningen	24	24	24	24
60738	Bezwaar & beroep woningen	15	15	15	15
60740	Gegevensverzameling woningen	13	13	13	13
60741	Inning en dwanginvordering woningen	1	1	1	1
60745	Waardebepaling woningen	7	7	7	7
60746	Waardevastelling woningen	7	7	7	7
67008	0.61 OZB woningen Uitvoeringskosten	935	935	935	935
		1.001	1.001	1.001	1.001
Baten					
60741	Inning en dwanginvordering woningen	467	467	467	467
60742	Opbrengst OZB Woningen eigenarendeel	44.199	44.801	43.875	43.875
		44.666	45.268	44.341	44.341
Saldo van lasten en baten		43.664 V	44.267 V	43.340 V	43.340 V

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	0.61 OZB woningen
Benchmark gemeenten	
Arnhem	144
Eindhoven	144
Enschede	128
Groningen	144
Leiden	169
Maastricht	58
Tilburg	89
Gemiddelde benchmark	125
Nijmegen	245
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	120 V

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Inkomensverhogend				
Verhogen OZB vanwege hogere rijksbelasting afvalverbranding in zomernota	400	400	400	400
Verhogen OZB woningen met 2,5%	1.100	1.100	1.100	1.100
Verhogen OZB woningen met nog eens 2,5%	1.100	1.100	1.100	1.100
Verschuiving hondenbelasting naar OZB (kwijschelding en controle)	1.237	1.237	1.237	1.237
Meldingen				
OZB inkomsten a.g.v. woningbouw in zomernota	8	-90	60	470
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	408	310	460	870

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Verhogen OZB woningen vanwege hogere rijksbelasting afvalverbranding

Door het verhogen van de rijksbelasting op het verbranden van restafval stijgen de lasten met € 400.000 (taakveld Afval). Afschaffing van de afvalstoffenheffing kunnen we bekostigen door verhoging van de OZB-woningen.

Verhogen OZB-opbrengst met 2.5%

Het verhogen van de OZB-opbrengst heeft direct gevolgen voor de eigenaren van woningen. Als het OZB-tarief in 2020 met 2,5% wordt verhoogd, betaalt een woningeigenaar met een woning van € 234.000 op jaarbasis € 14 extra (indicatief).

Verhogen OZB woningen met nog eens 2,5%

Verhogen we het tarief met nog eens 2,5%, dan betekent dat voor dezelfde woningeigenaar een stijging van € 28 (indicatief).

Verschuiving hondenbelasting naar OZB

Het is mogelijk om de hondenbelasting af te schaffen en dit te compenseren via de OZB woningen. Zie ook de toelichting bij de mogelijkheid afschaffen hondenbelasting.

OZB-inkomsten als gevolg van woningbouw

In de begroting 2019-2022 is een meerjarenraming opgenomen. Ieder jaar actualiseren we de meerjarenbegroting op basis van actuele cijfers.

0.62 OZB niet-woningen

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoort de onroerend zaakbelasting op niet-woningen:

- belasting op eigendom en gebruik bedrijven, heffing en waardering onroerende zaken;
- heffingen invordering;
- bezwaar en beroep.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60747	Aanslagen niet-woningen	7	7	7	7
60748	Bezwaar & beroep niet-woningen	31	31	31	31
60750	Gegevensverzameling niet-woningen	5	5	5	5
60751	Inning en dwanginv. niet-woningen	1	1	1	1
60755	Waardebepaling niet-woningen	7	7	7	7
60756	Waardevaststelling niet-woningen	7	7	7	7
67009	0.62 OZB niet-woningen Uitvoeringskn	405	405	405	405
		463	463	463	463
Baten					
60752	Opbr. OZB niet-woningen eig.deel	39.876	40.304	40.805	40.805
		39.876	40.304	40.805	40.805
Saldo van lasten en baten		39.413 V	39.841 V	40.342 V	40.342 V

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	0.62 OZB niet-woningen
Benchmark gemeenten	
Arnhem	180
Eindhoven	163
Enschede	169
Groningen	170
Leiden	238
Maastricht	203
Tilburg	100
Gemiddelde benchmark	175
Nijmegen	221
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	47 V

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023	
Inkomensverhogend					
Terug draaien verlaging OZB niet woningen	425	900	1.375	1.850	
Meldingen					
Areaal ontwikkeling niet-woningen verlagen met 20 miljoen	in zomernota	-183	-366	-550	-733
OZB inkomsten a.g.v. niet-woningen	in zomernota				916
OZB inkomsten niet-woningen	in zomernota	-365	-365	-365	-365
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	-548	-731	-915	-182	

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Terugdraaien verlaging OZB niet-woningen

Op basis van het coalitieakkoord hebben we in de meerjarenbegroting rekening gehouden met een verlaging van de OZB voor bedrijven vanaf 2020, die uiteindelijk in vier jaar tijd oploopt tot 5%. Als we dit terugdraaien, levert dat een besparing op die oploopt tot € 1,8 miljoen in 2024.

Areaal ontwikkeling niet-woningen verlagen met 20 miljoen

Op de inkomsten van de onroerende zaakbelasting (OZB) niet-woningen zien we in 2019 een nadeel van bijna € 1 miljoen. Op dit moment wordt een analyse gedaan naar de oorzaken en mogelijke structurele effecten. Wel is al duidelijk dat de ingeschatte toename van de WOZ-waarde met jaarlijks € 100 miljoen te hoog is. We willen daarom nu alvast hierop de begroting aanpassen en uitgaan van een jaarlijkse toename van € 80 miljoen. Voor de begroting betekent dit een bijstelling van de opbrengst met € 183.000 voor elk jaar vanaf 2020. Dit cumuleert naar ruim € 700.000 in 2023. We willen deze bijstelling opvangen door de kapitaallasten vanaf 2020 met hetzelfde bedrag te verlagen.

OZB-inkomsten als gevolg van niet-woningen

In de begroting 2019-2022 is een meerjarenraming opgenomen. Ieder jaar actualiseren we de meerjarenbegroting op basis van actuele cijfers.

OZB-inkomsten niet-woningen

Op de OZB-inkomsten niet-woningen zien we een structureel nadeel van bijna € 4 ton. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat de ingeschatte toename van de WOZ-waarde met jaarlijks € 100 miljoen te hoog is. Daarom willen we de begroting hierop aanpassen en uitgaan van een jaarlijkse toename van € 80 miljoen.

0.64 Belastingen overig

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren overige gemeentelijke belastingen, zoals:

- hondenbelasting;
- precariobelasting;
- reclamebelasting;
- heffing en invordering;
- bezwaar en beroep.

Onder dit taakveld vallen niet:

- toeristenbelasting. Deze hoort onder taakveld 3.4.
- forensenbelasting. Deze hoort onder taakveld 3.4.

Op basis van artikel 226, 227, en 228 van de Gemeente Wet mag de gemeente Hondenbelasting, Precario belasting en Reclamebelasting heffen op zaken die gelegen zijn binnen de gemeente grenzen. Dit is dus niet wettelijk. Daarnaast hebben we te maken met de Invorderingswet 1990.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60757	Aanslagen Hondenbelasting	5	5	5	5
60759	Hondencontrole	40	40	40	40
60770	Aanslagen Precariobelasting	0	0	0	0
61394	Perceptiekosten Reclamebelasting	30	30	30	30
67011	064 Belastingen overig Uitvoeringskn	189	189	189	189
		264	264	264	264
Baten					
60761	Opbrengst Hondenbelasting	1.237	1.237	2.530	2.530
60773	Opbrengst Precariobelasting	376	376	376	376
61395	Opbrengst reclamebelasting	155	155	155	155
		1.768	1.768	3.061	3.061
Saldo van lasten en baten		1.504 V	1.504 V	2.797 V	2.797 V

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	0.64 Belastingen overig
Benchmark gemeenten	
Arnhem	2
Eindhoven	5
Enschede	7
Groningen	5
Leiden	70
Maastricht	55
Tilburg	18
Gemiddelde benchmark	23
Nijmegen	8
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	16 N

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Inkomensverhogend				
Hogere opbrengsten precariobelasting				
keuze college	75	75	75	75
Verschuiving hondenbelasting naar OZB (kwijschelding en controle Hondenbelasting)	-1.097	-1.097	-1.097	-1.097
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*	75	75	75	75

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Hogere opbrengsten precariobelasting

Op de precariobelasting hebben we de afgelopen twee jaar een meeropbrengst van € 75.000.

Verschuiving hondenbelasting naar OZB

Het afschaffen van de hondenbelasting betekent dat we jaarlijks € 140.000 aan kosten kunnen besparen. Daar staat tegenover dat we € 1,24 miljoen aan belastingen minder ontvangen. Dat kunnen we opvangen door de OZB voor woningen te verhogen. Zie ook toelichting bij de mogelijkheid verschuiving van hondenbelasting naar de OZB.

0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren de uitkeringen uit het gemeentefonds:

- algemene uitkering;
- integratie-uitkeringen;
- decentralisatie-uitkeringen;
- artikel 12-uitkering.

Tot dit taakveld behoren niet:

- specifieke uitkeringen, deze worden als inkomsten onder het betreffende taakveld geboekt.

Binnen het taakveld Algemene uitkering en overige uitkeringen worden de inkomsten/opbrengsten uit het Gemeentefonds geraamd. Deze opbrengsten, zoals gecommuniceerd via de Circulaires, zijn niet autonoom beïnvloedbaar.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Baten					
60775	Uitkeringen gemeentefonds	394.949	396.051	397.554	397.554
		394.949	396.051	397.554	397.554
Saldo van lasten en baten		394.949 V	396.051 V	397.554 V	397.554 V

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen
Benchmark gemeenten	
Arnhem	2.514
Eindhoven	2.019
Enschede	2.330
Groningen	2.298
Leiden	2.096
Maastricht	2.065
Tilburg	2.098
Gemiddelde benchmark	2.203
Nijmegen	2.220
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	17 V

* Rood: inkomsten per inwoner
* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000		2020	2021	2022	2023
Financiële techniek / onderzoeksopdrachten					
Extra middelen gemeentefonds jeugd	keuze college			3.300	3.300
Verlagen reservering toekomstige volumegroei	keuze college		500	1.000	1.500
Meldingen					
Effect meicirculaire	meicirc.	-4.630	-6.947	-9.014	-8.477
Aanpassing aantallen	in zomernota	200	226	340	530
Lagere accres a.g.v. lagere Rijksuitgaven incl. bijstelling 2018	in zomernota	-1.000			
Septemercirculaire 2018	in zomernota	787	90	404	
Voorschot meicirculaire: compensatie Jeugd	in zomernota	3.300	3.300		
Vrijval reservering in gemeentefonds volumegroei zorg en welzijn	in zomernota	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		657	-831	-1.970	-1.147

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota', 'keuze college' of 'meicirc.' is aangegeven

Extra middelen gemeentefonds jeugd, raming 2022 en 2023

In de meicirculaire zijn extra middelen voor Jeugd opgenomen voor de jaren 2019 t/m 2021 voor de volumegroei in de periode 2015- 2019. Dit was € 4,6 miljoen in 2019 en € 3,3 miljoen in 2020 en 2021. Tegenover deze bijdrage is een uitzetting bij het programma opgenomen als gevolg van deze volumeontwikkeling van € 2,3 miljoen, waarbij dient te worden opgemerkt dat de realisatie in 2019 tot nu toe een sterke indicatie geeft dat de vraag (en daarmee het tekort) verder oploopt.

Voor de jaren na 2022 hebben de VNG en het Rijk afgesproken nader onderzoek te doen en op grond daarvan te bepalen of structureel geld aan het gemeentefonds wordt toegevoegd. In de oorspronkelijke zomernota hebben we daarom in 2022 en 2023 nog geen bijdrage opgenomen, maar hebben we ook geen uitzetting op het programma opgenomen voor de volumegroei.

In de zomer heeft het Rijk een nadere uitwerking gepubliceerd waarin is aangegeven dat de bijdrage Jeugd structureel mag worden geraamd, mits: "Voorwaarde is dat daarnaast gemeente tevens zelf maatregelen neemt in het kader van de transformatie rondom jeugdzorg en ggz mede gericht op beheersing van de kosten.

Gemeenten spelen immers zelf ook een actieve rol in de transformatie en daarmee ook in het kunnen beperken van de uitgaven". Aan deze voorwaarde voldoen we in ruime mate met de interventieplannen en afspraken die vorig jaar met de begroting zijn genomen. Toch willen we ons op dit onderdeel niet rijk rekenen en stellen voor de uitzetting

van € 2,3 miljoen op het programma door te trekken voor de jaren 2022 en 2023 en hetzelfde bedrag op te nemen als verwachte rijksbijdrage. Dus € 2,3 miljoen in plaats van € 3,3 miljoen.

Verlagen reservering toekomstige volumegroei

In het gemeentefonds zetten we een deel opzij voor toekomstige volumegroei in het zorgdomein. Voor elke jaartranche is dit nu € 2 miljoen. Dit telt in 2023 op naar € 6 miljoen:

reservering voor volumegroei Zorg in gemeentefonds	2020	2021	2022	2023
Jaartranche 2021		2.000	2.000	2.000
Jaartranche 2022			2.000	2.000
Jaartranche 2023				2.000
totaal	0	2.000	4.000	6.000

We doen dit sinds de begroting 2020, omdat sinds dit jaar het gemeentefonds wordt gevoed voor de zorgtaken. De € 2 miljoen per jaartranche is gebaseerd op een onderzoek naar de zorgkosten in het verleden. Vanuit het oogpunt dat we ter voorbereiding van deze begroting alle budgetten en opties op tafel willen krijgen, geldt dat ook voor dit (toekomstig) budget. Redenerend vanuit het idee dat we steeds beter in staat zijn om het zorgvlak te beheersen en zorg efficiënter en effectiever aan te kunnen bieden, zou ook de jaarlijkse volumetoename minder moeten worden. Dit kan financieel worden uitgedrukt door de jaarlijkse reservering met € 0,5 miljoen te verlagen. Dit levert in 2021 € 0,5 miljoen op, oplopend naar € 1,5 miljoen in 2023.

Effect meicirculaire

We verwerken de effecten uit de meicirculaire 2019.

Aanpassing aantallen

Op basis van grondslagen en uitgangspunten zoals vastgesteld bij de Zomernota 2019 houden we rekening met toename van inkomsten uit het gemeentefonds vanwege de groei van het aantal inwoners en woningen.

Lagere accres als gevolg van lagere Rijksuitgaven inclusief bijstelling 2018, septembercirculaire 2018

In de Stadsbegroting 2020 verwerken we de septembercirculaire 2018. Hierover is uw raad in het afgelopen najaar geïnformeerd. Doordat de Rijksoverheid minder uitgeeft, gaat er door de trap-op-trap-af-systematiek minder naar het gemeentefonds. Op basis van cijfers van het Centraal Plan Bureau houden we rekening met een verlaging van € 1,0 miljoen in 2020.

Voorschot meicirculaire: compensatie Jeugd

We houden rekening met de verwachte compensatie van het Rijk voor de volumegroei Jeugd.

Vrijval reservering in gemeentefonds volumegroei zorg en welzijn

Vanaf 2020 reserveren we in het gemeentefonds middelen voor de volumetoename in het sociaal domein. In de komende begroting valt de jaartranche 2020 vrij. Dit is € 2 miljoen per jaar.

0.8 Overige baten en lasten

Omschrijving BBV

Tot dit taakveld behoren:

- stelposten, taakstellende bezuinigingen, begrotingsruimte, etc.;
- (schatting) niet voorziene uitgaven.

Op dit taakveld komen ook de loonkosten van boven-formatief personeel dat niet meer aan het werk is.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60779	Concernposten - Ove. Concernposten	323	323	323	323
60780	Concernposten - Stelposten	-3.022	-34	1.774	1.774
61125	Post Onvoorzien	100	100	100	100
67013	0.8 Overig baten & lasten Uitvkn	80	80	80	80
		-2.519	470	2.278	2.278
Saldo van lasten en baten		2.519 V	470 N	2.278 N	2.278 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	0.8 Overige baten en lasten
Benchmark gemeenten	
Arnhem	93
Eindhoven	24
Enschede	-
Groningen	26
Leiden	8
Maastricht	85
Tilburg	72
Gemiddelde benchmark	11
Nijmegen	22
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	32 V

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000		2020	2021	2022	2023
Uitvoeringskosten					
Toepassen 1% regeling op ambtelijke organisatie			500	1.500	2.500
Financiële techniek / onderzoeksopdrachten					
Investeringsruimte / kapitaallasten verlagen				500	500
Onderzoeksopdrachten (taakstellend)	in zomernota				1.000
Onderzoeksopdrachten (taakstellend) - eerder resultaat	keuze college			1.000	
Verlagen indexeringspercentage		12.034	12.034	12.034	12.034
Vrijval Post Onvoorzien		100	100	100	100
Meldingen					
Begrotingseffect toevoeging kapitaallasten Niet-Woningen	in zomernota				-458
Begrotingseffect toevoeging kapitaallasten Woningen	in zomernota	-10	14	-10	-133
Bezuinigingstaakstelling organisatie 2014	in zomernota	-1.300	-1.300	-1.300	-1.300
Loonsom stijging 2019	in zomernota	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
Tekort indexeringen 2020	in zomernota	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Verlagen toevoeging kap.lasten NWON met 20miljoen	in zomernota	183	366	550	733
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		-3.627	-3.420	-2.260	-2.658

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Toepassen 1% regeling op ambtelijke organisatie

De besparing bestaat uit het toepassen van de lijn 1%, 2% en 3% korten in respectievelijk 2021, 2022 en 2023 minus de vorig opgelegd efficiencykorting van € 0,5 miljoen. De invulling van deze post hangt nauw samen met het verminderen van taken die samenhangen met de gekozen besparingsmogelijkheden. Dit betekent dat wanneer de gekozen besparingsmogelijkheden niet leiden tot een vermindering van de werklust deze optie niet (volledig) ingevuld kan worden.

Investeringsruimte / kapitaallasten verlagen

De investeringswensen in de Zomernota tellen op tot een bedrag van € 25,3 miljoen. Uitgaande van een gemiddelde afschrijvingstermijn van 20 jaar (5% per jaar) en een rentepercentage van 2,5 % leidt dit tot een jaarlast van € 1,9 miljoen (rente en afschrijving). Dit betekent dat elk miljoen dat we minder gaan investeren, leidt tot een verlaging van de jaarlast met € 75.000. Wanneer de kapitaallasten met bijvoorbeeld € 5 ton worden verlaagd dan moet er € 6,7 miljoen aan investeringen uit het investeringsplan worden geschrapt.

Onderzoeksopdrachten (taakstellend)

Tijdens een doorlichting van de begroting zijn er drie zoekrichtingen gevonden voor substantiële besparingen.

Drie kansrijke zoekrichtingen zijn:

- slimmer werken in de wijken;
- onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed;
- minder in eigen beheer.

Aan deze onderzoeksopdrachten kan taakstellend een besparing van € 1 miljoen worden verbonden vanaf 2023. Wellicht is meer besparing mogelijk, maar we willen hiervoor een nadere uitwerking van deze onderzoeksopdrachten afwachten.

Verlaging indexeringspercentage

Net als de meeste andere gemeenten begroten we in Nijmegen tegen constante prijzen: in de begroting 2019 zijn alle 'prijzen' begroot op prijspeil 2019, ook de jaarschijven 2020 t/m 2022. Eén van werkzaamheden voor een nieuwe stadsbegroting is het aanpassen van het prijspeil van de begroting voor het nieuwe jaar. Dit doen we op basis van het door de gemeenteraad vastgestelde indexeringspercentage.

Dit is een 'technische' exercitie: ervan uitgaande dat het bestaand beleid gehandhaafd moet worden, is een ophoging van het budget nodig omdat de prijzen komend jaar stijgen. Het niet toekennen van deze indexering leidt tot koopkrachtverlies: met hetzelfde geld kan volgend jaar immers minder gekocht worden. Daarnaast is deze bezuiniging niet gericht, het is een kaasschaaf: alle budgetten worden in gelijke mate getroffen, ongeacht het beleidsveld.

De indexeringen leiden overigens tot een forse toename van budgetten. Met de prijspeilaanpassing in 2020 wordt in totaal € 12 miljoen budget toegevoegd. Het eventueel lager, of niet toekennen van de indexering kan dus een behoorlijke 'besparing' opleveren.

Vanuit de argumentatie dat met een lagere indexering de trap-op trap-af-systematiek wordt gevolgd en de beleidsdomeinen naar rato bijdragen, kan deze optie achter de hand worden gehouden. Vooral wanneer er te weinig concrete oplossingen worden aangedragen, kan deze optie gebruikt worden om tot een sluitende begroting te komen. Op dit moment zijn er voldoende mogelijkheden om deze optie niet in te zetten.

Vrijval Post Onvoorzien

Deze post van € 100.000 kan vrijvallen.

Begrotingseffect toevoeging kapitaallasten Niet-Woningen & Woningen

Een deel van de groei van de OZB-opbrengsten reserveren we voor nieuwe investeringen.

Bezuinigingstaakstelling organisatie 2014

Dit betreft het laatste restje aan bezuiniging op de ambtelijke organisatie uit 2014. Hiervan is de Nota Slotwijzigingen 2018 al aangegeven dat het niet lukt om deze besparing door efficiencymaatregelen te realiseren.

Loonsom stijging 2019

Door stijging van de pensioenpremie en sociale lasten zien we nu een stijging van de loonsom van zo'n 1,5%. Daar bovenop komt nog een stijging vanuit de cao-onderhandelingen. We gaan nu uit van een stijging van 3% in 2019.

Tekort indexeringen 2020

Op de indexering van het jaar 2020 komen we € 1 miljoen tekort. De reservering in het gemeentefonds om deze prijsstijging op te vangen is 1,96% op basis van de meicirculaire 2018. De laatste voorspellingen van het centraal planbureau (CPB) van maart dit jaar gaan uit van een prijsstijging van 2,3% van de lonen en materiële lasten in 2020. Het verschil tussen deze twee percentages is 0,34% en resulteert in een nadeel van € 1 miljoen vanaf 2020.

Verlagen toevoeging kapitaallasten NWON (niet-woningen) met 20 miljoen

De waardeontwikkeling van de OZB-inkomsten is te hoog ingeschat. Dit stellen we naar beneden bij. Het nadeel kan worden opgevangen door het kapitaallastebudget voor investeringen vanaf 2020 met hetzelfde bedrag te verlagen. Zie ook de toelichting bij de mogelijkheid areaalontwikkeling niet-woningen te verlagen met € 20 miljoen.

0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)

Omschrijving BBV

Op dit taakveld wordt (de raming van) het te betalen bedrag vennootschapsbelasting als last geboekt. Het gaat om het (geraamde) bedrag van de aanslag vennootschapsbelasting voor het betreffende begrotingsjaar/verantwoordingsjaar. Dit bedrag is verschuldigd vanwege fiscale winst die per saldo is gerealiseerd op ondernemingsactiviteiten in het betreffende begrotingsjaar na eventuele verrekening van fiscale verliezen uit eerdere begrotingsjaren.

Ook in de jaarrekening zal het veelal nog gaan om een raming van het bedrag van de aanslag, omdat de definitieve aanslag dan nog niet is ontvangen.

Daarom wordt op dit taakveld ook het eventueel voorkomend verschil geboekt tussen het bedrag van de in het begrotingsjaar ontvangen definitieve aanslag vennootschapsbelasting over een ouder begrotingsjaar en het bedrag dat als raming in de jaarstukken voor dat oudere jaar is opgenomen.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
61341	Vennootschapsbelasting	58	58	58	58
		58	58	58	58
Saldo van lasten en baten		58 N	58 N	58 N	58 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	0.9 Vennootschapsbelasting
Benchmark gemeenten	
Arnhem	4
Eindhoven	-
Enschede	3
Groningen	-
Leiden	1
Maastricht	-
Tilburg	-
Gemiddelde benchmark	1
Nijmegen	0
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	1 V

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Mogelijkheden en meldingen

Onder dit taakveld zijn geen mogelijkheden en meldingen opgenomen.

0.10 Mutaties reserves

Omschrijving BBV

Op dit taakveld worden alle toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves geboekt die verband houden met de taakvelden 0. tot en met 8. (met uitzondering van taakveld 0.11). De deelproducten van het taakveld Mutaties Reserves hebben slechts een administratieve functie. Door middel van deze deelproducten worden de stortingen en onttrekkingen in/aan de Reserves geboekt. De daadwerkelijk uitgaven en inkomsten zitten in de overige taakvelden 0. tot en met 8. (met uitzondering van taakveld 0.11).

Op dit taakveld mag alleen worden geboekt op categorie 7.1 Mutatie reserves.

Financieel overzicht

Bedragen * €1.000		Begroot			
		2020	2021	2022	2023
Lasten					
60929	Mut. Res. Duurzaamh en onderh gebouw	1.971	1.971	1.971	1.971
60932	Mut. res. PG Financiering	1.164	1.235	1.323	1.323
60936	Mut. res. PG Concernposten	3.662	6.118	7.697	7.697
60944	Mut.res .PG-6110-002	580	580	580	580
61001	Mut res. Planexpl totaal	3.629	1.500	1.499	1.499
61005	Mut. res. Inkomen	0	0	0	0
61009	Mut. res. PG Concernposten	1.320	1.320	1.320	1.320
61100	Mut. res. Armoedebestrijding	0	0	0	0
61137	Mut. res. Mult.sportaccommodaties	1.419	1.428	1.428	1.428
61141	Mut. res. PG7-9320-08	29	29	29	29
61376	Mut. res.WJA Accomm	1.257	1.257	1.257	1.257
		15.032	15.437	17.104	17.104
Baten					
60919	Mut. res. PG15-11-1	56	56	56	56
60923	Mut. res. PG Groen,nat. en landschap	11	11	11	11
60929	Mut. Res. Duurzaamh en onderh gebouw	1.624	1.624	1.623	1.623
60936	Mut. res. PG Concernposten	291	0	0	0
60944	Mut.res .PG-6110-002	777	776	776	776
60945	Mut.res.Beschermd wonen en opvang	0	0	0	0
61001	Mut res. Planexpl totaal	2.294	2.302	2.322	2.322
61002	Mut. res. PG Reintegratie	0	0	0	0
61005	Mut. res. Inkomen	5	5	0	0
61008	Mut. res. PG woningbouwbeleid	183	183	183	183
61009	Mut. res. PG Concernposten	1.381	1.375	1.374	1.374
61012	Mut. res. PG Huisvesting onderwijs	1.868	0	0	0
61100	Mut. res. Armoedebestrijding	0	299	0	0
61137	Mut. res. Mult.sportaccommodaties	1.262	1.261	1.260	1.260
61141	Mut. res. PG7-9320-08	29	29	29	29
61190	Mut.res. Z&W	1.002	140	0	0
61249	Mut.res. geluid, lucht & bodem	643	0	0	0
61376	Mut. res.WJA Accomm	1.287	1.285	1.284	1.284
61389	Mut.res. Voortijdig schoolverlaten	0	0	0	0
		12.714	9.346	8.920	8.920
Saldo van lasten en baten		2.318 N	6.091 N	8.184 N	8.184 N

V=voordeel; N=nadeel

Financiën ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel zijn de uitgaven of inkomsten per inwoner opgenomen. In het derde hoofdstuk "financiën ten opzichte van andere gemeenten" van dit boekwerk is een algemene toelichting opgenomen.

Taakveld	0.10 Mutaties reserves
Benchmark gemeenten	
Arnhem	25
Eindhoven	23
Enschede	51
Groningen	258
Leiden	89
Maastricht	31
Tilburg	397
Gemiddelde benchmark	125
Nijmegen	26
Vershil Nijmegen t.o.v. benchmark	99 N

* Rood: inkomsten per inwoner

* Zwart: uitgaven per inwoner

Een onttrekking aan een reserve is een voordeel in de programmabegroting, een storting een nadeel.

Mogelijkheden en meldingen

Bedragen * € 1.000		2020	2021	2022	2023
Financiële techniek / onderzoeksopdrachten					
Bijdrage saldireserve	keuze college	2.500	2.500	2.500	2.500
Meldingen					
Onttrekking reserve onderhoud panden	in zomernota	1.900			
Reservering CITC in saldireserve	in zomernota	500	500	500	250
Sloop clubhuis en renovatie uit onderhoudsreserve	in zomernota	90			
Totaal verandering taakveld: regels zomernota en keuze college*		2.490	500	500	2.750

* totaal is de optelling van de regels waarbij 'in zomernota' of 'keuze college' is aangegeven

Verlagen sparen saldireserve

Wanneer uit wordt gegaan van de verhouding tussen de saldireserve en het risicoprofiel zoals dat in het coalitieakkoord is geschetst, dan zou de structurele toevoeging aan de saldireserve vanaf 2020 jaarlijks € 2,5 miljoen lager kunnen.

Onttrekking reserve onderhoud panden (prog. Financiën)

We willen de onderhoudsreserve inzetten voor de dekking van de hogere onderhoudskosten van onze panden voor € 1,9 miljoen. We ramen daarom ook hogere onderhoudskosten bij het programma Wonen en Stedelijke Ontwikkeling.

Reservering CITC in saldireserve (prog. Financiën)

We stellen voor de bijdrage van € 500.000 uit de saldireserve voor het CITC in de begroting te verwerken. De structurele uitgave nemen we op bij het programma Economie en Toerisme.

Sloop clubhuis en renovatie uit onderhoudsreserve (prog. Financiën)

We halen een bedrag uit de onderhoudsreserve voor de sloop van het oude clubhuis van de rugbyvereniging. Hier staan kosten van € 90.000 tegenover, opgenomen bij het programma Sport.

Bijlage mogelijkheden

Bedragen * € 1.000	programma	taakveld	2020	2021	2022	2023
Kosten reductie						
Afschaffen Nijmeegse onderscheidingen + Huwelijks-attenties	Bestuur en organisatie	0.1 Bestuur	10	10	10	10
Beëindigen lidmaatschap VNG	Bestuur en organisatie	0.1 Bestuur	231	231	231	231
Beëindiging samenwerking GO Arnhem Nijmegen City Region	Bestuur en organisatie	0.1 Bestuur	260	260	260	260
Samenwerking Euregio onderuitputting	Bestuur en organisatie	0.1 Bestuur	keuze college	11	11	11
Samenwerking KAN onderuitputting	Bestuur en organisatie	0.1 Bestuur	keuze college	15	15	15
SEU, Beëindiging samenwerking Euregio Rijn Waal	Bestuur en organisatie	0.1 Bestuur	28	28	28	28
Stoppen bijdrage aan stedennetwerk G40 en Platform 31	Bestuur en organisatie	0.1 Bestuur	55	55	55	55
Versobering openbare optredens	Bestuur en organisatie	0.1 Bestuur	73	73	73	73
Vrijval budget Public Affairs	Bestuur en organisatie	0.1 Bestuur	keuze college	40	40	40
2 dagen steunpunt sluiten meeropbrengst tov 1 dag sluiten	Bestuur en organisatie	0.2 Burgerzaken	26	26	26	26
Afschaffen vergoedingen aan ambtenaren op stembureaus	Bestuur en organisatie	0.2 Burgerzaken	keuze college	21	21	21
Afschaffen verkiezingspost via MijnOverheid	Bestuur en organisatie	0.2 Burgerzaken		5	5	5
Bemensen stembureaus volledig met ambtenaren als dienstopdracht	Bestuur en organisatie	0.2 Burgerzaken		74	74	74
Beperken openingstijden steunpunt	Bestuur en organisatie	0.2 Burgerzaken	in zomernota	37	37	37
Beperking openingstijden KCC (dagelijks 0,5 uur later open)	Bestuur en organisatie	0.2 Burgerzaken	in zomernota	18	18	18
Beperking openingsuren stadswinkel (bijv. 8 uur)	Bestuur en organisatie	0.2 Burgerzaken	29	29	29	29
Stoppen stembureau app	Bestuur en organisatie	0.2 Burgerzaken	17	36	36	36
Volledige sluiting steunpunt sluiten meeropbrengst tov 2 dagen sluiten	Bestuur en organisatie	0.2 Burgerzaken	55	55	55	55
IRVN	Bestuur en organisatie	0.4 Overhead	in zomernota	130	260	390
Veiligheidsregio	Veiligheid	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	in zomernota	130	260	390
Opheffen afwerkloods	Veiligheid	1.2 Openbare orde en veiligheid	40	80	120	120
Stoppen met Cameratoezicht	Veiligheid	1.2 Openbare orde en veiligheid	55	55	55	55
Stoppen met Ondernijning "regulier"	Veiligheid	1.2 Openbare orde en veiligheid	75	75	75	75
Stoppen met Ondernijning BIBOB	Veiligheid	1.2 Openbare orde en veiligheid	150	150	150	150
Stoppen met Overige Bijzondere Projecten	Veiligheid	1.2 Openbare orde en veiligheid	145	145	145	145
Stoppen met Veiligheidshuis	Veiligheid	1.2 Openbare orde en veiligheid	135	135	135	135
Bezuinigingen op RvN@	Economie en toerisme	3.1 Economische ontwikkeling	20	20	20	20
Stoppen deelname RvN@ (extra t.o.v. bezuiniging)	Economie en toerisme	3.1 Economische ontwikkeling		80	80	80
Economische visie en ondernemersfonds	Economie en toerisme	3.3 Bedrijfsloket	in zomernota	100	100	100
Ondernemersfonds extra	Economie en toerisme	3.3 Bedrijfsloket	keuze college	100	100	100
RBT Kan	Economie en toerisme	3.4 Economische promotie			227	227
Diversiteit; preventieve taken migranten en vluchtelingen	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	keuze college	25	25	25
Samenvoegen adviescommissie	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	30	30	30	30

Bedragen * € 1.000	programma	taakveld		2020	2021	2022	2023
Subsidies diversiteit	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	in zomernota	40	40	40	40
Toezicht en handhaving kinderopvang	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		145	150	150	150
Wijkbudgetten	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	in zomernota	50	50	100	150
Hulpmiddelen	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	keuze college	575	575	575	575
A-structurele middelen Rijk armoede en schulden	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	keuze college	50	50		
Bijeenkomsten, scholing en kennis delen	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+		15	15	15	15
Indexering Beleidsplan SHV 2019-2022 - subsidies	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+			13	25	38
Stoppen inzet FIX budgetthebeer en -coaching	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+		195	195	195	195
Stoppen Peer-educatie	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+		25	25	25	25
Stoppen preventie en ondersteuning ondernemers ins chulden	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+		25	25	25	25
Stoppen vroeg signalering, Financieel Expert in de wijk en wanbetalersregeling	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+		481	481	481	481
Voorlichtingscampagne	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	keuze college	40	40	10	10
BBB-voorzieningen	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.81 Geëscaleerde zorg18+		636	467	300	300
Aframen niet gebruikt budget gezondheidsbescherming	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	7.1 Volksgezondheid	keuze college	10	10	10	10
Beëindigen subsidie Indigo Preventie gerichte activiteiten	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	7.1 Volksgezondheid		124	124	124	124
Combinatiefunctionarissen - stoppen gezondheidsmakelaars GGD	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	7.1 Volksgezondheid			313	313	313
Gezondheidspreventie aframen budget overige kosten	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	7.1 Volksgezondheid	keuze college	6	6	6	6
Huisvesting consultatiebureaus, restant budget	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	7.1 Volksgezondheid	keuze college	89	89	89	89
Maatwerk attentiewijken facultatief deel GGD	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	7.1 Volksgezondheid		222	222	222	222
Maatwerk attentiewijken restant budget	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	7.1 Volksgezondheid		20	20	20	20
Stoppen met Groen Gezond en in Beweging GGD	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	7.1 Volksgezondheid		50	50	50	50
Stoppen met project Beweeg je fit vanaf 2021 (GGD en sportdocenten)	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	7.1 Volksgezondheid			71	71	71
Zoektocht bezuiniging GGD	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	7.1 Volksgezondheid	in zomernota		121	243	364
Restant subsidiebudgetten gezondheidspreventie	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	7.1 Volksgezondheid	keuze college	14	14	14	14
Beoogde indexering van de IIT per 2020 niet doorvoeren	Werk en Inkomen	6.3 Inkomens regelingen		60	125	125	125
Bijzondere bijstand - naturalisatie	Werk en Inkomen	6.3 Inkomens regelingen	keuze college	100	100	100	100
Bijzondere bijstand niet indexeren	Werk en Inkomen	6.3 Inkomens regelingen	keuze college	300	300	300	300
Busabonnement 65+ niet omvormen tot minima-abonnement	Werk en Inkomen	6.3 Inkomens regelingen		250	250	250	250
CAZ afschaffen (aanvullend op verlagen ink.grens)	Werk en Inkomen	6.3 Inkomens regelingen		0	2.850	2.850	2.850
IIT voorliggen aan inrichtingskosten bijzondere bijstand	Werk en Inkomen	6.3 Inkomens regelingen			250	250	250
Inkomensgrens CAZ verlagen naar 110% vd bijstandsnorm	Werk en Inkomen	6.3 Inkomens regelingen		0	500	500	500
Meedoenregeling afschaffen (aanvullend op taakstelling)	Werk en Inkomen	6.3 Inkomens regelingen		500	500	500	500
Overige subsidies inkomensregeling indexeringen	Werk en Inkomen	6.3 Inkomens regelingen					6

Bedragen * € 1.000	programma	taakveld	2020	2021	2022	2023
Subsidie initiatievenfonds stoppen	Werk en Inkomen	6.3 Inkomens regelingen	30	30	30	30
Subsidie Stg. Leergeld indexering	Werk en Inkomen	6.3 Inkomens regelingen		8	16	24
Taakstelling uitvoering meedoenregeling	Werk en Inkomen	6.3 Inkomens regelingen	in zomernota	150	150	150
Vermogenstoets CAZ	Werk en Inkomen	6.3 Inkomens regelingen	keuze college	150	150	150
Subsidie Stichting Zelfregiecentrum Nijmegen	Werk en Inkomen	6.4 Begeleide participatie		23	23	23
Werkbedrijf - wsw	Werk en Inkomen	6.4 Begeleide participatie	keuze college			1.000
Werkbedrijf - wsw indexering	Werk en Inkomen	6.4 Begeleide participatie		244	488	732
Werkcorporaties - subsidie Stg Dagloon	Werk en Inkomen	6.5 Arbeidsparticipatie	30	30	30	30
Onderwijshuisvesting - Vrijval financiële ruimte	Onderwijs	4.2 Onderwijshuisvesting	keuze college	300		
Indexering subsidies Onderwijs	Onderwijs	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzk.	keuze college		97	194
Volwasseneneducatie WEB	Onderwijs	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzk.	80	80	80	80
Minder onderhoud aan wegen	Bereikbaarheid	2.1 Verkeer en vervoer	500	500	500	500
Onderhoud liften	Bereikbaarheid	2.1 Verkeer en vervoer	20	20	20	20
Stoppen met de schillenboer	Bereikbaarheid	2.1 Verkeer en vervoer	15	15	15	15
Stoppen met inzet van wijkvegers	Bereikbaarheid	2.1 Verkeer en vervoer	200	350	350	350
Stoppen met verstrekken van bladkorven	Bereikbaarheid	2.1 Verkeer en vervoer	50	50	50	50
Verlagen budget onkruidbestrijding	Bereikbaarheid	2.1 Verkeer en vervoer		100	100	100
Verwijderen fontein Takenhofplein	Bereikbaarheid	2.1 Verkeer en vervoer	30	30	30	30
Verwijderen honden-uitlaatplaatsen	Bereikbaarheid	2.1 Verkeer en vervoer	25	75	75	75
Versoberen wijkbudgetten	Bereikbaarheid	2.1 Verkeer en vervoer	keuze college	50	50	50
Busabonnement 65+ stoppen	Bereikbaarheid	2.5 Openbaar vervoer	850	850	850	850
Slimmer organiseren nachtvervoer vierdaagse	Bereikbaarheid	2.5 Openbaar vervoer	in zomernota	50	50	50
Analyse/onderzoek vastgoedportefeuille	Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	8.3 Wonen en bouwen	in zomernota	150	150	150
Bezuinigen op werkplan ODRN	Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	8.3 Wonen en bouwen	in zomernota		27	54
Informatie en onderzoek wonen (correctie 2023)	Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	8.3 Wonen en bouwen				60
Overige subsidies wonen Samen Sterker	Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	8.3 Wonen en bouwen		20	20	20
Verminderen subsidie stichting huurteams	Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	8.3 Wonen en bouwen				20
Kinderboerderijen in extern beheer	Openbare ruimte	5.7 Openbaar groen en recreatie		125	125	125
Kinderboerderijen sluiten	Openbare ruimte	5.7 Openbaar groen en recreatie	250	125	125	125
Minder aanplant bomen	Openbare ruimte	5.7 Openbaar groen en recreatie	100	100	100	100
Minder maaien	Openbare ruimte	5.7 Openbaar groen en recreatie	keuze college	75	75	75
Onderuitputting onderhoud beeldende kunstwerken	Openbare ruimte	5.7 Openbaar groen en recreatie	40	40	40	40
Stoppen met toezicht Wijkspeeltuinen	Openbare ruimte	5.7 Openbaar groen en recreatie	150	150	150	150
Ingebracht tbv toename kosten afval:	Openbare ruimte	7.3 Afval	in zomernota			

Bedragen * € 1.000	programma	taakveld		2020	2021	2022	2023
- afvalinzameling onzelfst.studenteneenheden	Openbare ruimte	7.3 Afval	in zomernota	90	90	90	90
- afvalinzameling scholenproject	Openbare ruimte	7.3 Afval	in zomernota	54	54	54	54
- bijstellen beeldkwaliteit centrum	Openbare ruimte	7.3 Afval	in zomernota	130	130	130	130
- herziening verdeling milieustraat Wijchen	Openbare ruimte	7.3 Afval	in zomernota	100	100	100	100
- verlagen aantal kg milieustraat	Openbare ruimte	7.3 Afval	in zomernota	100	100	100	100
- verlagen serviceniveau grof vuil	Openbare ruimte	7.3 Afval	in zomernota	250	250	250	250
- verminderen aantal afvalbakken	Openbare ruimte	7.3 Afval	in zomernota	150	150	150	150
Afbouwen subsidies milieu en cultuureducatie	Openbare ruimte	7.4 Milieubeheer	in zomernota		50	75	100
Indexering subsidies Natuur en milieu educatie	Openbare ruimte	7.4 Milieubeheer			5	9	14
Milieuzone uitstellen (tot na 2023)	Openbare ruimte	7.4 Milieubeheer		200	300	300	300
Stoppen energiebeleid (folluw up)	Openbare ruimte	7.4 Milieubeheer		200	200	200	200
Stoppen Power2 Nijmegen	Openbare ruimte	7.4 Milieubeheer		100	100	100	100
Versoberen energiebeleid (folluw up)	Openbare ruimte	7.4 Milieubeheer	keuze college	100	100	100	100
Amateurkunst	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.			3	7	10
Besparing middelen cultuur	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.	in zomernota	352	354	132	
Cultuureducatie - brede school	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.		364	364	364	364
Cultuureducatie - cultuurcoach	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.			60	60	60
Cultuureducatie - stoppen subsidie kunstbus	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.		50	50	50	50
Cultuureducatie met kwaliteit - Lindenberg	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.		100	100	100	100
Evenementenbeheer onderuitputting	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.	keuze college	20	20	20	20
Indexering festivals/productiehuizen	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.			3	7	10
Indexering LUX, S&V en Lindenberg	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.			60	120	180
Indexering subsidieregeling SCIN	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.				5	8
Inleveren op coalitiemiddelen cultuur	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.		148	146	368	150
Onderzoeksbudget cultuur onderuitputting	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.	keuze college	50	50	50	50
Stoppen programmering Besiendershuis	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.		34	34	34	34
Subsidie Doornroosje verlagen	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.		200	200	200	200
Volledig inleveren op coalitiemiddelen cultuur (extra t.o.v. € 5 ton)	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.		500	500	500	500
Indexering Bastei/WOII	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.4 Musea			5	10	14
Indexering Museum Valkhof	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.4 Musea			22	44	67
Stoppen regio archeologie	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.4 Musea	in zomernota		50	50	50
Stoppen uitvoering motie Hillen	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.4 Musea	in zomernota		50	50	50
Huis van de Nijmeegse Geschiedenis	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.5 Cultureel Erfgoed			35	35	35
Organisatie Limes congres en Faces&Fences	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.5 Cultureel Erfgoed			95		

Bedragen * € 1.000	programma	taakveld		2020	2021	2022	2023
Uitvoeringsbudget Verleden Verbeeld	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.5 Cultureel Erfgoed		100	100	100	100
Bibliotheek subsidie verlagen	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.6 Media		0	0	0	330
Indexering Bibliotheek	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.6 Media			60	113	170
RN7	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.6 Media		200	200	200	200
Inboeken afbouw onderhoudssubsidie Hockey	Sport	5.1 Sportbeleid en activering		25	35	50	50
Onderzoek naar subsidies Sportfondsenbaden (zwemmen)	Sport	5.1 Sportbeleid en activering	in zomernota		500	500	500
Product sport algemeen onderuitputting	Sport	5.1 Sportbeleid en activering	keuze college	75	75	75	75
Product sport algemeen volledig	Sport	5.1 Sportbeleid en activering		75	75	75	75
Sportontwikkeling - combinatiefunctionarissen	Sport	5.1 Sportbeleid en activering	keuze college		150	150	150
Subsidies Sport	Sport	5.1 Sportbeleid en activering	in zomernota	50	50	50	50
Effect afschaffen BTW-afdracht op opbrengsten	Sport	5.2 Sportaccommodaties	in zomernota	75	75	75	75
Jan Massinkhal afstoten	Sport	5.2 Sportaccommodaties		0	0	0	0
Onderuitputting onderhoud buitensportaccommodaties	Sport	5.2 Sportaccommodaties	keuze college	50	50	50	50
Onderuitputting onderhoud binnensportaccommodaties	Sport	5.2 Sportaccommodaties	keuze college	50	50	50	50
Inkomensverhogend							
Verhoging leges huwelijken	Bestuur en organisatie	0.2 Burgerzaken	keuze college	18	18	18	18
Verhoging leges RNI uittreksels	Bestuur en organisatie	0.2 Burgerzaken	keuze college	6	6	6	6
Verhoging leges uittreksels Burgerlijke Stand	Bestuur en organisatie	0.2 Burgerzaken	keuze college	8	8	8	8
Kostendekkende leges voor vergunningen	Veiligheid	1.2 Openbare orde en veiligheid		400	400	400	400
Verhoging leges vergunningverlening	Veiligheid	1.2 Openbare orde en veiligheid	in zomernota	61	61	61	61
Verhogen opbrengst toeristenbelasting	Economie en toerisme	3.4 Economische promotie	in zomernota		150	150	150
Verhogen parkeerinkomsten	Bereikbaarheid	0.63 Parkeerbelasting		100	100	100	100
Verhoging opbrengst parkeren	Bereikbaarheid	0.63 Parkeerbelasting	in zomernota	150	150	150	150
Uitbreiden reclame- uitingen	Bereikbaarheid	2.1 Verkeer en vervoer		50	50	50	50
Inboeken extra resultaat verkooplijst	Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	8.3 Wonen en bouwen	keuze college		2.000		
Legesopbrengsten omzettingsvergunningen	Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	8.3 Wonen en bouwen	in zomernota	91	63	40	18
Opbrengsten bestuurlijk boetes kamerverhuur	Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	8.3 Wonen en bouwen	in zomernota				
Verkoop panden	Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	8.3 Wonen en bouwen	in zomernota	2.000	2.000	2.000	0
Verkoop panden - verandering t.o.v. oorspr. Voorstel	Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	8.3 Wonen en bouwen	keuze college	2.000	-1.000	-1.000	
Verhogen OZB vanwege hogere rijksbelasting afvalverbranding	Openbare ruimte	0.61 OZB woningen	in zomernota	400	400	400	400
Stedelijke speeltuinen tariefsverhoging	Openbare ruimte	5.7 Openbaar groen en recreatie		100	100	100	100
Ingebracht tbv toename kosten afval: - toepassenvervuiler betaalt	Openbare ruimte	5.7 Openbaar groen en recreatie					
	Openbare ruimte	7.3 Afval	in zomernota	210	210	210	210

Bedragen * € 1.000	programma	taakveld		2020	2021	2022	2023
- verstrekken plastic+ zakken tegen vergoeding	Openbare ruimte	7.3 Afval	in zomernota	260	260	260	260
Binnensport hogere baten	Sport	5.2 Sportaccommodaties	in zomernota	50	50	50	50
Buitensport hogere baten	Sport	5.2 Sportaccommodaties	in zomernota	25	25	25	25
Tariefsverhoging Triavium	Sport	5.2 Sportaccommodaties	in zomernota	150	150	150	150
Verhogen OZB woningen met 2,5%	Financiën	0.61 OZB woningen		1.100	1.100	1.100	1.100
Verhogen OZB woningen met nog eens 2,5%	Financiën	0.61 OZB woningen		1.100	1.100	1.100	1.100
Verschuiving hondenbelasting naar OZB (kwijschelding en controle)	Financiën	0.61 OZB woningen		1.237	1.237	1.237	1.237
Terug draaien verlaging OZB niet woningen	Financiën	0.62 OZB niet-woningen		425	900	1.375	1.850
Hogere opbrengsten precariobelasting	Financiën	0.64 Belastingen overig	keuze college	75	75	75	75
Verschuiving hondenbelasting naar OZB (kwijschelding en controle))	Financiën	0.64 Belastingen overig		-1.097	-1.097	-1.097	-1.097
Uitvoeringskosten							
Toepassen 1% regeling op ambtelijke organisatie	Financiën	0.8 Overige baten en lasten			500	1.500	2.500
Financiële techniek / onderzoeksopdrachten							
Contributies, lidmaatschappen en abonnementen	Bestuur en organisatie	0.1 Bestuur		pm	pm	pm	pm
4Daagse (onderzoeksopdracht)	Economie en toerisme	3.4 Economische promotie			pm	pm	pm
Transformatie wijkcentra naar activiteiten	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		pm	pm	pm	pm
MO, OGGZ en VB tot rijksbijdrage	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.81 Geëscaleerde zorg18+		pm	pm	pm	pm
Verlagen bestemmingsreserve BW	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.81 Geëscaleerde zorg18+	keuze college			4.000	
Middelen Werkbedrijf	Werk en Inkomen	6.5 Arbeidsparticipatie		pm	pm	pm	pm
Kostendekkendheid havens	Bereikbaarheid	2.4 Economische Havens en waterwegen			pm	pm	pm
OB onderzoeksopdracht	Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	8.2 Grondexploitatie		pm	pm	pm	pm
Verkooplijst uitbreiden met extra panden	Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	8.3 Wonen en bouwen		pm	pm	pm	pm
Minder wijkspeeltuinen	Openbare ruimte	5.7 Openbaar groen en recreatie		pm	pm	pm	pm
Lastenverlaging rioolheffing	Openbare ruimte	7.2 Riolering		pm	pm	pm	pm
Vrijval reservering Energietransitiefonds	Openbare ruimte	7.4 Milieubeheer	keuze college		2.000		
Onderzoeksopdracht extra educatie	Openbare ruimte	7.4 Milieubeheer		pm	pm	pm	pm
Onderzoeksopdracht culturele instellingen	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.		pm	pm	pm	pm
Villanova	Cultuur en Cultureel Erfgoed	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.		pm	pm	pm	pm
Extra middelen gemeentefonds jeugd	Financiën	0.7 Algemene uitk. en overige uitk.	keuze college			3.300	3.300
Verlagen reservering toekomstige volumegroei	Financiën	0.7 Algemene uitk. en overige uitk.	keuze college		500	1.000	1.500
Investeringsruimte / kapitaallasten verlagen	Financiën	0.8 Overige baten en lasten				500	500
Onderzoeksopdrachten (taakstellend)	Financiën	0.8 Overige baten en lasten	in zomernota				1.000

Bedragen * € 1.000	programma	taakveld		2020	2021	2022	2023
Onderzoekopdrachten (taakstellend) - eerder resultaat	Financiën	0.8 Overige baten en lasten	keuze college			1.000	
Verlagen indexeringspercentage	Financiën	0.8 Overige baten en lasten		12.034	12.034	12.034	12.034
Vrijval Post Onvoorzien	Financiën	0.8 Overige baten en lasten		100	100	100	100
Bijdrage saldireserve	Financiën	0.10 Mutaties reserves	keuze college				2.500
Meldingen							
Hogere kosten verkiezingen (incl verschuiving)	Bestuur en organisatie	0.2 Burgerzaken	in zomernota	-100	-60	-60	-20
Personeel balie stadswinkel/steunpunt	Bestuur en organisatie	0.2 Burgerzaken	in zomernota	-94	-94	-94	-94
Bijdrage veiligheidsregio	Veiligheid	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	in zomernota	-436	-436	-436	-436
Subsidiebijdrage CITC	Economie en toerisme	3.1 Economische ontwikkeling	in zomernota	-500	-500	-500	-250
Diverse meldingen wijkaccommodaties/panden	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	in zomernota	-220	-220	-220	-220
Reservering volume groei ten gunste van zorg en welzijn	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	in zomernota	-2.000	-1.500	-1.500	-1.500
Volume groei jeugd 2015 - 2019	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	in zomernota	-2.300	-2.300	-2.300	-2.300
Groen Gezond en In Beweging	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	7.1 Volksgezondheid	in zomernota	-64	-64	-64	-64
Meerkosten huisvesting/ nieuwbouw GGD	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	7.1 Volksgezondheid	in zomernota	-27	-54	-74	-74
Rijks Vaccinatie programma	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	7.1 Volksgezondheid	in zomernota	-17	-17	-17	-17
Veilig thuis	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	7.1 Volksgezondheid	in zomernota	-460	-460	-460	-460
Aanbestedingsvoordeel abri's	Bereikbaarheid	2.1 Verkeer en vervoer	in zomernota	500	500	500	200
Aanbestedingsvoordeel groene energie	Bereikbaarheid	2.1 Verkeer en vervoer	in zomernota	300	300	300	300
Toevoeging areaalontwikkeling Openbare ruimte	Bereikbaarheid	2.1 Verkeer en vervoer	in zomernota	-40	54	-40	-530
Gebiedsvisie Vlaams kwartier	Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	8.2 Grondexploitatie	in zomernota	-200	-200	-200	0
Afboeken exploitaties verkochte panden	Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	8.3 Wonen en bouwen	in zomernota	-66	-66	-66	-66
Afstoten kiosken	Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	8.3 Wonen en bouwen	in zomernota	-23	-23	-23	-23
Hogere onderhoudskosten gemeentelijk vastgoed	Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	8.3 Wonen en bouwen	in zomernota	-1.900			
Opsporen en aanpakken illegale kamerverhuur	Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	8.3 Wonen en bouwen	in zomernota	-250			
Vergunningsverlening omzettingsvergunningen	Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	8.3 Wonen en bouwen	in zomernota	-178	-45	-22	0
Kapitaallasten speelvoorzieningen	Openbare ruimte	5.7 Openbaar groen en recreatie	in zomernota	-35	-52	-70	-87
Omzetten budget speelvoorzieningen naar investeringen	Openbare ruimte	5.7 Openbaar groen en recreatie	in zomernota	225	225	225	225
Verhoging kosten afvalinzameling en verwerking	Openbare ruimte	7.3 Afval	in zomernota				
- doorrekening real.ramingen	Openbare ruimte	7.3 Afval	in zomernota	-500	-500	-500	-500
- meerkosten nascheiding restafval	Openbare ruimte	7.3 Afval	in zomernota	-75	-75	-75	-75
- verhoging kosten afvalstromen milieustraat	Openbare ruimte	7.3 Afval	in zomernota	-250	-250	-250	-250
- verhoging kosten kunststofsortering	Openbare ruimte	7.3 Afval	in zomernota	-650	-650	-650	-650
Rijksbelasting op verbranden restafval	Openbare ruimte	7.3 Afval	in zomernota	-400	-400	-400	-400

Bedragen * € 1.000	programma	taakveld		2020	2021	2022	2023
Milieuzone	Openbare ruimte	7.4 Milieubeheer	in zomernota	100			
Diverse meldingen vanuit sportaccommodaties	Sport	5.2 Sportaccommodaties	in zomernota	-94	-102	-110	-116
Sloop clubhuis Rugby en renovatie kleedkamers	Sport	5.2 Sportaccommodaties	in zomernota	-90			
Financieringsvoordeel	Financiën	0.5 Treasury	in zomernota	600			
Verlaging storting saldireserve a.g.v. bijstelling rekenrente	Financiën	0.5 Treasury	in zomernota	450	450	450	450
OZB inkomsten a.g.v. woningbouw	Financiën	0.61 OZB woningen	in zomernota	8	-90	60	470
Areaal ontwikkeling niet-woningen verlagen met 20 miljoen	Financiën	0.62 OZB niet-woningen	in zomernota	-183	-366	-550	-733
OZB inkomsten a.g.v. niet-woningen	Financiën	0.62 OZB niet-woningen	in zomernota				916
OZB inkomsten niet-woningen	Financiën	0.62 OZB niet-woningen	in zomernota	-365	-365	-365	-365
Aanpassing aantallen	Financiën	0.7 Algemene uitk. en overige uitk.	in zomernota	200	226	340	530
Effect meicirculaire	Financiën	0.7 Algemene uitk. en overige uitk.	meicirc.	-4.630	-6.947	-9.014	-8.477
Lagere accres a.g.v. lagere Rijksuitgaven incl. bijstelling 2018	Financiën	0.7 Algemene uitk. en overige uitk.	in zomernota	-1.000			
Septemercirculaire 2018	Financiën	0.7 Algemene uitk. en overige uitk.	in zomernota	787	90	404	
Voorschot meicirculaire: compensatie Jeugd	Financiën	0.7 Algemene uitk. en overige uitk.	in zomernota	3.300	3.300		
Vrijval reservering in gemeentefonds volumegroei zorg en welzijn	Financiën	0.7 Algemene uitk. en overige uitk.	in zomernota	2.000	2.000	2.000	2.000
Begrotingseffect toevoeging kapitaallasten Niet-Woningen	Financiën	0.8 Overige baten en lasten	in zomernota				-458
Begrotingseffect toevoeging kapitaallasten Woningen	Financiën	0.8 Overige baten en lasten	in zomernota	-10	14	-10	-133
Bezuinigingstaakstelling organisatie 2014	Financiën	0.8 Overige baten en lasten	in zomernota	-1.300	-1.300	-1.300	-1.300
Loonsom stijging 2019	Financiën	0.8 Overige baten en lasten	in zomernota	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
Tekort indexeringen 2020	Financiën	0.8 Overige baten en lasten	in zomernota	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Verlagen toevoeging kap.lasten NWON met 20miljoen	Financiën	0.8 Overige baten en lasten	in zomernota	183	366	550	733
Onttrekking reserve onderhoud panden	Financiën	0.10 Mutaties reserves	in zomernota	1.900			
Reservering CITC in saldireserve	Financiën	0.10 Mutaties reserves	in zomernota	500	500	500	250
Sloop clubhuis en renovatie uit onderhoudsreserve	Financiën	0.10 Mutaties reserves	in zomernota	90			
Taakstelling Zorg en Welzijn	Financiën	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	in zomernota	-1.000	-1.500	-2.000	-2.000